

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

FACTORS AFFECTING UNDESIRABLE BEHAVIORS
OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS
IN NANGRONG MUNICIPALITY AREA
UNDER BURIRAM EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3

วิทยานิพนธ์
ของ
กอบปรกาณจน์ ภาคอิสระ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	
ผู้วิจัย	กอปรกาญจน์ ภาคิอิสระ	
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.สุรชัย ปิยานุกูล	ประธานกรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพุกภัย	กรรมการ
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ อาชีพของผู้ปกครอง ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนนางรอง และโรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) จำนวน 1,512 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนจำนวน 310 คน โดยทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบคำถามปลายเปิด (Open Form) แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น .9760 สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ Independent Samples t - test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) ในการเปรียบเทียบรายคู่ในแต่ละด้าน ใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. เมื่อนำรายการปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างมาให้กลุ่มตัวอย่างได้นำหนักจากส่งผลต่อพฤติกรรมน้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุด ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้น้ำหนักโดยเฉลี่ยของทุกปัจจัยในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ส่งผล

ต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปอย่างน้อยที่สุด คือ ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน และด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 3 พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันให้นำหนักปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมแตกต่างกัน โดยความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์จากตัวแปรด้านอาชีพและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ผู้วิจัยไม่พบความแตกต่างทางสถิติในการให้นำหนักปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3. กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว ความกดดันภายในครอบครัว การเลียนแบบพฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ จากเพื่อน การเลียนแบบจากดารานักแสดงภาพยนตร์ โทรทัศน์ การลงโทษของครูทำให้อายเพื่อน มีผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุด สำหรับข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญห พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ครูควรให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อนักเรียนมากขึ้น ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาสร้างความสนิทสนมภายในครอบครัว และครูควรจัดให้มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น จัดเข้าค่ายอบรมพัฒนาคุณธรรม

TITLE: Factors Affecting Undesirable Behaviors of Secondary School Students
in Nangrong Municipality area under Buriram Educational Service
Area Office 3

AUTHOR: Kobkan Pakee-isara

ADVISORS: Dr. Surachai Piyanukool Thesis Advisor
Assistant Professor Pongpet Sangsukda Co-advisor
Assistant Professor Niwat Kanlayapruk Co-advisor

DEGREE: Master of Education **MAJOR:** Educational Administration

SCHOOL: Buriram Rajabhat University **YEAR:** 2010

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to examine factors affecting undesirable behaviors of secondary school students in Nangrong Municipality area under Buriram Educational Service Area Office 3; and 2) to compare the factors affecting undesirable behaviors of secondary school students in Nangrong Municipality area as categorized by gender, parents' occupations, parenting styles by mothers/fathers/guardians. Research populations were 1,512 secondary school students who were studying in Mathayomsuksa 4-6 during 2008 academic year at Nangrong School and TOA Wittaya School (Municipality1). There were 310 samples selected through Proportional Stratified Random Sampling. The research instrument was a set of questionnaires, including checklist, rating scale and open form, with its reliability value of .9760. The data were analyzed by mean, percentage and standard deviation. Independent samples t-test and one-way ANOVA were used to test the hypotheses, and Scheffe' method was used to compare each pair of factors. The significant difference was set at .05 level. The research findings were as follows:

1. When lists of factors affecting undesirable behavior of samples brought to the groups to indicate importance by ranging from the least affected factors to the most affected factors. It was found that the samples indicate that importance of all factors in general and

in each factors were moderate level. Ranging from highest to lowest levels were media consumption (television, mobile phone, internet, radio, movies, magazines and etc.), parenting styles by fathers/mothers/guardians, relationship with friends, relationship with mothers/fathers/guardians and teachers and school's rules and regulations.

2. After comparing factors affecting undesirable behaviors of secondary school students in Nangrong Municipality area under Buriram Educational Service Area Office 3 categorized by different gender, it was found that students who had different genders indicated different importance on factors. The difference was at .05 level of significance. The researcher did not find the statistical significance differences of opinions of students whose parents had different careers and nurturing.

3. The samples expressed their opinions and gave more suggestions that students were affected most by the conflict and argument among family members, pressure from family, imitating behaviors and value from peers, celebrities and movie stars, and being punished and humiliated by teachers. The three highest scores on suggestions for prevention and solutions undesirable behaviors were teachers should give more love and care, parents should be more attentive to their child's needs, give advice and build good relationship among family members, and teachers should organize more group activities for students to avoid undesirable behaviors such as having moral training camps.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุรชัย ปิยานุกูล ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศ์เพชร สังข์ศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพุกภัย กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิทธิ์ อริยะชูกันต์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ จีวัฒนา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งและขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่อำนวยความสะดวกและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ นายดำรง กรเกษมถล อธิการบดี ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ นายพิสิษฐ์ พานนนท์ ผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนทุ่งแสงทองพิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ นายประกิจ โล่ห์นารายณ์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษา อย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ นายวิชัย อ่ำไธสง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ นายสมพงษ์ กวระเกต ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน ที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ประ โยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนุชา และตอบแทนพระคุณบิดา มารดา นายประชุม - นางไกรกุล ภาคีอิสระ ผู้ให้กำเนิดและอบรม เลี้ยงดู ตลอดจนบูรพาจารย์ คณาจารย์และผู้มีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอน วางรากฐานการศึกษา เกื้อกูลให้กำลังใจในการศึกษาแก่ผู้วิจัย

กอปรภาณจน์ ภาคีอิสระ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความหมายของพฤติกรรม.....	10
แนวคิดและหลักการของพฤติกรรมมนุษย์.....	11
ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น.....	16
พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น.....	32
พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และสาเหตุของพฤติกรรม.....	37
ประเภทของพฤติกรรมนักเรียนและแนวทางแก้ไข.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
งานวิจัยในประเทศ.....	58
งานวิจัยต่างประเทศ.....	60
สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	98
สมมติฐานของการวิจัย.....	99
วิธีดำเนินการวิจัย.....	99
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	99
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	99
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	100
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	101
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	108
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	108
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	109
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	117
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	132
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	134

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร.....	64
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	64
3 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	72
4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม.....	74
5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา / มารดา / ผู้ปกครองของนักเรียน.....	75
6 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา / มารดา / ผู้ปกครอง.....	76
7 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน.....	77
8 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ).....	78
9 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู.....	79
10 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ.....	81
12 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง โดยจำแนกตามเพศ.....	82
13 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยจำแนกตามเพศ....	83
14 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) โดยจำแนกตามเพศ.....	84
15 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู โดยจำแนกตามเพศ.....	85
16 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวม.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
17	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองนักเรียนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองของนักเรียน.....	86
18	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองนักเรียนในด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองของนักเรียน.....	87
19	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองนักเรียนในด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน.....	87
20	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองนักเรียนในด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ).....	88
21	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองนักเรียนในด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู.....	89
22	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครอง โดยภาพรวม.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
23	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน.....	90
24	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง.....	90
25	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน.....	91
26	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ).....	91
27	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู.....	92
28	ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
29	ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครอง.....	93
30	ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน.....	94
31	ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ.....	95
32	ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู.....	95
33	ข้อเสนอแนะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์.....	96

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้มีปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมาก การแพร่ขยายของวัฒนธรรมตะวันตกและการเป็นนักบริโภควัตถุนิยม ของคนในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ได้แพร่ขยายจากสังคมเมืองไปสู่สังคมในชนบทอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ สภาพจิตใจ คุณธรรม จริยธรรมความดีงามตามแบบอย่างของคนไทย ได้ลดน้อยลงเรื่อย ๆ สิ่งเสพติด ความโหดร้าย อาชญากรรมและค่านิยมแบบตะวันตก นับวันจะเพิ่มมากขึ้น โดยลำดับ ท่ามกลางความเจริญทางวัตถุนั้น ได้แฝงเร้นแหล่งอบายมุขไว้ทุกรูปแบบ สถานเริงรมย์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้กลายมาเป็นสถานที่ดึงดูดจิตใจของผู้คน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเกินกว่าที่จะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดอย่างน่าวิตก ตกอยู่ในอิทธิพลต่อสภาพที่เกิดขึ้น การเที่ยวกลางคืนเพื่อแสวงหาบริการต่าง ๆ ความแหล่งเริงรมย์มีมากขึ้น และนำไปสู่ปัญหาที่รุนแรง เช่น การก่ออาชญากรรม การเสพสิ่งเสพติด การยกพวกตีกัน นอกจากนั้นยังมีผลเสียสืบเนื่องมาสู่พฤติกรรมการเรียน ทำให้นักเรียนบางส่วนขาดความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน เช่น ไม่เตรียมบทเรียนล่วงหน้า ไม่ทำการบ้าน และคัดลอกการบ้านจากเพื่อน ๆ ไม่ศึกษาค้นคว้า และจัดทำรายงานไม่ทันตามกำหนด ไม่สนใจบทเรียน มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังครูอาจารย์ หรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียน

กระจ่าง อัฐนาถ (2549, 2) กล่าวว่า การที่สภาพสังคมปัจจุบันได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะผลกระทบจากเศรษฐกิจที่เน้นการเพิ่มผลผลิต ทำให้ค่านิยมความดีงาม คุณธรรม จริยธรรม มีลักษณะที่ถดถอย เริ่มเบี่ยงเบนออกจากคุณธรรมจริยธรรมเงินเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อจิตใจคนมากยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ค่านิยมทางวัตถุถ่ายทอดจากสังคมเมืองมาสู่ชนบทและครอบครัวเยาวชนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งลักษณะดังกล่าวส่งผลถึงเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษา โดยเฉพาะเยาวชนวัยรุ่น ซึ่งกำลังเติบโตเป็นทรัพยากรและเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศชาติต่อไปนั้น ย่อมได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ดังได้กล่าวมาแล้ว หากไม่มีมาตรการในการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาด้านจิตใจของคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนในวัยเรียนให้สูงขึ้น สังคมไทยในอนาคตจะยิ่งสับสนวุ่นวาย และเสื่อมโทรมมากขึ้นเรื่อย ๆ

โรงเรียนเป็นหน่วยของสังคมหน่วยหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชน ซึ่งต้องการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะออกไปเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน และคนที่พัฒนาแล้วจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทุกสิ่งอย่าง ฉะนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมี กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม อันเป็นการเตรียมนักเรียนที่จะออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป โรงเรียนควรตระหนักถึงความต้องการของวัยรุ่น โดยกำหนดมาตรฐานทางศีลธรรม จรรยา มารยาทและความประพฤติ ให้เหมาะสม

การสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับขึ้นใช้ในโรงเรียนนั้น โรงเรียนจะเป็นผู้กำหนด โดยยึดแนวตามกฎกระทรวงศึกษาธิการที่ว่าด้วยความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นระเบียบที่เน้นให้ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติตาม โดยเคร่งครัด เมื่อโรงเรียนกำหนดเป็นระเบียบกฎเกณฑ์และข้อบังคับแล้ว นักเรียนจะเป็นผู้รับทราบและปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ และข้อบังคับเหล่านั้น โดยมีผู้บริหารกำหนดไว้ ซึ่งในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป นักเรียนมิได้เชื่อฟังคำสั่งของโรงเรียนเสมอไป ได้พยายามฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน อยู่เนือง ๆ ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่นักเรียนได้กระทำผิดและมีสถิติสูงนั้น ได้แก่ การหนีเรียน เที่ยวเตร่ในสถานที่สาธารณะ มั่วสุม เสพสิ่งเสพติด ก่อการทะเลาะวิวาท ประพฤติคนในทำนองชั่วสาว แต่งกายไม่เรียบร้อย โดยสุชา จันทน์เอม (2540, 165 - 166) ได้กล่าวว่านักเรียนที่มีปัญหา มากที่สุดนั้น ได้แก่ นักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งมีอายุ ระหว่าง 13 - 18 ปี และเป็นวัยรุ่นที่สภาพร่างกายและสภาพอารมณ์ยังวุ่นวายไม่คงที่ เป็นวัย ที่สิ้นสุดความเป็นเด็กและกำลังก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว อย่างสังเกตได้ชัด มีผลต่อการพัฒนาทางจิตใจซึ่งรวดเร็วตามไปด้วย ข้อสังเกตสำหรับวัยนี้ ทางด้านร่างกายชอบออกกำลัง กินเก่ง นอนเก่ง ส่วนในด้านจิตใจ มีอารมณ์รุนแรง มักทำอะไร ด้วยความใจเร็วคว่นได้ การตัดสินใจไม่ค่อยพิจารณารอบคอบ มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบทดลอง ริมสนใจเรื่องเพศและปราวณามีเพื่อนต่างเพศ เพราะอย่างเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ สิ่งสำคัญในวัยนี้ อีกอย่างหนึ่งก็คือ ความต้องการที่จะได้รับอิสระ ต้องการที่จะแสวงหาความจริงของโลกผลักดัน ให้เด็กดิ้นรนด้วยการยืนอยู่บนลำแข้งของตนเองมากขึ้นทุกวัน สอดคล้องกับสุพัตรา สุภาพ (2540, 16) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็ก ไปสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยู่ระหว่างความเป็น เด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นวัยที่อย่างเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาว เป็นวัยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อความเจริญทางด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น อารมณ์อ่อนไหวเต็มไปด้วย ความเพ้อฝันมีอุดมคติสูงส่ง มักจะมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่ดี ดังนั้นหากมีความผิดหวังหรือไม่ได้ ดังที่ปรารถนาก็จะเสียใจมาก ไม่เดินทางสายกลางเพราะไม่มีความพอดี ไม่ว่าจะรักหรือเกลียด

นอกจากนี้ยังต้องการให้เพื่อนยอมรับ รักเพื่อนต่างเพศ รักความเป็นอิสระต้องการความอบอุ่น เป็นวัยที่กำลังอยากรู้ อยากรลองในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และเป็นวัยที่เห็นเพื่อนมีความสำคัญที่สุด กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลมาก ตามที่กล่าวมาแล้วว่าวัยรุ่นในช่วงวัยนี้เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดอย่างน่าวิตก เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ หากไม่ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้น ย่อมเกิดผลเสียหายต่ออนาคตของชาติ ทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม ทำให้ประเทศชาติและท้องถิ่นขาดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ

ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นนั้น นับว่าเป็นปัญหาที่หนัก และควรให้ความสำคัญมากกว่าปัญหาของนักเรียนในวัยอื่น ๆ เพราะนักเรียนในวัยนี้อยู่ในช่วงวัยรุ่น อันเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา กระจำง อัฐนาค (2549, 4) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยพายุแคม เป็นวัยแห่งปัญหาและการปรับตัว ธรรมชาติของเด็กวัยนี้ชอบเข้าพวก ไม่ชอบการบังคับ คือร้อน อารมณ์วู่วาม เจ้าคิดเจ้าแค้น ตัดสินใจรุนแรงและรวดเร็ว การแสดงออกโดยทั่วไปมักผิดแปลกไปจากเด็กเล็ก จึงพยายามหาหนทางฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของครอบครัว และโรงเรียนที่เด็กเป็นสมาชิกอยู่ ทำให้เกิดปัญหาในด้านการปกครอง โดยเกิดความไม่เข้าใจระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ การลงโทษนั้นมีข้อเสียอยู่หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เกิดปัญหาทางด้านอารมณ์แก่นักเรียนที่ถูกลงโทษ เนื่องจากการลงโทษเป็นวิธีการระงับปัญหาแต่ไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหา ที่ผู้ใช้การลงโทษจะต้องการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนและยังเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาซ้ำอีก แต่ในการลงโทษนั้นจะต้องปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ของนักเรียนนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากครูอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการควบคุม กำกับดูแลป้องกัน การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนจึงจะบรรลุผลสำเร็จได้ ซึ่งในการที่จะให้ครูอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ให้ความร่วมมือดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ง่ายนักในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป เพราะความขัดแย้งมักเกิดขึ้นเสมอ อาจเนื่องมาจากครูยึดกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด เมื่อผู้บริหารเห็นว่ายังไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการลงโทษนี้ มักได้รับการต่อว่าหรือกล่าวหาจากครูว่าไม่เล็ดขาดบ้าง ระเบียบไม่มีความหมายบ้าง หรือบางครั้งการลงโทษตามกฎระเบียบของโรงเรียนก็ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากถูกคัดค้านหรือคุกคามจากผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมืองในท้องถิ่น

ในสภาพปัจจุบันนี้โรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ได้ประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งด้านโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยเฉพาะปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งจากสถิติข้อมูล

ของโครงการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กนักเรียนจังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2550 (งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จังหวัดบุรีรัมย์, แผ่นซีดี, 2550) มีข้อมูลพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ นักเรียนที่มีพฤติกรรมการหนีเรียนเป็นร้อยละ 43.1 และพบว่าเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้น สถิติของการหนีเรียนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ในขณะที่สถิติของการใช้สารเสพติดพบว่านักเรียนชายสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนหญิงถึง 14 เท่าตัว (ร้อยละ 23.5 ต่อ 1.66) โดยเริ่มสูบบุหรี่ที่อายุเฉลี่ย 13.33 ปี เมื่อพิจารณาที่ชั้นเรียนพบว่านักเรียนที่เรียนในชั้นสูงกว่าสูบบุหรี่มากกว่า และอัตราเพิ่มของผู้สูบบุหรี่ยิ่งสูงขึ้นเมื่อเรียนชั้นสูงขึ้นจาก ม.1 - ม.6 (ร้อยละ 9.1 15.9 21.5 21.6 35.6 และ 37.3 ตามลำดับ) นักเรียนชายดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนหญิงประมาณ 2 เท่าตัว (ร้อยละ 25.07 ต่อ 12.7 ตามลำดับ) โดยอายุเฉลี่ยการเริ่มต้นดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ คือ 13.70 ปี เมื่อพิจารณาจากชั้นเรียนพบว่า ยิ่งเรียนชั้นสูงขึ้นยิ่งมีประสบการณ์ในการดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์มากขึ้น จาก ม.1 - ม.6 คิดเป็นร้อยละ 6.9 12.7 20.05 25.7 37.3 และ 39.5 ตามลำดับ พฤติกรรมเสพยาเสพติดของนักเรียนจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่านักเรียนชายเสพยาเสพติดมากกว่านักเรียนหญิง 40 เท่าตัว (ร้อยละ 2.81 ต่อ 0.14) โดยเฉลี่ยแล้วเริ่มเสพยาเสพติดเมื่ออายุ 14.17 ปี เมื่อพิจารณาจากชั้นเรียนพบว่าอัตราเพิ่มจากชั้น ม.1 - ม.6 อยู่ในอัตราที่สูงมากคิดเป็นร้อยละ 0.30 0.4 1.0 1.3 2.6 และ 3.2 ตามลำดับ

นอกจากข้อมูลดังกล่าว จากการสังเกตพฤติกรรมและจากสังคม ชุมชนในอำเภอนางรอง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ซึ่งมีโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่โรงเรียนนางรอง และโรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) ได้พบว่าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกิจกรรมยามว่าง ด้านการแสดงความเคารพนับถือ ด้านการเรียน เช่น การไม่เชื่อฟังพ่อแม่ผู้ปกครอง การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน การเที่ยวในเวลากลางคืน การค้าประเวณี การทะเลาะวิวาท ขกพวกตีกัน ทั้งร่วมสถาบันและต่างสถาบัน และอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาหาสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ โดยเป็นการศึกษาจากความคิดเห็นของนักเรียนว่าปัจจัยใดบ้างที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และปัจจัยดังกล่าวนั้นส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระดับใด และจะมีวิธีการแก้ไขปัญหายังไร เพื่อนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาเป็นแนวทางต่าง ๆ ในการหาวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อที่จะให้เด็กซึ่งเป็นเยาวชนของชาติสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตซึ่งมีกำลังที่จะพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ ตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน ตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในลักษณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้เกิดประโยชน์กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ก่อประโยชน์ต่อวงการศึกษ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยศึกษาปัจจัย 5 ด้าน ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน
2. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง
3. ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน
4. ลักษณะการบริโภคสื่อ
5. ลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ได้แก่ โรงเรียนนางรอง และโรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) จำนวน 1,512 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542, 149) ได้จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 310 คน จากนั้นทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามโรงเรียน จากนั้นทำการสุ่มให้กระจายไปตามระดับชั้นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเพศโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น

2.1.1 เพศ

2.1.2 อาชีพของ บิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน จำแนกเป็น

2.1.2.1 เกษตรกร

2.1.2.2 รับจ้าง

2.1.2.3 ค้าขาย

2.1.2.4 รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

2.1.2.5 อื่นๆ

2.1.3 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของ บิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 5 ด้าน คือ

- 2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน
- 2.2.2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง
- 2.2.3 ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน
- 2.2.4 ลักษณะการบริโภคสื่อ
- 2.2.5 ลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดค่านิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกซึ่งขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนหรือห้องเรียน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการเรียนการสอน การเรียนรู้ของนักเรียน การควบคุมชั้นเรียน การอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนผลกระทบต่อสุขภาพจิต และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1.1 การก้าวร้าว หมายถึง นักเรียนก้าวร้าวมีพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้คือ ชอบก่อเรื่องทำความยุ่งยากกับผู้อื่น ต้องการแสดงออกในแบบฉบับของเขาคือต้องการอวดตัว ชอบคำหยาบคายและกล่าวโทษผู้อื่น ชอบทุบตีและรังแกเด็กอื่น ชอบทะเลาะวิวาท ชอบทำลายความสงบของชั้นเรียน และก่อความวุ่นวายของครู

1.2 การหนีเรียน หมายถึง นักเรียนที่หนีโรงเรียนเป็นเด็กที่มีทัศนคติในเชิง (Negative) ต่อโรงเรียน คือเด็กรู้สึกไม่ชอบโรงเรียน

1.3 การใช้สารเสพติด หมายถึง นักเรียนใช้สารเสพติดเนื่องจากมีสาเหตุที่สำคัญซึ่งในการผลักดันให้นักเรียนใช้ยาเสพติด คีบเหล้าและสูบบุหรี่ เป็นต้นว่า ในละแวกที่อยู่อาศัยมีแต่การค้าขายสารเสพติด ขายเหล้าและบุหรี่อยู่รอบด้าน ในครอบครัวเดียวกัน เพื่อนนักเรียนร่วมห้องร่วมชั้นใช้ยาเสพติด คีบเหล้า สูบบุหรี่กันเสมอ ๆ

1.4 การไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกที่จะไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบ เพิกเฉย หรือพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการไม่ชอบไม่ทำตามหรือหลีกเลี่ยงระเบียบของทางโรงเรียน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน หมายถึง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของนักเรียน แบ่งออกเป็น

2.1 มีความสัมพันธ์ที่ดี หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา บ้านที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน ย่อมทำให้เด็กมีความสุข มีความมั่นคงทางจิตใจ

2.2 มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี หมายถึง บ้านที่มีลักษณะเป็นบ้านแตก คือ พ่อแม่แยกกันอยู่ หรืออยู่ด้วยกันแต่ทะเลาะวิวาทกันไม่เว้นแต่ละวัน ลูก ๆ ไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ย่อมทำให้เด็กมีปัญหาทางอารมณ์และแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ

3. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยวิธีการต่าง ๆ แบ่งออกเป็น

3.1 การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความมีเหตุผล บิดามารดาผู้ปกครองมีความอดทน ไม่ตามใจจนเกินไป และไม่เข้มงวดจนเกินไป

3.2 การเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ก้าวก้าวเรื่องส่วนตัวของคน ชัยยังการก้าวร้าวและทำให้ตนเองรู้สึกอับอายเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีความรู้สึกว่าคุณบังคับให้ทำตามความต้องการของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง บิดามารดาหรือผู้ปกครองใช้คำพูดที่ทำให้คุณรู้สึกอับอาย

3.3 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าถูกตามใจ เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ ให้คำแนะนำช่วยเหลือจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเท่าที่ควร

4. ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์กับเพื่อนรวมทั้งลักษณะของการคบหาสนิทสนม ทั้งเพื่อนรุ่นเดียวกัน รุ่นพี่และรุ่นน้อง แบ่งออกเป็น

4.1 คบเพื่อนที่ดี หมายถึง เพื่อนที่มีบทบาทชักจูงแนะนำในทางที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องการเรียนและเรื่องต่าง ๆ

4.2 คบเพื่อนที่ไม่ดี หมายถึง เพื่อนที่มีบทบาทชักจูงบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ

5. ลักษณะการบริโภคสื่อ หมายถึง การเลือกที่จะบริโภคสื่อต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมกับตนเองซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น

5.1 การบริโภคสื่อที่มีประโยชน์ หมายถึง สื่อที่มีประโยชน์ต่อตนเอง เช่น สื่อการศึกษา การงาน ความคิดสร้างสรรค์

5.2 การบริโภคสื่อที่มีลักษณะเสี่ยง หมายถึง สื่อที่ไม่มีสาระ เช่น สื่อลามก ภาพยนตร์ไม่มีประโยชน์ เช่น ภาพยนตร์ที่สื่อไปในทางที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียทางศีลธรรม หนังสือที่มีความเสี่ยงต่าง ๆ เช่น หนังสือหรือการ์ตูนลามก

6. ลักษณะภาวะเบี่ยงของโรงเรียนและครู หมายถึง ภาวะเบี่ยงข้อบังคับที่ครูใช้ในโรงเรียนแบ่งออกเป็น

6.1 เครื่องครัด หมายถึง ภาวะเบี่ยงที่เด็กนักเรียนมีความรู้สึกว่าจะยุ่งจนเกินไปและไม่สามารถปฏิบัติตามได้

6.2 พอดี หมายถึง ภาวะเบี่ยงที่เด็กนักเรียนมีความรู้สึกว่าจะเหมาะสมและสามารถปฏิบัติตามได้โดยไม่มียาก

6.3 ย่อหย่อน หมายถึง ภาวะเบี่ยงที่เด็กนักเรียนมีความรู้สึกว่าจะปล่อยปละละเลยไม่น่าสนใจ และจะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ เพราะว่าจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติก็มีค่าเท่ากัน

7. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่ทำการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 คือ โรงเรียนนางรอง โรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1)

8. อาชีพของ บิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง อาชีพต่างๆ ได้แก่ เกษตรกร รับจ้าง ค้าขาย รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจะเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้

1. แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ความหมายของพฤติกรรม
- 1.2 แนวคิดและหลักการของพฤติกรรมมนุษย์
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น
- 1.4 พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น
- 1.5 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และสาเหตุของพฤติกรรม
- 1.6 ประเภทของพฤติกรรมนักเรียนและแนวทางแก้ไข

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

3. สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของพฤติกรรม

วินิรณี ทักษะเทพ (2550, 4) กล่าวว่าพฤติกรรม หมายถึงการกระทำทุกอย่างของมนุษย์และสัตว์เพื่อตอบสนองสิ่งเร้าที่มากระตุ้น ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการต่างๆ ซึ่งมีทั้งการกระทำที่สามารถสังเกตได้โดยตรง เช่น การเดิน การนั่ง และที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงแต่สามารถใช้เครื่องมือวัดได้ เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ และการกระทำที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงและไม่มีเครื่องมือวัดแต่สามารถรู้ได้โดยใช้วิธีสังเกตทางอ้อม คือ ดูจากพฤติกรรมภายนอกเพื่ออ้างอิงไปถึงพฤติกรรมที่ซ่อนอยู่ภายใน พฤติกรรมเหล่านี้ เช่น อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก การรับรู้ เป็นต้น ในขณะที่ กระจ่าง อัจฉนาต (2549, 15) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึงกิจกรรมที่มนุษย์

แสดงออกทั้งหมด อาจจะมองเห็นได้ง่าย เช่น การเดิน การพูด การเขียน และสิ่งที่มองเห็น ได้ยากหรือมองไม่เห็น เช่น การฟัง การจำและการคิดหาเหตุผล ส่วน สิทธิพงศ์ จารุทรัพย์ศตไส (2549, 8) กล่าวว่าพฤติกรรม หมายถึงการกระทำทุกอย่างของมนุษย์ที่ได้กระทำและทราบได้จาก กิจกรรมที่ปฏิบัติในขณะนั้น ในขณะที่ มะลิวัลย์ เพ็ญประโคน (2548, 9) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึงการกระทำทุกอย่างของมนุษย์ที่ได้กระทำไปทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว การกระทำนั้นอาจมีทั้งการกระทำที่ดีและไม่ดีในลักษณะที่ผู้อื่นจะสามารถสังเกตการกระทำนั้นๆ ได้หรือไม่ก็ตาม สอดคล้องกับ จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์ (2532, 3) ซึ่งกล่าวว่าพฤติกรรม หมายถึงปฏิกิริยาของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมหรือการกระทำของอินทรีย์ ทั้งที่ทำโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว นอกจากนี้ พันธุ์ทิพ รามสูต (2540, 141) กล่าวว่าพฤติกรรม หมายถึงปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตซึ่งสามารถสังเกตได้หรือไม่ก็ตาม ในขณะที่พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, 768) ได้ให้ความหมายคำว่าพฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

จากความหมายต่าง ๆ จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์เพื่อตอบสนองสิ่งแวดล้อม ทั้งการกระทำที่ดีและไม่ดี ไม่ว่าผู้กระทำจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่จำเป็นจะเป็นการกระทำในลักษณะรูปธรรมที่คนอื่นจะสังเกตเห็นได้ เช่น การเดิน การพูด การตอบโต้สิ่งแวดล้อม หรือในลักษณะนามธรรมที่คนอื่นไม่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น ความคิด ความรู้สึก การตัดสินใจ ทศนุคติและค่านิยม เป็นต้น

หลักในการศึกษาพฤติกรรม มีดังนี้ 1. พฤติกรรมทุกชนิดต้องมีสาเหตุ 2. พฤติกรรมที่เหมือนกันอาจมาจากสาเหตุแตกต่างกัน 3. พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุเพียงอย่างเดียว แต่อาจเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายอย่างได้

โดยจากการศึกษาค้นคว้าการทำวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ พบว่านักจิตวิทยา ส่วนมากสรุปสอดคล้องตรงกันว่า มนุษย์ทุกคนไม่ว่าเพศหรือวัยใด ย่อมมีพฤติกรรมที่ต่างกัน เป็นผลสืบเนื่องจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม การอบรมสั่งสอน และนอกจากนี้สภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นก็ส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับข้อสรุปของ สุรางค์ โท้วตระกูล (2550, 18) กล่าวว่าพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจะเปลี่ยนไปถ้าหากสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง หรือพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจะเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ที่สะสม การพยายาม ศึกษาหาสาเหตุของพฤติกรรมก็เป็นวิธีช่วยนักเรียนที่มีปัญหาได้เช่นเดียวกัน

แนวคิดและหลักการของพฤติกรรมมนุษย์

โดยที่ผู้วิจัย ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 3 โดยเป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ที่เน้นสภาพทางสังคมหรือกลุ่มชนเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์มักมีความหมายต่อสังคมหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ในระดับสภาพต่าง ๆ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้นำเสนอทฤษฎีของนักจิตวิทยา ที่มีความเชื่อในด้านสังคมวิทยามากกว่าทฤษฎีอื่น ๆ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการของแอดเลอร์ (Adler)

แอดเลอร์ (Adler, n.d; อ้างถึงใน กระจำนง อัจฉริยะ, 2549, 16) นักสังคมสงเคราะห์ชาวเวียนนา เป็นผู้ที่เน้นเกี่ยวกับเรื่องการเข้าใจบุคคลโดยวิธีการศึกษาต่าง ๆ ทางจิตวิทยา เขาเชื่อว่าพฤติกรรมนั้นเกิดจากการที่บุคคลรับรู้ และแปลความหมายจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งเขาจะย้ำในเรื่องความสัมพันธ์ของพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม

ธรรมชาติของมนุษย์นั้น มีอิสระที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใด ๆ ก็ได้ มนุษย์ไม่ได้อยู่ภายใต้อิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเสมอไป แอดเลอร์เชื่อว่าพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเขาเหล่านั้น และกิจกรรมของบุคคลก็จะออกมาในลักษณะที่เป็นแนวโน้มไปสู่จุดประสงค์ที่บุคคลตั้งไว้สำหรับตนเอง

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม พฤติกรรมมีความหมายต่อเมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมของสังคมเท่านั้น ตัวอย่างเช่น การเข้าใจพฤติกรรมของเด็กนั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาจากสังคมที่เด็กอยู่ เช่น บ้าน โรงเรียน หรือเมื่อรวมกลุ่มเพื่อนฝูง แอดเลอร์มีความเห็นว่า การที่เราจะทราบว่าบุคคลคิดอย่างไรนั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลความเปลี่ยนแปลงของโลก แต่มีบางส่วนจะขึ้นอยู่กับจารีต ขนบธรรมเนียมประเพณีเก่า ๆ ของแต่ละสังคม และการเข้าใจบุคคลจะกระทำได้ดีก็ต่อเมื่อได้เข้าถึงความสัมพันธ์ของสังคมที่เขามามีบทบาทในชีวิตของแต่ละบุคคลเท่านั้น

อาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่เราถือว่าเป็นความดี ความยุติธรรม หรือค่านิยมอะไรก็ตามที่เป็นหลักประพฤติกฎปฏิบัติของบุคคลนั้น ไม่มีอะไรมากไปกว่าการที่บุคคลได้ทำตามหน้าที่ของตนในสังคมหนึ่ง ๆ ที่กำหนดให้เท่านั้น และถ้าผู้ใดปฏิบัติตามกฎดังกล่าว ก็จะเป็นคนดีมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เป็นต้น แอดเลอร์มีความเห็นว่าบุคคลจะดีหรือเลวนั้นขึ้นอยู่กับมุมมองสังคมที่เขาอาศัยอยู่มิใช่เกิดจากแรงขับทางเพศอย่างที่ฟรอยด์ (Freud) กล่าวเอาไว้

นอกจากนี้ เขาได้เน้นถึงความสำคัญของบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์ (Uniqueness) ของแต่ละคนเขาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีแรงจูงใจ ค่านิยม ความในใจ และความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน และพฤติกรรมของบุคคลนี้จะเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงการมองโลกที่แตกต่างกันโดยมีวิถีชีวิตที่ต่างกัน (Different Styles of Life) ตัวอย่างเช่น เด็กที่สนใจในเรื่องการใฝ่หาความรู้จะมีวิธีการดำรงชีวิตแตกต่างไปกว่าเด็กที่สนใจแต่ในด้านกีฬา ดังนั้นการกระทำทุกอย่างของทั้งคู่จะดำเนินไป

แตกต่างกันตามวิถีชีวิตที่เขาเลือก แอดเลอร์เชื่อว่าพฤติกรรมที่ต่างกันของบุคคล สามารถจะอธิบายได้จากความแตกต่างของวิถีชีวิต เขามองพฤติกรรมของมนุษย์ว่าจะไผ่หา และมีการสนองตอบต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนเท่านั้น จะไม่สนใจกับสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากวิถีชีวิตของคนเลย ซึ่งวิถีชีวิตของบุคคล แอดเลอร์เชื่อว่า จะมีการพัฒนาตั้งแต่เด็กขณะอายุราว 4 หรือ 5 ขวบ และจากนั้นเป็นต้นมาประสบการณ์อื่น ๆ ที่เกิดต่อเนื่องกันจะค่อย ๆ เข้ามาผสมผสานกันจนกระทั่งกลายเป็นบุคลิกภาพขึ้น

นอกจากนี้ในด้านพัฒนาการของเด็ก แอดเลอร์เชื่อว่า การเข้าใจบุคคลจะต้องเข้าใจจากการมองโลกในแง่ของบุคคลเท่านั้น มิใช่จากในแง่ของความเป็นจริงที่ปรากฏ กล่าวคือ ถ้าจะศึกษาเด็ก จะต้องทำความรู้จักกับโลกในความเข้าใจของเด็ก ตลอดจนจนถึงความรู้สึกนึกคิด และการรับรู้ต่าง ๆ ในแง่ของเด็กผู้นั้น มิใช่จากทัศนะของผู้ใหญ่ เขาเชื่อว่าการกระทำทุกชนิดของเด็กจะมีความหมายสำหรับเด็กนั้นโดยตรง จะไม่มีทางเข้าใจเด็กถ้าศึกษาเด็กจากทฤษฎีที่ผู้ใหญ่ตั้งขึ้น เนื่องจากการรับรู้และความเข้าใจของเด็กนั้นจะเป็นคนละชนิดกับการรับรู้ และความเข้าใจของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก ลักษณะการมองเด็กในแง่ของแอดเลอร์เรียกว่าเป็นการมองจาก Phenomenological Field กล่าวคือ การเข้าใจบุคคลจากมองโลกในแง่ที่เขาประสบการณ์ ขณะนั้น ทฤษฎีของแอดเลอร์ช่วยให้เห็นถึงความสำคัญในการตีความหมายของประสบการณ์ ซึ่งไม่เหมือนกันของบุคคลแต่ละคน แอดเลอร์กล่าวถึงวิธีเข้าใจเด็กที่มีปัญหาว่า สิ่งแรกที่จะต้องกระทำคือ ดูที่จุดมุ่งหมายของชีวิตเด็กคนนั้น

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีของแอดเลอร์ (Adler) ถือว่าจิตสำนึก (Consciousness) เป็นศูนย์กลางของบุคลิกภาพ เขามีความเห็นว่าคุณคนทุกคนรู้ตัวในสิ่งที่ตนกระทำอยู่ รู้ตน หมายถึง การรู้เหตุและผลของการกระทำของตนเอง รู้ถึงปมด้อยและจุดมุ่งหมายที่ตนจะต้องการเอาชนะจุดอ่อนนั้น และการพยายามที่จะเอาชนะจุดอ่อนนี้เองเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในอันจะผลักดันให้บุคคล ก้าวจากการพัฒนาการไปแต่ละช่วง โดยไม่หยุดยั้งตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงที่สุดชีวิต และเขายังเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของสังคมสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพของเด็กมาก การเข้าใจเด็กจะต้องเข้าใจโลกของเด็กซึ่งจะต้องรวมถึงวงสังคมของเด็กทั้งภายในครอบครัวและในหมู่เพื่อนฝูง ซึ่งเน้นในเรื่องสังคมมากและมีความเห็นว่า เด็กจะดีหรือเลวอยู่ที่การมองสังคมที่เขาอาศัยอยู่นั่นเอง

2. แนวคิดและหลักการของไดรเกอร์ (Dreikurs)

ไดรเกอร์ (Dreikurs; อ้างถึงใน กระจ่าง อัฐนาค, 2549, 18) นักจิตวิทยาอีกท่านหนึ่ง มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายอาจเป็นไปในลักษณะที่ Active หรือ Passive ก็ได้ และวิธีการที่จะใช้เพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายนี้ อาจเป็นได้ทั้งในทางสร้างสรรค์หรือทำลาย เขาเชื่อว่าแบบแผนวิธีการใด

ที่เด็กจะนำมาใช้นั้นจะกำเนิดตั้งแต่ในระหว่างชีวิตเด็กแรกเกิดและจะไม่มีเปลี่ยนแปลงไปได้ หรือที่เรียกว่าวิถีชีวิต

ไทรเกอร์ (Dreikurs) ได้แบ่งแยกลักษณะของพฤติกรรมออกเป็น 4 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

1. Active – Constructive มักจะมีลักษณะที่เด่นสังเกตได้ง่ายในห้องเรียน จุดมุ่งหมายของเด็กจำพวกนี้จะเป็นเรื่องความต้องการที่จะประสบความสำเร็จต่าง ๆ
2. Active – Destructive จะมีลักษณะที่ส่อไปในรูปของคนแคะกะเถาะ หรือตัวตลกของเพื่อน ๆ
3. Passive – Constructive คือเด็กที่เรียบร้อย มักได้รับความสนใจเพราะเป็นคนอ่อนสอนง่าย
4. Passive - Destructive คือเด็กชนิดที่เรียกว่า เกียจคร้าน มักไม่ใคร่ทำประโยชน์กับผู้อื่น

3. แนวคิดและหลักการของฟรอยด์ (Freud)

สำหรับทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพของฟรอยด์ (Freud, 1933; อ้างถึงใน รัฐควาพิศาลพงศ์, 2546, 53 – 54) เป็นนักจิตวิทยาชาวออสเตรีย ได้ศึกษาบุคลิกภาพมนุษย์โดยจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) และเชื่อว่าพัฒนาการบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับ การตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางด้านสรีระ ซึ่งเรียกว่าแรงขับภายใน (Drive) เป็นแรงขับพื้นฐานของมนุษย์มี 3 ประการ คือ

1. แรงขับที่จะดำรงชีวิตอยู่ (Survival Drive)
2. แรงขับที่ต้องแสดงความก้าวร้าว (Aggressive Drive)
3. แรงขับทางเพศ (Sex Drive)

พฤติกรรมของมนุษย์ตามแนวคิดของฟรอยด์เป็นผลจากการที่มนุษย์ได้รับหรือไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการเหล่านี้ แรงขับทั้งสามประการอยู่ในระดับส่วนลึกของคน ที่เรียกกันว่า “จิตไร้สำนึก” (Unconscious) เขาเชื่อว่าบุคลิกภาพของคนมีผลสืบเนื่องจากความสำเร็จเมื่ออยู่ในวัยเด็ก โครงสร้างทางจิตของบุคลิกภาพประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

Id เป็นแรงผลักดัน (Drive) ที่มีมาแต่กำเนิดยังไม่ได้ขัดเกลา เด็กต้องการสิ่งใด Id ก็ตอบสนองแรงขับนั้น ๆ เช่นความต้องการอาหาร Id เป็นไปตามสัญชาตญาณเดิมหรือสัญชาตญาณเดิมแบบกระบวนการขั้นปฐมภูมิ (Primary Process) สัญชาตญาณเดิมของมนุษย์ได้แก่ ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ การหลีกเลี่ยงจากอันตรายเป็นต้น เป้าหมายของ Id คือการพึงพอใจของตนเอง

Ego เป็นส่วนของบุคลิกภาพซึ่งเป็นผู้บริหาร Id ในชั้นทุติยะ โดยทำหน้าที่สนองความต้องการของ Id ชัดเอาเหตุผลและข้อเท็จจริงเป็นหลัก (Reality Principle) Ego ทำหน้าที่เป็นตัวกลางจัดการระหว่างความต้องการของ Id และความเป็นจริง คำนึงถึงข้อมูลต่างๆ และดำเนินการเพื่อสนองต่อสิ่งที่ Id ต้องการ เช่น การให้หรือคอยจนกว่าจะถึงเวลาอันเหมาะสม Ego เป็นระบบแห่งความเป็นจริงในเชิงปฏิบัติ

Superego หมายถึง จิตในส่วนที่ได้รับการพัฒนาจากประสบการณ์ การอบรมสั่งสอน หรือกระบวนการสังคมประกิด โดยอาศัยหลักของศีลธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนของบุคลิกภาพที่จะคอยควบคุมหรือปรับการแสดงออกของ Id และ Ego ให้สอดคล้องกับความมีเหตุผล คุณธรรม จริยธรรม Superego (ตนในคุณธรรมหรือมโนธรรม) เป็นการพัฒนาของจิตใจตามวัย หลังจากที่ Ego ได้อยู่กับสังคมและได้รับค่านิยมจากพ่อแม่หรือครูหรือได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูและพ่อแม่ Superego จะควบคุมพฤติกรรมของเด็กให้อยู่ในแนวที่สังคมยอมรับ จะคอยขัดขวางมิให้ Id และ Ego ทำแบบตามใจตนเอง ครูและพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยปลูกฝัง Superego ให้แก่เด็ก ระบบ Superego เป็นระบบคุณธรรมหรือมโนธรรมเป็นผลจากการได้รับการอบรมสั่งสอนและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม Superego จึงทำหน้าที่ 2 ประการ คือ

1. Ego Ideal เป็นพลังสนับสนุนเด็กให้มิ Ego ในการกระทำความดีเพื่อสังคม และส่วนรวมหรือเลียนแบบบุคคลที่เขาชื่นชมมากคนใดคนหนึ่ง

2. Conscience (มโนธรรม) Superego คอยเหนี่ยวรั้งมิให้เด็กทำชั่ว

Id Ego และ Superego ถ้าขัดกันจะเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งในจิตใจ เกิดความกังวล ถ้าขัดกันมากก็อาจเกิดพฤติกรรมแปรปรวน พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมาจึงเป็นผลจากการประนีประนอมกันระหว่าง Id Ego และ Superego ในทัศนะของฟรอยด์ เชื่อว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพในวัยเด็กสำคัญที่สุด เด็กจะรับรู้และซึมซับประสบการณ์ต่างๆ ทั้งด้านดีและไม่ดี เด็กจะเกิดความรู้สึกฝงใจในการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับ พฤติกรรมของพ่อ แม่ ครูและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลต่อบุคลิกภาพเมื่อโตขึ้นจะฝังแน่นในจิตไร้สำนึก (Unconscious Mind) ของเด็ก และจะแสดงออกเมื่อถูกกระตุ้น

4. แนวคิดและหลักการของสกินเนอร์ (Skinner)

ทิสนา แจมมณี (2541, 3 - 4) ได้สรุปข้อคิดเห็นของสกินเนอร์ (Skinner) ว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ผลจากการกระทำมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ ผลประเภทเสริมแรง (Reinforce) ซึ่งทำให้พฤติกรรมนั้นมีอัตราเพิ่มขึ้น และผลประเภทการลงโทษ (Punishment) ซึ่งทำให้พฤติกรรมนั้นมีอัตราลดลงหรือหมดไป

ดังนั้นเราสามารถวางเงื่อนไข โดยใช้ตัวเสริมแรงหรือตัวลงโทษนำมาเป็นเครื่องมือในการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและลดหรือขจัดพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาได้ ซึ่งมีวิธีปรับพฤติกรรมดังนี้

1. บังคับหรือกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายให้ชัดเจน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้
2. ใช้แรงเสริมที่เหมาะสมและถูกหลักการ เช่น

2.1 ใช้ตัวเสริมแรงทางสังคม เช่น ให้การชมเชย ยกย่อง สนใจ ให้เกียรติ

เป็นต้น

2.2 ให้รางวัลเป็นสิ่งของหรือใช้เบี้ย (Token) แลกกับสิ่งของที่ผู้ปรับพฤติกรรม

ต้องการ

2.3 ให้ทำกิจกรรมที่ชอบ

3. ติดตามสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เมื่อพฤติกรรมที่ต้องการเกิดขึ้น

ควรเสริมแรง

ในขณะที่ทฤษฎีทางพฤติกรรม (Behaviorist Theories) เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมที่เราอาจสังเกตได้ นักจิตวิทยาที่สำคัญได้แก่ พาฟลอฟ (Pavlov) สกินเนอร์ (Skinner) วัตสัน (Watson) และแบนดูรา (Bandura) พวกเขามีความเห็นว่าพัฒนาการของเด็ก เป็นผลของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการเสนอและการสนองตอบระหว่างอินทรีย์และสิ่งแวดล้อมและได้ชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการสนองตอบว่าเป็นต้นเหตุทำให้เกิดพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ทางพฤติกรรมของบุคคลจะเนื่องมาจากการที่บุคคลผู้นั้นมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญมากที่สุดระยะหนึ่งของชีวิตเพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นวัยที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เกิดความต้องการที่ผู้ใหญ่มองเห็นว่าเป็นเรื่องแปลก ไม่ถูกต้อง จึงนำมาซึ่งความขัดแย้งกัน แต่อย่างไรก็ตาม นักวิชาการหลายคนเชื่อว่า ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีและถูกปลูกฝังให้ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีจะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นวัยที่สำคัญต่อการพัฒนาให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

1. ลักษณะของวัยรุ่น

ลักษณะของวัยรุ่นที่ผู้ใหญ่ควรเข้าใจ คือ

1.1 การปรับตัวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย แม้ว่าวัยรุ่นจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของตนเอง จากโรงเรียน จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ แต่วัยรุ่นยังมีความกังวลในด้านความเหมือนและความไม่เหมือน ความแตกต่างและไม่แตกต่างไปจาก

กลุ่มเพื่อน ความกังวลเกี่ยวกับร่างกายของตนเองนั้น แม้วัยรุ่นจะมีความกังวลแต่ไม่มากเท่ากับ ความกังวลในเรื่องของความสมบูรณ์ของร่างกายว่าสมกับความเป็นหนุ่มสาวหรือไม่ นอกจากนี้ ยังสนใจว่าการเปลี่ยนแปลงของร่างกายนั้น ทำให้ตนเองมีความงดงามดีหรือไม่คืออย่างไร ดังนั้น อะไรที่เสริมให้หล่อ สวย คูดี วัยรุ่นจะใฝ่หามาใช้ให้ตนเองรู้สึกสมบูรณ์ขึ้น เช่น หาวีธีแก้ปัญหา เรื่องสิว เรื่องหน้ามัน หน้าขาว เรื่องกลิ่นหอม รวมทั้งเครื่องประดับต่างๆ

1.2 การแสวงหาบทบาททางเพศของตนเอง เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลง ด้านร่างกายและจิตใจประกอบกับความคิดด้านวัฒนธรรมยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ จึงทำให้วัยรุ่นคิดว่า ตนเองมีพลัง มีศักยภาพ และโดยลักษณะของวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะไม่เชื่อฟังคำแนะนำ ไม่คิดถึง เรื่องการคุมกำเนิด ทำให้วัยรุ่นเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ หรือปัญหาต่างๆ โดยที่ ตนเองไม่ตั้งใจ

1.3 ความต้องการเป็นอิสระจากพ่อแม่และผู้ใหญ่ เพื่อพัฒนาไปสู่ภาวะเป็นตัว ของตัวเองมากขึ้น มีความรับผิดชอบตนเอง มีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อน มากกว่าที่จะพึ่งผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ จนทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นแบบต่อต้าน ผู้ใหญ่ ทั้ง ๆ ที่ในใจของเขายังยอมรับฟัง ยังผูกพัน ยังต้องการและรู้สึกพึ่งพาผู้ใหญ่อยู่

1.4 อารมณ์ที่ผันแปรง่าย วัยรุ่นจะมีอารมณ์ที่ผันแปรง่าย มีลักษณะอารมณ์ แบบที่เรียกว่าสองจิตสองใจ อ่อนไหวต่อแรงกระตุ้นทั้งจากสิ่งแวดล้อมภายนอก และ การเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจเอง การควบคุมอารมณ์ยังไม่ได้ ทำให้มีความกังวลง่าย โกรธง่าย หงุดหงิดง่าย โกรธเมื่อถูกล้อเลียน เมื่อถูกลงโทษที่ไม่เป็นธรรม เมื่อมีคนปฏิบัติกับเขาเหมือน เด็ก ๆ เมื่อทำกิจกรรมแล้วเกิดการล้มเหลว และโกรธถ้าถูกขัดขวางจากผู้ปกครอง วัยรุ่นมักมี ความกังวลต่อการเรียน การปรากฏกายในที่สาธารณะ การสร้างสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เมื่อวัยรุ่นโกรธหรือหงุดหงิด อาจจะควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ส่วนอารมณ์รักในวัยรุ่นจะแตกต่าง จากเด็ก เพราะเด็กจะรักและพึ่งพามารดาและบิดาของตนมาก แต่ในวัยรุ่นความรักของเขา จะเปลี่ยนจากรักมารดาและบิดา (ซึ่งจริง ๆ ยังรักอยู่) ไปเป็นคนรักที่เขาชอบ

1.5 ความอยากรู้อยากเห็น เป็นอารมณ์ที่เด่นชัดมากในวัยรุ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้วัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่องเพศ วัยรุ่นอยากรู้อยากเห็นมากและประกอบกับ มีความรู้สึกทางเพศไวมาก จึงทำให้วัยรุ่นหมกมุ่นเรื่องนี้ได้ง่าย

1.6 มีการพัฒนาทางสติปัญญามาก วัยเด็กและวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอัตราพัฒนาการ และการเติบโตของสติปัญญาสูง จึงเป็นวัยที่เหมาะสมจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความคิด นามธรรม มีเหตุผลและช่างคิด ช่างวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์ มีสายตายาวไกลขึ้น ทำให้มีโอกาส

โต้แย้งผู้ใหญ่อยู่เรื่อย ๆ แต่อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นยังขาดประสบการณ์ชีวิต ดังนั้นเขาต้องอาศัย การแนะแนวและแบบอย่างจากผู้ใหญ่อยู่อย่างต่อเนื่อง

1.7 การแสวงหาอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อนจะมีบทบาทสำคัญอย่างมาก วัยรุ่น จะตระหนักในความสัมพันธ์ของกลุ่มและของเพื่อน พยายามทำตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน เข้าร่วมสังสรรค์กับกลุ่ม ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม การที่ผู้ใหญ่เข้าใจลักษณะของวัยรุ่น ดังกล่าว จะทำให้วัยรุ่นพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต **ธรรมชาติของวัยรุ่น (2551)**

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2550, 89) กล่าวว่า อารมณ์ของเด็กวัยรุ่นค่อนข้างรุนแรง และเปลี่ยนแปลงง่าย ความตึงเครียดของอารมณ์เด็กวัยรุ่น บางครั้งเนื่องมาจากการปรับตัวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย พัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการ ทางร่างกาย ถ้าเด็กวัยรุ่นมีวุฒิภาวะเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกายเร็วจะช่วยพัฒนาการทางอารมณ์ และสังคมให้เร็วขึ้นด้วย เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ค่อนข้างจะเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางเหมือนวัย อนุบาล แต่แตกต่างโดยที่วัยอนุบาลไม่ได้คำนึงว่าคนอื่นจะคิดอย่างไร ส่วนวัยรุ่นมักจะเป็นห่วงว่า คนอื่นจะคิดอย่างไร โดยเฉพาะเพื่อนร่วมวัย เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาการปรับตัวมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับ สุขภาพจิต คือมักจะมีความรู้สึกซึมเศร้า (Depression) ซึ่งเป็นเหตุให้มีปัญหาทางความประพฤติ เช่น ทดลองยาเสพติดและถ้ำรุนแรงอาจถึงกับพยายามฆ่าตัวเอง

ในขณะที่ ไสภภรณ์ นุชนาถ (2542, 14) ได้สรุปลักษณะของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. เป็นวัยที่ร่างกายเจริญเติบโต ไปสู่วุฒิภาวะตามแบบฉบับแห่งเชื้อชาติของคน เด็กทางประเทศแถบตะวันตกจะสูงได้มากกว่า โดยทั่วไปเด็กในวัยรุ่นตอนต้น ร่างกาย จะเจริญเติบโตได้รวดเร็วมาก แขนขายาวขึ้น สัดส่วนของร่างกายก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยและ จะเจริญเติบโตเต็มที่เมื่ออยู่ในวัยรุ่นตอนปลาย
2. เป็นวัยที่เห็นเพื่อนมีความสำคัญมากที่สุด จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหมู่เพื่อน เช่น การแต่งกาย การไว้ทรงผม และการใช้ภาษาพูด จะเป็นแบบเด็วหรือคล้ายคลึงกัน กับเพื่อน ๆ
3. เป็นวัยที่แสวงหาฐานะทางสังคม (Social Status) ให้แก่ตนเอง ทำตัวให้เป็นที่ ยอมรับของสังคม
4. เป็นวัยที่สนใจการเลือกอาชีพ เริ่มสำรวจความถนัดและความสนใจ ตลอดจน คุณลักษณะประจำตัวของตนว่าสามารถที่จะประกอบอาชีพใด หรือศึกษาต่อด้านใด
5. เป็นวัยที่แสวงหาอุดมคติ ปรัชญาชีวิต ไว้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของตน
6. เป็นวัยที่ต้องการอิสระจากการควบคุมอย่างเข้มงวดของผู้ใหญ่ ต้องการเป็นตัว ของตัวเองและตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองได้

สำหรับแนวความคิดของสุชา จันทน์เอม (2540, 138) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง (Period of Reconstruction) ในวัยนี้ความเจริญเติบโตทางร่างกายจะรวดเร็วและจะช้าลงในตอนปลาย
2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (Period of Transformation) เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับชีวิตของวัยรุ่นมากมายทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและความรู้สึกนึกคิด
3. เป็นวัยที่มีความคิดอยากเป็นอิสระ (Period of Independence) โดยเริ่มคิดพึ่งพาตนเอง อยากเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนรู้ด้วยคำสั่งสอน ชอบโต้เถียง ถ้าได้รับการขัดขวางอย่างรุนแรง มักมีความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจและหาทางออกในทางผิด ๆ เช่น หนีออกจากบ้าน
4. เป็นวัยที่ต้องเผชิญกับปัญหา (Period of Problems) เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งเรียกว่าวัยรุ่นฤติ ปัญหาต่าง ๆ ในการปรับตัวมักเกิดขึ้นเสมอ มีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว วู่วาม แสดงออกทางด้านอารมณ์อย่างรุนแรงและรวดเร็ว อาจเรียกอีกอย่างว่า “วัยพายุแคะและความเครียด” (Storm and Stress)

พรพิมล จันทรพิสัย (2538, 3 - 5) กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญวัยหนึ่งในการแบ่งวัยรุ่นจึงเป็นวัยที่แตกต่างจากวัยอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ลักษณะที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. วัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญ เพราะผลลัพธ์มีต่อเจตคติและพฤติกรรมของบุคคลในทันที ในขณะที่วัยอื่นมีผลต่อบุคคลในระยะยาว และบางช่วงมีผลต่อทางจิตใจ ดังนั้นวัยรุ่นจึงถือว่าเป็นวัยที่สำคัญ
2. วัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อจากวัยเด็กมาสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจึงมีความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย บางครั้งเขาก็คิดว่าเขายังเป็นเด็ก เพราะครูผู้ปกครอง บิดามารดา ยังคงให้ความดูแลเอาใจใส่ราวกับเขาเป็นเด็ก ๆ ยังไม่ปล่อยให้เขาทำอะไรอย่างอิสระเสรี และบางครั้งเขาก็คิดว่าเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว เขามีร่างกายเติบโตเหมือนผู้ใหญ่ทุกอย่าง และเขาได้รับการบอกเล่าให้ประพฤติตนอย่างผู้ใหญ่ เขาไม่สามารถจะทำอะไรบางอย่างที่เขาเคยทำได้เมื่อเขาเป็นเด็ก ฉะนั้นเด็กวัยรุ่นจึงมีปัญหาการปรับตัวมาก บ้างก็กลายเป็นอันธพาล บ้างก็เป็นโรคจิต โรคประสาท บ้างก็ฆ่าตัวตาย บ้างก็ช่องสุมในสิ่งที่เป็นอบายมุขต่าง ๆ ดิตยาเสพติด เทียวโสเภณี ฯลฯ
3. วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกทางเพศ เด็กวัยรุ่นต้องการความรู้ ต้องการคำแนะนำในเรื่องการปรับตัวทางเพศให้เหมาะสม

4. วัยรุ่นเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในวัยนี้ ประกอบด้วย

- 4.1 การแสดงอารมณ์รุนแรงมาก การแสดงอารมณ์ที่รุนแรงมักจะพบในวัยรุ่นตอนต้นมากกว่าตอนปลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางกายและทางใจ
- 4.2 ความไม่มั่นใจในตัวเองเกี่ยวกับความสามารถและความสนใจ ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสงสัยในการปฏิบัติตนตามความต้องการของพ่อแม่
- 4.3 การเปลี่ยนแปลงทางกาย ความสนใจ และบทบาทที่ควรจะเป็น มักจะก่อให้เกิดปัญหา ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ยากต่อการที่จะแก้ซึ่งต่างกับปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้ว
- 4.4 แบบความสนใจ แบบพฤติกรรมและค่านิยมเปลี่ยนไป สิ่งที่เคยสำคัญสำหรับเด็กวัยรุ่น บัดนี้ลดความสำคัญลง เด็กมักจะนึกถึงความมีเกียรติมากกว่าเพื่อน เด็กมักจะนึกถึงคุณภาพมากกว่าปริมาณ
- 4.5 เด็กมักจะมีความเห็นที่ฝืนกับการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ตนต้องการเป็นตัวของตัวเอง แต่ในขณะเดียวกันไม่ต้องการรับผิดชอบ ซึ่งเป็นผลที่ตามมาทั้งอิสระ และผลก็คือเด็กจะจัดการกับความรับผิดชอบเหล่านั้นได้หรือไม่

5. วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหา ไม่ว่าจะวัยไหน ๆ ก็มีปัญหานั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นเด็กไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจึงยากต่อการแก้ไข ดังนี้

- 5.1 ในช่วงวัยเด็กปัญหาต่าง ๆ พ่อแม่และครูเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาแทน ซึ่งต่างกับวัยรุ่นเด็กต้องแก้ปัญหาเอง
- 5.2 อยากเป็นตัวของตัวเอง วัยรุ่นจึงมักปฏิเสธการช่วยเหลือจากคนอื่น เพราะคิดว่าสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

6. วัยรุ่นเป็นช่วงที่เด็กต้องการจะรู้ความเป็นตัวของตัวเอง การแสดงออกในแนวทางที่สมาชิกของกลุ่มถือปฏิบัติเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย คำพูดและพฤติกรรมก็ตาม วัยรุ่นมักจะแสดงให้เหมือนเพื่อนร่วมกลุ่มเท่าที่จะทำได้ ซึ่งถือว่าคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

7. วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเตรียมตัวสำหรับอาชีพ วัยรุ่นจะต้องทำการศึกษา สืบหา ทดสอบความรู้ความสามารถ ความสนใจของตนเองในการที่จะเลือกอาชีพ

8. วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการจะยึดมั่นในอุดมการณ์ ปรัชญาชีวิตของตนเอง เด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมที่เป็นลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกับวัยอื่น ๆ ดังนั้นวัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ผู้ปกครองและครูควรจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ต่อการแนะแนวทางในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและสังคมต่อไป

9. วัยรุ่นเป็นช่วงของจินตนาการ วัยรุ่นมักจะสมมติตัวเองอย่างที่คุณต้องการจะให้เป็นไป วัยรุ่นต้องการให้ครอบครัว เพื่อน และคนที่เขาเกี่ยวข้องกับอย่างที่เขาสมมติให้เป็น ถ้าเด็กเกิดจินตนาการมากเท่าใด ก็มักจะโกรธตัวเองมากเท่านั้น อันเป็นสาเหตุนำไปสู่โรคประสาท โรคจิตในที่สุด

10. วัยรุ่นเป็นวัยที่ใกล้ความเป็นผู้ใหญ่ วัยนี้มักจะ ไม่ชอบความเป็นเด็กและมักจะสร้างและทำตัวให้เหมือนกับผู้ใหญ่ ซึ่งเด็กมักจะแสดงออกในรูปของการกระทำ การแต่งกาย แต่นั่นก็ไม่พอเพียงสำหรับเด็ก ดังนั้นเขาจึงทำอย่างผู้ใหญ่ทำ เช่น การสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เสพยาเสพติดและมีปัญหาเรื่องเพศ เป็นต้น

อีริกสัน (Erikson, 1959; อ้างถึงใน สุรางค์ ใ้วตระกูล, 2550, 42 - 43) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นส่วนมากยังมีความสับสนและไม่แน่ใจ บางครั้งอยากเป็นผู้ใหญ่บางครั้งอยากเป็นเด็ก อยากจะตัดสินใจทำอะไรเอง เวลาผู้ใหญ่ห้ามจะไม่พอใจแต่บางครั้งกลับคิดว่าผู้ใหญ่ไม่ช่วยคนตัดสินใจ และมักมีความวิตกกังวล กลัวไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนจึงจริงจังในการคบเพื่อน และค่อนข้างที่จะมีอุดมการณ์ของตนเอง ข้อสำคัญที่สุด เด็กวัยนี้ควรจะมีอัตภาพหาเอกลักษณ์ของตนเองได้ (Ego Identity) เพื่อจะได้มีความมั่นใจในตนเอง ซึ่งถ้าขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่รู้ว่าตนเองจะทำอะไรหรือมีบทบาทอย่างไรก็มักจะเลียนแบบผู้อื่น ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุให้เข้ากับกลุ่มเด็กเกเรหรือพวกที่ก่ออาชญากรรมได้

พระมหาสมพร ทวีสุข (2549, 31) ได้สรุปลักษณะของวัยรุ่น ว่าเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ลักษณะเด่นที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุดคืออารมณ์ที่ไม่คงที่ มักเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อม เช่น โกรธ รัก ขำขัน เครียด หัวเราะ ร้องไห้ อิจฉา นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่เปิดเผย เชื่อมั่นในตนเอง ความชอบและไม่ชอบของเด็กวัยนี้รุนแรงมาก ขัดแย้งกับผู้ใหญ่ ชอบช่วยเหลือเพื่อน ชอบมีเพื่อนตาย รักเพื่อน บางครั้งยอมเสี่ยงชีวิตเพื่อเพื่อนได้ ด้านความเจริญเติบโตของร่างกาย รูปร่างจะมีสัดส่วนเหมือนผู้ใหญ่มากขึ้น ด้านพัฒนาการทางสังคม ชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง ชอบความเป็นอิสระ ชอบเพศตรงข้าม และทางสติปัญญา ระบบประสาทของวัยนี้พัฒนาเกือบเต็มที่ ความสามารถทางสมองเพิ่มขึ้น ความจำดี สมารถดี การแก้ปัญหาดีขึ้นและสนใจในการแก้ปัญหามากที่สุด

สรุปได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ กำลังมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย ความคิดจิตใจ บทบาทในสังคม เขาต้องการความเป็นอิสระ ในขณะที่เดียวกับที่ยังขาดความมั่นใจในการตัดสินใจ ต้องการความเข้าใจจากคนรอบข้างทั้งครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ดังนั้นครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและพัฒนาการของวัยรุ่น เพื่อที่จะได้ให้การดูแลแนะนำให้เขามีพัฒนาการ และหลีกเลี่ยงพฤติกรรม

ที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องควรต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของวัยรุ่นด้วย

2. ความต้องการของวัยรุ่น

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2550, 90) กล่าวว่าเด็กวัยรุ่นทั้งหญิงและชายมีความต้องการที่จะทำอะไรทุกอย่างเหมือนเพื่อนร่วมวัย ตั้งแต่การแต่งตัว ความประพฤติ การใช้ภาษา รวมทั้งความเชื่อและค่านิยม การคบเพื่อนวัยนี้จึงมีความสำคัญมาก ผู้ปกครองควรที่จะให้คำแนะนำโดยชี้แจงให้เด็กวัยนี้คิดว่าการคบเพื่อนที่ดีมีความสำคัญอย่างไร พร้อมทั้งอธิบายอันตรายของการคบเพื่อนไม่ดี ทางโรงเรียนก็ควรที่จะส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กวัยนี้ได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้บทบาทที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต โดยแบ่งความต้องการของวัยรุ่นได้หลายประการ ดังนี้

2.1 ต้องการความรัก สิ่งนี้เป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านของอารมณ์และจิตใจ ทำให้วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ค่อนข้างมาก ซึ่งถ้าหากขาดความรักแล้วอาจจะทำให้ตนขาดความสุขได้ เนื่องจากความรักของพ่อแม่ที่น้อมอบอุ่นกว่าความรักอื่นใด และเมื่อวัยรุ่นมีเรื่องกังวลใจ ถ้าหากผู้ปกครองสามารถให้คำปรึกษาได้ดี เด็กก็จะรักและไว้วางใจมากขึ้น ความรักจากพ่อแม่เป็นสิ่งไม่ตาย วัยรุ่นส่วนใหญ่จะเริ่มตีตัวห่างออกจากพ่อแม่ ในช่วงวัย 12 - 13 หรือบางที 14 ปี แต่ในความจริงแล้วการออกสู่สังคมใหญ่นั้นก็ต้องมีกำลังใจ ซึ่งความรักดังกล่าวเป็นบ่อเกิดแห่งความสุขทั้งหลาย ดังนั้นความต้องการในเรื่องนี้จัดว่าเป็นความต้องการที่ทำให้วัยรุ่นมีความสุขมากที่สุด

2.2 ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความสนุกสนาน จึงทำให้เริ่มทำในสิ่งที่ชอบ แต่ในทางตรงข้ามถ้าหมกมุ่นในเรื่องนี้มากเกินไปจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองได้ ซึ่งความต้องการนี้สามารถทำได้ง่ายคือการเลือกในสิ่งที่ตนเองชอบมากที่สุด แล้วทำในสิ่งที่ต้องการ แต่ความต้องการในด้านนี้ถ้าเลือกความต้องการนอกกรอบนอกทาง ก็อาจทำให้ชีวิตจบลงได้

2.3 ต้องการอิสระ เป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่ต้องการที่จะออกสู่โลกกว้างและต้องการเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้วัยรุ่นต้องการอิสระ วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความเป็นอิสระในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งที่สำคัญคือ อิสระทางความคิด โดยสรุปได้ว่าความเป็นอิสระแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

2.3.1 อิสระทางกาย เป็นความอิสระที่สามารถทำให้วัยรุ่นสามารถเลือกในสิ่งที่จะเป็นไปได้ ทั้งยังช่วยในการฝึกความรับผิดชอบในตัวของวัยรุ่นเอง

2.3.2 อิสระทางจิตใจ เป็นอิสระที่สามารถจะสื่อออกมาในทางกายอีกทอดหนึ่ง ซึ่งจะเป็นอิสระในการที่จะนึกคิด

2.3.3 อิสระทางสังคม เป็นความอิสระที่จะเลือกในสิ่งที่ตนเองอยากพบเจอในโลกที่กว้างใหญ่แห่งนี้ ซึ่งจัดเป็นอิสระที่มีมากที่สุด แต่ถ้าหากให้อิสระแก่วัยรุ่นมากเกินไป จะทำให้เกิดปัญหาในการคบเพื่อนและที่สำคัญยังอาจทำให้เกิดปัญหาทางด้านยาเสพติดอีกด้วย

2.4 ต้องการเกียรติยศและชื่อเสียง ซึ่งการต้องการเกียรติยศและชื่อเสียงนั้น หากกล่าวจริง ๆ แล้วคงเรียกว่าต้องการเงินมากกว่า เนื่องจากเงินเป็นสิ่งที่ทำให้คน ๆ นั้น มีอำนาจและสามารถสร้างเกียรติยศและชื่อเสียงได้ในเวลาต่อมา แต่เนื่องจากการต้องการแค่เงิน อย่างเดียวอาจทำให้เกิดประเด็นที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นสิ่งที่จะมีพร้อมกับเงินคืออำนาจ หากใครมีอำนาจมาก คนนั้นก็ย่อมจะมีเงินมากตามมาเหมือนเงาตามตัว และวัยรุ่นปัจจุบันได้ อิทธิพลมาจากดารารายวันหรือโทรทัศน์ ซึ่งเป็นแรงผลักดันที่ทำให้วัยรุ่นอยากเด่น อยากดัง อยากมีชื่อเสียง

2.5 ต้องการในสิ่งที่ตนเองต้องการ เนื่องจากวัยรุ่นจำนวนมากมีความคิดเป็นของตนเองและไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ในความเป็นจริงแล้วการตัดสินใจเป็นเรื่องที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการที่จะทำมากกว่าเรื่องอื่น ๆ ซึ่งในเรื่องนี้จัดเป็นเรื่องของวิจรรณญาณของวัยรุ่น ที่ค่อนข้างจะมีอคติสูงมากทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งตามมา วัยรุ่นส่วนใหญ่จะยึดความคิดของตนเองเป็นหลักทำให้การรับฟังคนอื่น ๆ เป็นเรื่องยาก การที่จะแก้ปัญหาต้องขึ้นอยู่กับตัววัยรุ่นเอง ที่จะยอมรับฟังผู้อื่นได้มากน้อยแค่ไหน

2.6 ต้องการรู้เรื่องเพศและเพศตรงข้าม เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ร่างกายเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้วัยรุ่นเกิดความกังวลจนทำให้ต้องการรู้ถึงข้อเท็จจริง และฮอร์โมนเพศ มีการเปลี่ยนแปลงต่อมต่าง ๆ เริ่มมีการกระตุ้นโดยเพศตรงข้าม ทำให้วัยรุ่นต้องการรู้ว่าที่เป็นเช่นนั้นเพราะเหตุใด วัยรุ่นเริ่มมีการมองหาเพศตรงข้ามมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องของธรรมชาติ ที่ฝ่ายชายต้องมองฝ่ายหญิงและฝ่ายหญิงก็มองฝ่ายชาย แต่เรื่องนี้จัดว่าไม่เป็นปัญหาร้ายแรง ยกเว้น หากความรับรู้ในเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้นจะเริ่มเกิดปัญหาทางอารมณ์ ซึ่งเกิดจากการอยากรู้ อยากเห็น โดยการไปซื้อหนังสือลามก หรือวีซีดีลามกมาดูโดยจะเกิดในเพศชายมากกว่าเพศหญิง

2.7 ต้องการกลุ่ม วัยรุ่นก็คือมนุษย์ทั่วไปที่ต้องมีกลุ่ม ซึ่งเหมือนกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การรวมกลุ่มนั้นจะพบในเพศชายและหญิงเท่า ๆ กัน ซึ่งเข้ากับสภาวะจิตที่ว่า สองหัวดีกว่าหัวเดียว โดยกลุ่มของวัยรุ่นนั้นก็จะมี ความแตกต่างกันออกไป เนื่องจากแต่ละบุคคลย่อมมีความสามารถที่คล้ายกัน จึงสามารถรวมกลุ่มกันได้ทั้งกลุ่มเพื่อน กลุ่มกีฬา กลุ่มดนตรี ซึ่งความต้องการกลุ่มนั้นจัดเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากไม่มีใครสามารถที่จะประสบความสำเร็จ

ในชีวิตด้วยตัวคนเดียวได้ และไม่มีใครที่อยู่โดดเดี่ยวในโลก ดังนั้นการมีกลุ่มจึงถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาซึ่งพบมากที่สุดในทั้งสองเพศ

2.8 ต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่ วัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่าตนเองโตพอที่จะสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ด้วยตนเอง ทำให้คิดว่าตนเอง ซึ่งความจริงแล้วโลกมีอย่างอื่นอีกมาก ที่ตนเองไม่เคยประสบมาก่อน วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่มาก เนื่องจากสามารถทำในสิ่งต่าง ๆ ได้ ซึ่งในความคิดของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีความผูกพันทางด้านอารมณ์และความคิด แต่สำหรับผู้ใหญ่ วัยรุ่นยังเป็นเด็กอยู่ ยังไม่พร้อมที่จะประสบปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่ในขณะที่เดียวกัน เมื่อเด็กทำผิดก็บอกว่า "ถูกโตแล้ว ไม่ควรทำ" หรือเมื่อเด็กคิดที่จะทำงานใหญ่ก็บอกว่า "ลูกยังเด็กอยู่ ไม่ควรทำ" ซึ่งคือความแปลกของผู้ใหญ่ที่มีผลต่อวัยรุ่น จึงสรุปไม่ได้ว่าวัยรุ่นโตหรือยังเป็นเด็กกันแน่ แต่ที่สำคัญวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ที่ยังคงมีความคิดแบบต่าง ๆ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ดังนั้นวัยรุ่นจึงต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่เพื่อเป็นกำลังใจต่อไป

2.9 ต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง วัยรุ่นส่วนมากเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัย เนื่องจากปัจจุบันเกิดปัญหาต่าง ๆ ภายในสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างน่ากลัว อาจเป็นอิทธิพลจากสื่อมวลชนต่าง ๆ และความเสื่อมทางวัฒนธรรม ดังนั้นวัยรุ่นจึงต้องการในเรื่องนี้มาก บ้านและโรงเรียนเป็นแหล่งที่มีความปลอดภัยสูง แต่ก็ยังเกิดปัญหามากมาย ซึ่งวัยรุ่นหวาดกลัวในเรื่องนี้ ความปลอดภัยในการเดินทางกลับกลายเป็นปัญหาสำคัญของสังคม ซึ่งประกอบด้วยปัญหาอุบัติเหตุและอื่น ๆ วัยรุ่นมีความต้องการความปลอดภัย เนื่องจากความปลอดภัยต้องมาก่อนเสมอ ไม่ควรนำชีวิตไปเสี่ยง ส่วนความมั่นคงก็คือเงินนั่นเอง เพราะเงินเป็นแหล่งที่มาของความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ช่วยในการดำรงชีวิตตามลำพังของวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นตอนปลายจะใช้เวลาในการเก็บเงินเพื่อที่จะเผชิญกับชีวิตต่อไป

2.10 ต้องการแบบอย่างที่ดี โบราณกล่าวว่า "หากผู้ใหญ่ดี เด็กก็จะดีไปด้วย แต่ถ้าผู้ใหญ่ไม่ดี เด็กก็อาจจะไม่ติดตามไปด้วย" แต่คำกล่าวนี้มีทั้งจริงและเท็จ เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกของวัยรุ่นเป็นผู้กำหนด ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าขึ้นอยู่กับตัวเด็กเองไม่ใช่ผู้ใหญ่ทั้งหมด แต่ผู้ใหญ่กลับเป็นส่วนในการช่วยเหลือเด็กโดยการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กหรือการสอนนั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องโบราณแต่กลับมีค่ามากมายต่อสังคม โดยความจริงแล้วการเป็นแบบอย่างที่ดีนั้นมีหลายวิธีทั้งการพูดจาไพเราะ รักษาระเบียบวินัยและอื่น ๆ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้วัยรุ่นเป็นคนดีภายในสังคมได้ วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบอยากรู้อยากเห็นอยากลอง จัดได้ว่าเป็นวัยที่ต้องการรู้ในทุก ๆ อย่างและที่สำคัญประสบการณ์ใหม่นั้น วัยรุ่นคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจควรที่จะลองทำ แต่ในทางกลับกันปัญหาที่เกิดขึ้นก็เกิดจากการอยากรู้อยากลองนั่นเอง ปัญหาที่พบบ่อย คือปัญหาทางด้าน

สิ่งเสพติด ซึ่งจัดได้ว่าเป็นปัญหาอันดับหนึ่งของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการจัดการ แต่ยังคงมีอยู่ถึงน้อยมากก็ตาม ประสบการณ์ใหม่ ๆ ของวัยรุ่นมีมากมายหลายแบบซึ่งมาในกลุ่มของเกมกีฬา และดนตรี ซึ่งมีทั้งกีฬาแบบโหดโชน ดนตรีในแบบต่าง ๆ ดังนั้นจึงจัดว่า "ประสบการณ์คือการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว"

2.11 ต้องการอนาคต คนทุกคนมีอนาคตและความหวัง ซึ่งมีอิทธิพลมากที่สุด ในช่วงของวัยรุ่น อนาคตมีทั้งสดใสและมืดดำ หากเลือกเดินผิดทางอนาคตก็ดับลง แต่ความหวังจะช่วยให้มีแสงแห่งอนาคต อนาคตเป็นสิ่งที่วัยรุ่นฝันว่าจะเป็น ซึ่งในการที่จะประสบผลสำเร็จนั้น ต้องเริ่มจากการลงมือทำงานกว่าจะสำเร็จ ดังนั้นอนาคตย่อมเกิดจากการสร้างสรรค์และเลือกเส้นทางของวัยรุ่นเอง **ความต้องการของวัยรุ่น (2546)**

สอดคล้องกับข้อสรุปความต้องการของวัยรุ่น มี 5 ข้อ ดังนี้

- 1) ต้องการความรัก ความเห็นอกเห็นใจ ความเอาใจใส่ต่อครอบครัว
- 2) ต้องการสถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคม
- 3) ต้องการอิสรภาพ ไม่ต้องการอยู่ภายใต้ขอบเขตจำกัดของผู้ใหญ่
- 4) ต้องการความสำเร็จ
- 5) ต้องการมีปรัชญาชีวิต

วัยรุ่นหรือวัยรุ่นยุคใหม่ (2551)

โสภณัท นุชนาถ (2542, 14) กล่าวว่า ความต้องการของวัยรุ่นเป็นความต้องการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมมากขึ้น เนื่องจากเด็กมีโอกาสได้พบปะเพื่อนฝูงนอกบ้าน นอกโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม โดยสรุปความต้องการต่างๆ ไปของวัยรุ่นได้ดังนี้ คือ

1. ต้องการความเป็นอิสระ วัยรุ่นต้องการมีความเป็นตัวของตัวเองในการคิด การตัดสินใจ และการกระทำ ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่มายุ่งเกี่ยวกับเรื่องของตนเองมากเกินไป ทั้งในเรื่องการแต่งกาย การใช้เวลาว่าง และการคบเพื่อน เป็นต้น

2. ต้องการอยู่ในหมู่เพื่อน เพื่อนมีความสำคัญสำหรับวัยรุ่นมาก เด็กวัยรุ่นนิยมทำอะไรตามแบบเพื่อน ในบางครั้งเด็กวัยรุ่นจะเชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่และครู เช่น ในเรื่องการแต่งกาย เด็กจะไว้ทรงผม หรือใส่เสื้อผ้าแบบเดียวกับเพื่อน เป็นต้น

3. ต้องการคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยรุ่นตอนต้นอายุ 14 ปี ทั้งชายและหญิง จะเริ่มสนใจเพศตรงข้ามที่มีอายุรุ่นราวเดียวกับตน จะเห็นได้จากเด็กจะสนใจเรื่องการแต่งกาย ความสวยงาม การมีแฟน และการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ

4. ต้องการปรัชญาชีวิต เด็กวัยรุ่นเริ่มมีปรัชญาชีวิตของตนไว้ชัดเจน มีอุดมคติประจำใจ บางทีจะพบว่าเด็กเขียนคติพจน์ต่าง ๆ ไว้ตามสมุดหนังสือ ในห้องนอนหรือโต๊ะทำงาน

5. ต้องการความสวยงาม และความดึงดูดใจ เด็กวัยรุ่นจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องความสูง ความเตี้ย ความอ้วน ความผอม เรื่องของผิวพรรณ สิว ฝ้า สดส่วน ของร่างกายและใบหน้า เป็นต้น

6. ความต้องการที่จะทำคนให้เข้ากับสังคมได้ดี ต้องการเป็นคนที่มีชื่อเสียง ในวงสังคม พยายามทำคนให้สังคมยอมรับ หรือแสดงความเด่นในบางอย่าง เด็กวัยรุ่น ชอบแสดงออกโดยเฉพาะในสิ่งที่เขามีความถนัดหรือมีความสามารถพิเศษ

7. ต้องการมีเงินใช้อย่างพอเพียง และมีความเป็นอิสระในการเงิน ไม่ต้องพึ่งพา จากผู้อื่น

สุชา จันทน์เอม (2540, 155 – 159) กล่าวว่า ความต้องการคือความรู้สึกอยากได้ ซึ่งทำให้เกิดแรงผลักดัน แรงงูใจ และก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พยายามให้บรรลุถึงความ มุ่งหมายของความต้องการ ความต้องการของวัยรุ่นแบ่งออกได้เป็น

1. ความต้องการทางเพศ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เด็กวัยรุ่นมักพยายามค้นหาคู่ที่จะ คบหาเพื่อนต่างเพศ ซึ่งมักได้รับการกีดกันจากผู้ใหญ่ เนื่องจากในระยะนี้ต่อมต่าง ๆ ภายใน ร่างกายกำลังทำงานเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมเพศที่ผลิตฮอร์โมนออกมาเพื่อควบคุมการถึงวุฒิภาวะ ทางเพศ ทำให้วัยรุ่นพยายามหาทางออกเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ในปัจจุบัน เราถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ควรแก้ไข โดยพยายามหาทางให้ชายหญิงได้มีโอกาสรู้จักกัน พอสมควรในสภาพการณ์ที่เหมาะสม เช่น จัดตั้งโรงเรียนแบบสหศึกษาขึ้นเพื่อให้เด็กชายหญิง ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันบ้าง สิ่งนี้จะช่วยลดปัญหาความต้องการด้านนี้ได้มาก อีกประการ หนึ่ง ควรมีการให้ความรู้ด้านเพศศึกษากับเด็กด้วย เพราะการปกปิดอาจทำให้เด็กที่มีความอยากรู้ อยากรูเห็นพยายามทดสอบความจริงด้วยตนเอง ซึ่งอาจทำให้ประสบความเสียหายได้อย่างหนัก ในภายหลังถ้าได้รับความรู้ที่ผิด ๆ ไป

2. ความต้องการได้รับอิสระ เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์ชนิดที่พ่อแม่ ต้องดูแล เอาใจใส่ลูกซึ่งไม่สามารถดูแลตนเองได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พ่อแม่มีความใกล้ชิดและห่วงหาเนน ลูกของตน คอยพิทักษ์รักษาไม่ยอมปล่อยให้ทำอะไรตามลำพัง เมื่ออยู่ในวัยเด็กก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่พอถึงวัยรุ่นเด็กพยายามแสวงหาความจริง และพยายามยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตนเอง พ่อแม่ที่ฉลาดควรรู้จักผ่อนปรน ปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเองบ้าง จะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น ในตนเอง การพยายามกีดกันเด็กให้ทำตามที่เราต้องการนั้น ทำให้เด็กไม่กล้าที่จะตัดสินใจ ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง บางครั้งจะเห็นได้ว่าแม้เด็กมีอายุพอที่จะรับผิดชอบด้วยตนเองแล้วก็ยังมี สภาพจิตใจและกิริยาท่าทางที่เป็นเด็กอยู่

3. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง เด็กหนุ่มสาวเริ่มมีความคิดที่จะหาเลี้ยงตนเอง แทนที่จะต้องอาศัยพ่อแม่ ทั้งนี้เพราะคิดว่าการหาเงินได้ด้วยตนเองทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ การใช้จ่ายเงินในการจับจ่ายสิ่งต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างสบายใจโดยไม่ต้องเกรงใจใคร เพราะเป็นเงินที่หามาได้จากน้ำพักน้ำแรงของตนเอง และอีกประการหนึ่ง เพื่อเป็นการพิสูจน์ให้ผู้ปกครองของตนเห็นว่าตนนั้นโตแล้ว ควรที่จะมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น แทนที่จะต้องถูกควบคุมเหมือนแต่ก่อน

4. ความต้องการที่จะได้รับการนับถือจากสังคม เด็กต้องการให้สังคมยอมรับนับถือว่าตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยพยายามทำตนให้เหมือนผู้ใหญ่ ดังนั้นพบว่าเด็กหนุ่มสาวบางคนพยายามดื่มเหล้าหรือสูบบุหรี่ เพื่ออวดความเป็นผู้ใหญ่ของตน ส่วนผู้หญิงมักพยายามแต่งหน้าใส่รองเท้าส้นสูง ทาปาก เขียนคิ้ว เป็นต้น

5. ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ เด็กวัยรุ่นจะถามเรื่องราวที่ตนอยากรู้ อย่างมีเหตุผล ถ้าได้รับคำตอบที่ไม่พึงพอใจก็จะพยายามซักถามจนกว่าจะได้คำตอบที่ตนพอใจ โดยไม่ยอมเลิกถามความสงสัยง่าย ๆ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องส่งเสริมเด็กให้มีปรัชญาชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพของสังคม และควรรู้จักวิธีการแนะนำส่วนบุคคลด้วย เพื่อช่วยให้เด็กได้รู้จักสร้างมาตรฐานของศีลธรรมให้แก่ตนเองได้

6. ความต้องการมีประสบการณ์แปลกใหม่ เกิดความจำเจซ้ำซาก ขอบเขตลองยังเป็นสิ่งต้องห้ามยิ่งอยากลอง ฉะนั้นระยะนี้เด็กชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ ความต้องการเช่นนี้เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่เร้าให้เด็กเสพยาเสพติด ประพฤติผิดทางเพศ ค่อด้านกฎหมายของสถาบันและสังคม

นอกจากที่กล่าวมานี้ สมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาได้ค้นพบความต้องการของวัยรุ่น 10 ประการ คือ

1. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อจะได้มีส่วนในการผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค

2. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์

3. เด็กหนุ่มสาวทุกคนมีความต้องการที่จะเข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ของพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย

4. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะเข้าใจความสำคัญของครอบครัว และปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งความสุขแห่งครอบครัว

5. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการทราบถึงวิธีจ่าย และใช้สิ่งของตลอดจนบริการต่าง ๆ อย่างฉลาด

6. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะเข้าถึงวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ความเจริญ และความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เรา ตลอดจนความจริงต่าง ๆ ตามธรรมชาติ

7. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะซาบซึ้งในรสแห่งวรรณคดี คนตรี และศิลปะ กล่าวคือ ต้องการรู้ถึงคุณค่า มองเห็นความงดงามและความไพเราะของสิ่งเหล่านั้น

8. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะมีความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เป็นอย่างดี และรู้จักแบ่งปันส่วนให้สอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของเขา

9. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงความเคารพต่อผู้อื่น และมีความสามารถดำรงชีวิตอยู่และทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

10. เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการปรับปรุงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล และมีความสามารถในการที่จะแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างแจ่มแจ้ง สามารถอ่านและฟังได้อย่างเข้าใจ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540, 70) สรุปความต้องการของวัยรุ่นไว้ดังนี้

ความต้องการทางกาย เป็นความต้องการทางด้านปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย เนื่องจากเป็นวัยที่เลี้ยงตนเองยังไม่ได้ ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ตลอดเวลา วัยรุ่นจึงอยากได้รับความมั่นใจว่า เขาจะได้รับการเลี้ยงดูคุ้มครองป้องกัน จนสามารถจะช่วยตัวเองต่อไปได้

ความต้องการทางด้านจิตใจ เป็นความต้องการที่มองไม่เห็น จับต้องไม่ได้ แต่ความต้องการแบบนี้มีสำคัญมาก จึงสรุปความต้องการทางด้านจิตใจของวัยรุ่นไทยได้ดังนี้

1. ต้องการความรัก คือ อยากรักและอยากถูกรัก เช่น รักพ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนฝูง รักเพื่อนต่างเพศ เป็นต้น

2. ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่วนมากจะออกในรูปกิจกรรมกีฬา หรือบันเทิง

3. ต้องการความเป็นอิสระ ความต้องการอิสระนี้อาจจะแสดงออกมาในรูปแบบของการต่อต้านระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขัดขืน คือ คัดค้านคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือครูอาจารย์ ตลอดจนประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น

4. ต้องการได้รับการยกย่องต้องการมีชื่อเสียงคือ การให้สังคมชมเชย อยากเด่น อยากดัง เช่น อยากเป็นขวัญใจของโรงเรียน ความต้องการนี้บางครั้งอาจจะออกมาในรูปแบบฝืนระเบียบของสังคม หากการพยายามทำดีแล้วไม่เป็นผล

5. ต้องการมีอนาคต คือ อยากให้ผู้ใหญ่นำทางว่าเขาควรจะมีอาชีพอะไร ในอนาคต ที่เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของเขา

6. มีอุดมคติสูง เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ทฤษฎีและยังไม่เคยออกไปประสบกับสภาพความเป็นจริง จึงอาจจะละเลยมองข้ามความเป็นจริงไปบ้าง จัดเป็นพวกอุดมคติ (Idealist) มากกว่ามุ่งไปในทางปฏิบัติจริง ๆ (Pragmatist)

7. ต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ความต้องการนี้อาจจะรุนแรงและหาความพอใจโดยทางใดทางหนึ่ง เช่น อยากแต่งกายแปลก ๆ ตามสมัยนิยม อยากมีเพื่อนต่างเพศ ฯลฯ

ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527, 123-125) กล่าวว่า ความต้องการของวัยรุ่นทางด้านจิตใจหรือทางด้านอารมณ์ และความต้องการทางด้านสังคมจะแตกต่างไปจากเด็กเล็กและผู้ใหญ่ ความต้องการที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. ความต้องการอยากรู้ อยากเห็น ความต้องการนี้เป็นลักษณะความคิดที่มีมาตั้งแต่วัยเด็กเล็กเมื่อเริ่มรู้จักใช้สายตาสำรวจของรอบ ๆ ตัวของเขา เราจะเห็นได้จากความซุกซนที่ช่างรู้หรือค้นทั่วไป ในระยะวัยรุ่น ลักษณะของความต้องการนี้จะเปลี่ยนไปด้วยความคิด มีต่อเนื่อง มีระยะเวลาที่เขารู้จักความอดทนในการจะใช้ความพยายามในการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการอยากทราบ

2. ความต้องการความรัก ทุกคนนับแต่วัยแรกเกิดมีความต้องการทางใจนี้ วัยรุ่นแม้จะเติบโตกล้าช่วยเหลือตัวเองได้มาก แต่ยังคงต้องการได้รับความรักจากผู้ใหญ่ ผู้ใกล้ชิด และยังคงชอบขอความช่วยเหลือ ได้รับความรักจากเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ครูเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เด็กจะมีความรักนับถือครู ครูที่ฉลาดและเข้าใจถึงความต้องการนี้จะต้องสนองความรักของเด็ก โดยการให้ความรักความปรานีในตัวเด็ก เด็กทุกคนจะรู้สึกภูมิใจเมื่อได้เป็นที่รักเอ็นดูของครู ผู้เป็นครูจะต้องพึงระวังอย่างยิ่งคือเรื่องการแสดงความรักเอ็นดู กล่าวคือจะต้องไม่เจาะจงแสดงความรักเฉพาะคนใดคนหนึ่ง จะต้องกระจายความเมตตาปรานีไปให้ทั่วถึงกัน หากไม่แล้วเด็กจะเกิดความอิจฉาริษยาและความเกลียดขึ้นมาในตอนหลัง

3. ความต้องการความปลอดภัย ความรู้สึกหวาดระแวงไม่แน่ใจในการเปลี่ยนแปลงของตนเอง เป็นเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความว้าวุ่นใจ และต้องการความปลอดภัยในการมีชีวิตครอบครัวที่มีความอบอุ่น ไม่อยากจนแร้นแค้นเกินไป และรวมถึงทางด้านการมีเป้าหมายอนาคตที่ตนพอเห็นแนวทางอาชีพ ความสำเร็จในวัยผู้ใหญ่ ข้อคิดนี้ก็จะสังเกตได้จากความกังวลของเด็กในเรื่องความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน วัยรุ่นจะกังวลว่าตนจะไม่ได้รับผลสำเร็จในการศึกษาในระดับสูงและในการเลือกอาชีพ วัยรุ่นที่สอบตกถูกเหยียดหยามไม่เป็นที่ยอมรับนับถือ

จะผิดหวัง เกิดความไม่สบายอารมณ์และเพิ่มพูนความเครียดให้แก่ชีวิต ครูที่เข้าใจความต้องการ
ข้อนี้ก็จะต้องคอยระดับประคองชีวิตให้เขาประสบความสำเร็จไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง

4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม การได้มีกลุ่ม การเข้ากลุ่มเพื่อน ได้แสดง
ความสามารถเป็นที่ยอมรับของเพื่อน นับเป็นยอดความปรารถนาของวัยรุ่น

5. ความต้องการได้รับอิสระ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว เขาจะพยายามแสวงหา
ความจริงและพยายามยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตนเอง วัยรุ่นต้องการได้รับโอกาสในการแก้ปัญหา
ทำงานและตัดสินใจด้วยตนเองบ้างพอสมควร

6. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง วัยรุ่นต้องการมีความสามารถที่จะพึ่งพา
ช่วยเหลือตนเอง เขาจะได้ความรู้สึกภาคภูมิใจถ้ามีโอกาสทำงานหาเงินได้ ทั้งนี้เพราะเป็น
การแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง เป็นการแสดงถึงความมีประสิทธิภาพ
เชิงผู้ใหญ่

7. ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ลักษณะนี้เป็นผลเนื่องมาจากความต้องการ
ในข้อ 1 คือ ความอยากรู้อยากเห็นในวัยรุ่นเขาจะมีความคิดสงสัย อยากรู้อย่างมีเหตุผล
การพยายามสืบหาค้นหาความจริง เพื่อได้หลักประกันที่ตนคิดว่าเป็นแนวทางที่น่าเชื่อถือ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2534, 181; อ้างถึงใน โสภณัท นุชนาถ, 2542,
112 - 113) ได้สรุปความต้องการของนักเรียนวัยรุ่นไว้ดังนี้คือ

1. ต้องการรู้จักและเอาใจใส่ต่อรูปลักษณะของตน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง
และเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

2. ต้องการอาหารและการพักผ่อนอย่างเพียงพอเพื่อความสมบูรณ์ของสุขภาพ
อนามัย

3. ต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง โดยไม่ต้องการอยู่ภายใต้การควบคุม
ดูแลของผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะจากบุคคลผู้ที่อาวุโสหรือมีอำนาจมากกว่า

4. ต้องการมีพวก มีเพื่อนที่สามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดจิตใจ และร่วมทุกข์
ร่วมสุขด้วยกันได้

5. ต้องการเป็นที่ยอมรับจากผู้ใหญ่ และจากเพื่อนวัยเดียวกัน ทั้งเพื่อนเพศ
เดียวกันและต่างเพศ

6. ต้องการความมั่นคงปลอดภัยและอบอุ่นใจ

7. ต้องการมีตำแหน่งหน้าที่หรือมีสถานภาพทางสังคม ซึ่งเป็นที่ยกย่อง
ของกลุ่มเพื่อน

8. ต้องการมีประสบการณ์แปลกใหม่และท้าทาย ซึ่งสืบเนื่องมาจากความอยากรู้อยากเห็น อยากรลอง และอยากทำในทุกสิ่งที่ผ่านพบ

9. ต้องการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างถูกต้อง

10. ต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเองและพึ่งตนเองได้

11. ต้องการความยุติธรรม และความเสมอภาค

12. ต้องการมีปรัชญาชีวิตหรือมีอุดมคติของตนเองเพื่อเป็นหลักยึดถือในการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545, 356-357) กล่าวว่า การค้นหาตัวเองและเข้าใจตนเองของวัยรุ่นด้านต่าง ๆ เป็นเรื่องยุ่งยากทั้งฝ่ายเด็กเอง ฝ่ายเพื่อนร่วมกลุ่มของเด็ก รวมไปถึงบุคคลที่แวดล้อมเด็ก ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้านและในสังคมด้วย ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงทางกาย การต้องทำตามค่านิยมทางเพศหญิงหรือชาย ต้องทำตนให้ฟื้นความเป็นเด็ก ความจำเป็นต้องเลือกอาชีพ ฯลฯ การค้นหาตนเองนี้ สัมพันธ์ใกล้ชิดกับการนับถือวีรบุรุษ การแสวงหาอุดมคติ ค่านิยม และปรัชญาชีวิต กว่าเด็กวัยรุ่นจะ “พบตนเอง” คือเข้าใจตนเองแจ่มแจ้ง อาจต้องประสบภาวะสับสนทางอารมณ์ไม่น้อย นางทีโดยไม่รู้ตัวต้องพบภาวะการณ์หลงตัวเอง (ตีราคาตัวเองสูงเกินจริง) หรือการดูถูกตัวเอง (ตีราคาตัวเองต่ำเกินจริง) แท้ที่จริงการค้นหาตนเองที่ได้เริ่มต้นมาแล้วตั้งแต่วัยทารกตอนปลายอย่างไม่เข้มข้น จะต้อง “มีโครงร่างของคนสมบูรณ์ในระย่วัยรุ่น” จึงจะกลายเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงในชีวิตและจิตใจสืบไปในอนาคตภายหน้า มิฉะนั้นแล้วจะกลายเป็นบุคคลด้อย ๆ ไม่เข้าใจตนเอง ไม่สามารถมีความสัมพันธ์อันลึกซึ้งกับผู้อื่นได้ ไม่สามารถมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่นอย่างน่าเชื่อถือ โดยวัยรุ่นอาจประสบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการค้นหาตน อาทิเช่น

1. ไม่ทราบว่า จะค้นหาตนเองเพื่อจะเข้าใจตนเองได้อย่างไร
2. ค้นหาตนเองไม่พบ
3. ตนเองที่พบไม่ใช่ตนเองที่แท้จริง เช่น เป็นตนเองในความคิดฝัน เป็นตนเองในรูปแบบที่เพื่อนคาดหวัง หรือภาพลักษณ์ขวัญใจวัยรุ่นที่ตนนิยม
4. มีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองที่สับสน
5. ภาพตนเองที่ได้พบเป็นภาพที่ด้อยศักดิ์ศรี และเต็มไปด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ
6. ค้นหาภาพพจน์ของตนเองอย่างผิดวิธี
7. สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ ครอบครัว ไม่ช่วยให้เด็กวัยรุ่นค้นหาตนเองและพบ “ตนของตนเอง” ที่มั่นคงและมั่นใจในตนเอง ในชีวิตและอนาคต

เด็กวัยรุ่นที่ไม่อยากค้นหาตัวเองและผู้ที่หาตัวเองไม่พบคือวัยรุ่นผู้มีตนอันสับสน เด็กวัยรุ่นเหล่านี้เป็นปัญหาของบ้าน ของสถาบันการศึกษาและของสังคม ในรายที่ร้ายแรง ก็กลายเป็นอาชญากร อันธพาล ก่อความสงบสุขของสังคม เป็นวัยรุ่นเหลือขอ เป็นวัยรุ่น คิดยาเสพติด ฯลฯ

จากแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการของวัยรุ่น จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีความต้องการ ขั้นพื้นฐานทั่วไป รวมทั้งมีความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งความต้องการดังกล่าวสามารถ ก่อให้เกิดปัญหาในตัววัยรุ่นเอง เนื่องจากวัยรุ่นมักทำอะไรตามใจตนเอง ดังนั้นความต้องการ ของวัยรุ่นจึงเป็นส่วนสำคัญที่เกิดเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ เมื่อครูและผู้ปกครองได้ทราบถึง ลักษณะความต้องการของเด็กวัยรุ่นแล้ว จะทำให้ครูและผู้ปกครองมีแนวทางในการปกครองดูแล วัยรุ่นได้ตรงตามธรรมชาติของวัยมากขึ้น สามารถสนองตอบความต้องการของวัยรุ่นได้อย่าง พอเหมาะพอควร สามารถควบคุมดูแลโดยใช้ระเบียบวินัยได้อย่างเหมาะสม ไม่ตึงไม่หย่อน หรือขัดกับธรรมชาติของวัยจนเกินไป ซึ่งจะมีผลดีต่อการพัฒนาการของวัยรุ่น ทั้งทางด้านอารมณ์ และบุคลิกภาพโดยส่วนรวม สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุชาดา วงศ์ใหญ่ (2545, 19 - 20) ที่กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นนี้ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในความเป็นชายหญิงของตน ทั้งจากเพศเดียวกันและ เพศตรงกันข้ามด้วย ความต้องการที่สำคัญคือต้องการพึ่งตนเอง ต้องการมีส่วนร่วมกับหมู่คณะ จึงมักรวมกันเป็นกลุ่มหรือแก๊ง เมื่อผู้ใหญ่กีดกันจึงมีความเครียดเกิดขึ้น

พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น

พฤติกรรมของวัยรุ่นมีความสำคัญ คือเป็นพฤติกรรมของวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ดังนั้นผู้ปกครอง ครูและผู้เกี่ยวข้องจะต้องดูแลเอาใจใส่ คอยกำกับติดตามดูแลและให้ความ ช่วยเหลือวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ ของประเทศชาติ (สำรวม คงสืบชาติ, 2547, 15)

เนื่องจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (Factors Affecting Undesirable Behaviors) ผู้วิจัยศึกษาจากความคิดเห็นจากกลุ่มประชากรช่วงวัยรุ่น ซึ่งมีอยู่ระหว่าง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จึงนำพฤติกรรมแสดงออกของเด็กวัยรุ่น และลักษณะ โดยทั่วไป ที่มีผู้ให้ความหมายและกล่าวถึงดังต่อไปนี้

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539, 3) กล่าวถึงลักษณะทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น ดังนี้

1. อารมณ์อ่อนไหวง่าย ลักษณะทางอารมณ์ที่อ่อนไหวง่ายนี้ มีความสัมพันธ์กับ การให้ความใส่ใจทางการเขียน การอ่าน การฟังบทเพลง บทกลอน บทกวี ที่สัมพันธ์ถึงความรัก ความผิดหวัง ความเศร้าโศกเสียใจ ซึ่งเด็กอาจมีหรือไม่มีประสบการณ์ตรงก็ได้ เพราะเด็กวัยรุ่นนี้

มีจินตนาการมาก เด็กสามารถคิดและมีอารมณ์คล้ายตามสิ่งที่ได้ฟัง ได้อ่าน ได้พบเห็น และสามารถบรรยายอารมณ์ดังกล่าวตามจินตนาการของตนเองได้เป็นอย่างดี

2. อารมณ์รุนแรง อารมณ์รุนแรงของเด็กวัยรุ่นทำให้ชอบทำอะไรบ้าบิ่นเสี่ยงภัย ไม่กลัวอันตราย บางครั้งทำแบบไม่คิดหน้าคิดหลังแล้วจะมารู้สึกผิดในภายหลังเสมอ ส่วนใหญ่พฤติกรรมรุนแรงเหล่านี้มักเกิดเมื่ออยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เด็กต้องการพิสูจน์ให้เห็นถึงความรักเพื่อน ต้องการแสดงความสามัคคีกัน มีความเห็นที่สอดคล้องกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ขอมทำทุกอย่างเพื่อเพื่อนได้ นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นยังมีความเชื่อมั่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างรุนแรง เช่น ความเชื่อในศาสนา ความเชื่อในคุณความดีของบุคคลที่ตนรักและผูกพัน

3. อารมณ์ไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ เปลี่ยนแปลงง่าย เด็वरักเดียวโกรธ กระสับกระส่าย อยู่ไม่สุข มีความกระตือรือร้น อยากทำโน่นทำนี่ตลอดเวลา และหากทำได้สำเร็จก็จะดีใจ แต่หากทำไม่สำเร็จก็จะเสียใจ โกรธตัวเอง ลงโทษตัวเอง เกิดความท้อแท้หมดหวังได้ง่าย

4. อารมณ์ค้าง ความเครียด ความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ ไม่สามารถจัดให้หายในเวลาอันสั้นได้ เด็กวัยรุ่นมักหมกมุ่นกับปัญหาต่าง ๆ ที่ตนสับสนและแก้ไม่ได้ หรือไม่ได้รับความเข้าใจจากผู้ใหญ่ เช่น บางครั้งเด็กอาจมีปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้มีอารมณ์หงุดหงิดเมื่อไปโรงเรียนไม่ตั้งใจเรียน ขาดสมาธิในการเรียน ในทางกลับกันบางครั้งก็มีปัญหาเกี่ยวกับครูอาจารย์ที่โรงเรียน หรือกับเพื่อนนักเรียนในห้อง เมื่อกลับมาบ้านก็มักจะมีอารมณ์เสียได้ง่าย เป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกับคนในบ้าน บางครั้งเด็กใช้วิธีการเก็บตัวอยู่ในห้องส่วนตัว ไม่ต้องการให้ใครเข้ามาซักถามจนกว่าจะรู้สึกสบายใจเอง ซึ่งพ่อแม่จำเป็นต้องเข้าใจและไม่พยายามรบกวนเข้าชี้ เมื่อเขายังไม่ต้องการพูดกับใคร ควรพยายามหาโอกาสชี้แจงให้เห็นถึงความจำเป็นในการควบคุมรักษาอารมณ์ให้ได้ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

ลักษณะทางอารมณ์ของวัยรุ่นดังกล่าวสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545, 364) ได้กล่าวว่าช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่เด็กพยายามละทิ้งพฤติกรรมเด็ก ๆ เพื่อประกอบพฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ทั้งในแง่ของพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น การพูด การคบหาสมาคมระหว่างเพื่อน ระหว่างเขากับผู้สูงวัยและอ่อนวัยกว่า และในแง่ของพฤติกรรมภายใน เช่น การควบคุมอารมณ์ การตั้งความปรารถนาบนรากฐานของความเป็นจริง ความพยายามเป็นผู้ใหญ่ของวัยรุ่นในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูง และสภาพสังคมเศรษฐกิจ วัฒนธรรม เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทำให้วัยรุ่นประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจ เพราะวัยรุ่นบางคนยังต้องอยู่ในสถาบันการศึกษา การมีอาชีพและมีครอบครัวเป็นหลักเป็นฐานจริง ๆ ต้องเน้นนานออกไป ในทางตรงข้าม บางคนต้องออกจากอ้อมอกของบิดามารดาผู้ปกครองเพื่อช่วยตัวเองเร็วขึ้น ขาดผู้ใหญ่ที่จะเป็นแบบอย่าง และชี้แนะอย่างใกล้ชิด จึงมักจะเลียนแบบบทบาทผู้ใหญ่จากเพื่อนรุ่นเดียวกันหรือจากบุคคล

ซึ่งเป็นคนเด่นในกลุ่มที่ใกล้ชิด ซึ่งอาจจะขาดคุณสมบัติของความเป็นผู้ใหญ่ตรงตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ

สำหรับสุชาดา วงศ์ใหญ่ (2545, 19-20) กล่าวถึงลักษณะทางอารมณ์ของวัยรุ่นคือ นึกถึงความเปลี่ยนแปลงของตนอยู่ตลอดเวลา กังวลใจในเรื่องความสูง ความเตี้ย ความอ้วน ความผอม และมีร่างกายที่ผิวด้านหรือเป็นแผลเป็นที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่ละคนมีความกังวลใจไม่เหมือนกัน บางคนกลัวว่าตนจะมีสิว มีกลิ่นตัวแรง สายตาสั้น หรือฟันไม่สวย เด็กวัยรุ่นจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายและรุนแรงเพราะความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สักส่วนของวัยรุ่นจะแตกต่างจากวัยที่ผ่านมามาก รูปร่างแบบผู้ใหญ่ให้ความสนใจที่ทำตามแบบผู้ใหญ่ แต่ผู้ใหญ่มองเห็นว่ายังเป็นเด็กอยู่เสมอ วัยรุ่นจึงมักมีข้อขัดแย้งกับผู้ใหญ่ตลอดเวลา จึงเป็นสาเหตุให้อารมณ์ของวัยรุ่นไม่มั่นคง ทำให้เกิดความเครียดและมักจะแสดงออกมาทันที ด้านการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะภายใน ค่อมไรท์ก่อนนับว่าเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้มีอาการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะร่างกายและอารมณ์ เช่น กินมากขึ้นทำให้อ้วน เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ด้านการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ คือ วัยรุ่นมักมีประสบการณ์ใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่ ความเข้มงวดของผู้ใหญ่ที่มีต่อความประพฤติของเด็ก ตลอดจนการคบเพื่อน การเรียน การแต่งกาย และความต้องการที่จะปฏิบัติตามใจอยู่ตลอดเวลา เป็นเหตุให้อารมณ์ของวัยรุ่นไม่มั่นคง หงุดหงิด มีความรู้สึกไว้มักแสดงออกทันที

ส่วนลำดับที่ของพี่น้องอาจส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นได้เช่นเดียวกัน มีผลการวิจัยมากมายที่ชี้ให้เห็นว่าลำดับที่ของการเกิดในครอบครัว มีอิทธิพลต่อลักษณะบุคลิกภาพและพฤติกรรมของวัยรุ่น ดังรายงานของไฟร์แมน (Fuhrmann, 1990, 88) ที่สรุปไว้ดังนี้

ลูกคนแรก มักจะมีลักษณะมุ่งความสำเร็จ (Achievement-oriented) มักเข้าสังคมได้ดี มีความมั่นใจในตัวเองสูง แต่ลูกคนแรกก็มักจะมีความวิตกกังวลสูงกว่าลูกคนหลัง ๆ ผลการวิจัยชี้ว่าการที่ลูกคนแรกมีลักษณะเด่นเป็นเพราะพ่อแม่ให้ความสนใจมากกว่า มีความคาดหวังสูงกว่า พ่อแม่มักจะทำให้ลูกคนแรกเป็นต้นแบบของน้อง ๆ และเป็นพี่ปรึกษาของกิจการในครอบครัว ลูกคนแรกมีโอกาสนี้จะได้สอนน้อง ๆ มักปรากฏด้วยว่าจำนวนคนที่จบปริญญาเอกมักเป็นลูกคนแรกมากที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง มีการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ที่แนบสนิมักจะเกิดกับพี่น้องเพศเดียวกัน การแข่งขันกันระหว่างพี่น้องมักจะเกิดขึ้นในหมู่ลูกที่เข้าสู่เด็กวัยรุ่นเป็นต้นไป โดยเฉพาะพ่อแม่ที่ชอบเปรียบเทียบลูกคนนั้นกับคนนี้ จะทำให้เกิดมีปัญหากังปมด้อยและปมเด่น

กล่าวโดยสรุปแล้ว วัยรุ่น คือ ช่วงระยะของบุคคลที่อยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ถือเป็นช่วงวัยสำคัญที่สุดของชีวิต เพราะจะต้องก้าวจากความเป็นเด็ก ไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่

มีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา หรือเป็นภาวะอารมณ์เจริญเติบโต ทั้งในทางชีววิทยา สรีรวิทยา และจิตวิทยา การเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่นจึงเป็นช่วงการพัฒนาที่ผู้ใหญ่ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กในวัยนี้ จำเป็นที่จะต้องทำความรู้จักและเข้าใจเด็กในวัยนี้เป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกันน้อยลง

กระจ่าง อัญมิต (2549, 21) กล่าวว่า สาเหตุของพฤติกรรมของเด็กนั้นสืบเนื่องมาจาก ความต้องการ 2 ประเภท คือ

1. ความต้องการทางกาย หรือความต้องการทางสรีรวิทยา ความต้องการประเภทนี้ เป็นสิ่งจำเป็นของการมีชีวิตอยู่ เช่น ความต้องการอาหารเพื่อบรรเทาความหิวความกระหาย ความต้องการอากาศสำหรับหายใจ ความต้องการออกกำลังกาย ความต้องการขับถ่ายของเสีย เป็นต้น

2. ความต้องการทางสังคม ถ้าหากพฤติกรรมของเด็กมีสาเหตุมาจากความต้องการ ทางกายแต่เพียงอย่างเดียว การเข้าใจพฤติกรรมของเด็กก็ควรจะง่ายเข้า เพราะมีสาเหตุจำกัด และมองเห็นได้ชัด แต่เนื่องจากมนุษย์เราเป็นสัตว์สังคม เด็กจึงมีความต้องการทางสังคมเกิดขึ้น เช่น ต้องการความสำเร็จ ต้องการความรัก ต้องการให้คนอื่นยกย่องและยอมรับนับถือ ต้องการ เป็นอิสระและอื่น ๆ

ลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกมานั้น โดยทั่วไปถ้าเป็นพฤติกรรมที่ปกติก็ไม่มี อะไรที่จะต้องตกใจ แต่ที่จะต้องเอาใจใส่หมายถึงพฤติกรรมที่ผิดปกติ ลักษณะพฤติกรรมของเด็ก ที่แสดงออกและเห็นได้ชัดมีดังต่อไปนี้

1. ขาดเสถียรภาพในทางอารมณ์ ทำอะไรเกินขอบเขตเพราะเด็กขาดความซึ้งคิด รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือมีอารมณ์วู่วาม ซึ่งเป็นเครื่องหมายของการไม่บรรลุวุฒิภาวะในทางอารมณ์
2. ทำอะไรเป็นเด็ก มีความอวดดี
3. ทำอะไรอยากได้หน้า อยากเด่น มีความโอ้อวด การทำอะไรอยากเด่นหรืออยากได้ หน้า ต้องการเป็นคนเก่ง เป็นความต้องการทางจิตใจ บางครั้งต้องยอมให้ได้แสดงออกอย่างเต็มที่
4. ชอบแสดงออกมาเหมือนผู้ใหญ่ เลียนแบบการกระทำของผู้ใหญ่
5. ยินยันและอ้างสิทธิบางสิ่งบางอย่าง เวลาผู้ใหญ่ห้ามปรามหรือพูดว่า มักจะอ้างสิทธิ ต่าง ๆ นานา เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงหรือกระทำตามใจตนเอง
6. มีความสนใจในร่างกายเป็นพิเศษ เช่น สนใจในความมองอาจ ความสวยงาม ของร่างกาย เป็นต้น
7. เด็กหญิงเจริญก่อนเด็กชาย ดังนั้นเด็กหญิงจึงมีความสนใจเพศตรงข้ามก่อน

พฤติกรรมของเด็ก ย่อมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับความเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจ ตลอดถึงความปรารถนาของหัวใจ นอกจากนี้ ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรมก็เป็นส่วนที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้นแก่เด็ก และส่วนประกอบที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กก็คือตัวบุคคล เช่น พ่อแม่ ครู เพื่อนฝูง และประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก ได้ติดต่อสัมพันธ์ด้วย แม้แต่ตัวของเด็กเอง ก็ยังเป็นสาเหตุ เช่น เมื่อเด็กรู้สึกเกิดปมด้อย รู้สึกขาดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ เห็นตัวเองไม่มีค่า ก็จะทำให้พฤติกรรมของเด็กเปลี่ยนแปลงไป สาเหตุของพฤติกรรมมีมากมาย หลากอย่าง แต่สิ่งที่อยู่เบื้องหลังการแสดงออกของมนุษย์ส่วนใหญ่ นั้น ได้แก่ แรงขับภายใน ตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากสิ่งเร้าจากภายนอกมากระตุ้นอวัยวะสัมผัส

ดังนั้นจะสังเกตเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่เต็มไปด้วยพฤติกรรมและกิจกรรมการแสดงออกมากมาย ทั้งเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีสาเหตุแตกต่างกัน หลายประการ จากคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ ความสำคัญอย่างหนึ่งที่ควรศึกษาคือพฤติกรรม การแสดงออกของวัยรุ่น ตามความเห็นของสังคมที่เห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น มีสาเหตุหรือปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ของเด็กวัยรุ่นในแต่ละสังคม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545, 10) แบ่งความสำคัญของพฤติกรรมวัยรุ่น ออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับตัวเด็ก คือ พฤติกรรมวัยรุ่นเป็นพื้นฐานของชีวิตในวัยผู้ใหญ่
2. ระดับประเทศ คือ พฤติกรรมวัยรุ่นเป็นเครื่องชี้อนาคตของชาติ

ดังนั้นหน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น จึงมีหน้าที่ช่วยกันส่งเสริมสนับสนุน ให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมตามศักยภาพสูงสุด ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ แต่ถ้าวัยรุ่นได้รับความรู้ การอบรม การดูแลและช่วยเหลือที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ได้รับการเอาใจใส่ อาจจะทำให้เกิด พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในภาวะที่บุคคลเกิดความคับข้องใจ เนื่องจาก ขาดโอกาสหรือวิธีการที่จะก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ ดังนั้นครูและผู้เกี่ยวข้องจึงต้อง ร่วมมือกันในการดูแลเพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

โคขบพาทอย่างหนึ่งที่สำคัญของครูคือการสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียนเพื่อลดปัญหา ต่าง ๆ เนื่องจากความมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในสังคม เพราะวินัยเป็นเสมือนกติกายก ทำให้ ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุขเหมือนดอกไม้ที่จะอยู่รวมกันได้เป็นกลุ่มอย่างมีระเบียบ และสวยงามต้องอาศัยด้ายร้อยเป็นเครื่องควบคุมไว้ หากขาดสิ่งควบคุมคือด้ายเสียแล้ว ดอกไม้ ก็จะกระจัดกระจายไม่เป็นระเบียบงดงาม ดังนั้นผู้มีวินัยจึงเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความ

รับผิดชอบต่อสังคม โดยขอหน่วยงานวินัยของนักเรียนมีดังนี้ (คู่มือนักเรียน – ผู้ปกครองโรงเรียน นางรอง, 2548, 111)

1. ควบคุมดูแลให้นักเรียนมีความประพฤติและปฏิบัติตนตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ ด้วยการป้องกันไม่ให้นักเรียนมีความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

2. สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียนและส่งเสริมให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์พัฒนายิ่งขึ้น

3. รักษาความปลอดภัยและดูแลสวัสดิภาพของนักเรียน

4. รักษาความสงบเรียบร้อยในโรงเรียนและประสานงานกับสภาวัดชนบทนักเรียนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ป้องกันระงับเหตุหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนนอกโรงเรียน

5. ดูแลและรักษาทรัพย์สินของทางราชการ

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และสาเหตุของพฤติกรรม

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กวัยรุ่น พฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งที่จะทำให้เด็กปรับตัวต่อชีวิตภายนอกได้ยาก และการมีพฤติกรรมเช่นนั้น ทำให้เด็กขาดความสุขใจขณะนั้นหรือในเวลาต่อมา และพฤติกรรมนั้นเป็นที่หนักใจหรือขัดต่อบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อมหรือสังคม

รุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543, 13) กล่าวว่า ปัญหาของเด็กวัยรุ่น แบ่งออกเป็นปัญหาที่แตกต่างกัน 2 ประการ คือ

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตัวของเด็กเอง อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความกังวล ชอบหลบหน้าผู้ใหญ่ ชอบอยู่คนเดียวเพื่อนั่งเพื่อฝัน ในเวลากลางคืนจะนอนไม่หลับ หรือเมื่อหลับแล้วก็ฝันร้าย ผวาตื่นตอนดึก และนอนไม่หลับอีกเป็นเวลานาน ความไม่สบายใจเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความทุกข์ และในที่สุดก็กลายเป็นเด็กเก็บตัว ถ้าไม่ได้รับความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจจากผู้ใหญ่และไม่สามารถปรับตัวให้กลับสู่สภาพปกติได้ เด็กก็อาจเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความสุข ไม่พอใจในชีวิตของตน และเข้ากับผู้อื่นไม่ได้ อาจจะมีอาการของโรคประสาทหรือในรายที่ได้รับความกระทบกระเทือนรุนแรงอาจเป็นโรคจิตได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม หรือความประพฤติที่เป็นภัยต่อสังคม เช่น การเป็นเด็กดี ไม่อยู่ในโอวาท โดยอ้างว่าเป็นวิถีทางประชาธิปไตย การลักขโมย การเล่นการพนัน การคลั่งนักร้อง นักมวย การนำเอาหนังสือ และภาพอันไม่สมควรเข้ามา

ในโรงเรียน ตลอดจนการตั้งแก๊งอันธพาล ก่อความวุ่นวายของประชาชน การสมคบกัน ตีชิงวิ่งราว ชูกรรโชก และขโมยทรัพย์สิ้นจากห้างร้าน

สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น (ชาญชัย ชัยชนะ, 2536, 1; อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ พรหมณะ, 2543, 14) ได้ระบุสาเหตุไว้ 3 ประการดังนี้

1. สภาพสังคม อันได้แก่ ความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งในด้านค่านิยมต่าง ๆ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมใหม่ ๆ ที่เผยแพร่เข้ามา รวมทั้งสภาพทางเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบและแข่งขันกัน
2. สภาพครอบครัวที่เป็นปัญหา เช่น สภาพที่บิดามารดาต้องแยกกันอยู่ เนื่องจากความจำเป็นในด้านอาชีพ ความแตกร้างในครอบครัว การดิ้นรนเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้บิดามารดาไม่มีเวลาที่จะอบรมบ่มจิตใจแก่บุตรธิดา
3. สภาพในโรงเรียน โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน แต่เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนนักเรียนเป็นจำนวนมากทำให้ครูรู้จักนักเรียนแต่ละคนไม่ถ่องแท้ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไปอย่างผิวเผิน การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนจึงไม่มีผลเท่าที่ควร

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งมักปรากฏในหมู่นักเรียน อาทิเช่น (ชาญชัย ชัยชนะ, 2536, 1, อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ พรหมณะ, 2543, 15)

1. เด็กก้าวร้าว

เด็กก้าวร้าวมีพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้คือ ชอบก่อเรื่องทำความยุ่งยากกับผู้อื่น ต้องการแสดงออกในแบบฉบับของเขา คือต้องการอวดตัว ชอบด่าทอนินทาคนอื่นและกล่าวโทษผู้อื่น ชอบทุบตีและรังแกเด็กอื่น ชอบทะเลาะวิวาท ชอบทำลายความสงบของชั้นเรียน และรบกวนการสอนของครู มักจะชอบขโมยและพูดปด มักทำลายข้าวของที่เป็นทรัพย์สินสมบัติส่วนตัว หรือส่วนรวมให้เสียหาย

สาเหตุที่อาจเป็นไปได้สำหรับเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543, 14) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. บิดามารดาเข้มงวดกวดขัน เกร็งครัดหรือเจ้าระเบียบเกินไป ทำให้เด็กเกิดความกลัวไม่กล้าแสดงความรู้สึกเหล่านั้นก็มาแสดงกับเด็กอื่น
2. บิดามารดาหรือผู้ปกครองใจอ่อน รักตามใจและปล่อยลูกจนเกินไป ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในทางที่ผิด
3. บิดามารดาซึ่งบางครั้งกวดขันลูกมากเกินไป บางครั้งก็ปล่อยลูกจนหลง
4. ความรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา

5. ไม่มีความสุขเนื่องจากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น
6. ความไม่ชอบหน้าครู
7. ความรู้สึกในอารมณ์ที่คอยสงสัยและคิดว่าคนอื่นไม่เป็นมิตรที่ติดต่อกัน

ซึ่งจากข้อสรุปดังกล่าวคล้ายคลึงกับข้อสรุปของ จตุรพร ลิ่มมันจริง (2544, 366 - 368) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่สำคัญ ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและความเกรงของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. การถูก “ตราหน้า” ว่าเป็นอาชญากร วัยรุ่นบางคนแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างจากบรรทัดฐานเพียงเล็กน้อยและโดยปราศจากการจับกุม อาจจะมีความรู้สึกนึกคิดว่าตนเองไม่ใช่อาชญากรรม เช่น การดื่มสุราเมื่อมีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ การขับรถเร็ว ขโมยของตามร้านค้า หรือจากโรงเรียน (เพื่อความสนุก) การออกจากบ้านในขณะที่มีการห้ามพลเมืองออกนอกบ้าน ในยามวิกาล การใช้จ่ายเสพติด และการแสดงความป่าเถื่อน เป็นต้น แต่ถ้ากิจกรรมเหล่านี้ถูกตราหน้าว่าเป็นอาชญากรรมหรือถูกจับกุม วัยรุ่นคนนั้นย่อมเป็นผู้เคราะห์ร้าย ได้ชื่อว่าเป็น “อาชญากร” และวัยรุ่นจะประพฤติดนคานั้น

2. ตัวของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นอยู่ระหว่างการแสวงหาอัตลักษณ์ของตนเอง จึงอาจทำให้เกิดความไม่แน่ใจในบทบาทของตนเอง เช่น ไม่ทราบว่าตนเองจะอย่างไรดี ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งต่าง ๆ เกี่ยวกับค่านิยม ความต้องการส่วนตัวหรือสังคม หรือเกิดจากการทำงาน

3. ครอบครัว มีอิทธิพลยิ่งใหญ่ในการส่งเสริมหรือระงับพัฒนาการของสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะแก่วัยรุ่น วัยรุ่นที่ก่ออาชญากรรมมักมาจากสภาพครอบครัวในแบบต่าง ๆ เช่น (ก) ครอบครัวที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ประพฤติตามขนบธรรมเนียมที่ดีงาม (ข) พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ลูก ทำให้ลูกต้องออกไปทำกิจกรรมภายนอกและช่วยเหลือตนเองอย่างผิด ๆ (ได้แก่ หยาบของผู้อื่น) เมื่อถูกจับได้หรือทำข่าจนกลายเป็นนิสัย หรือบางครั้งทำให้วัยรุ่นมองโลกในแง่ร้าย จึงแสดงตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้อื่นหรือสังคม (ค) บ้านแตกแยก (คือพ่อแม่แยกกันอยู่เนื่องจากหย่าร้าง การตายหรือการทอดทิ้ง) (ง) พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน ความตึงเครียดของครอบครัวและปัญหาทางการเงินที่มีอยู่เสมอ ๆ (จ) ระเบียบวินัยภายในบ้านที่เกรี้ยวกราด ผิด ๆ พลาด ๆ ไม่สม่ำเสมอ และแม่อาจจะทำให้วัยรุ่นสับสน วิตกกังวลและสร้างวินัยในตนเองได้อย่างลำบาก จึงสร้างค่านิยมความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และพฤติกรรมของวัยรุ่นขึ้นมาใหม่ ซึ่งอาจแตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคมหรือก่ออาชญากรรมได้

4. ระบบทางการศึกษา โรงเรียนเป็นตัวแทนที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้วัยรุ่นทำให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม และวัยรุ่นส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในโรงเรียน แต่โรงเรียนมีบางสิ่ง ที่วัยรุ่นไม่สามารถหลบหลีกได้ วัยรุ่นบางคนจึงไม่ชอบโรงเรียน โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ทำหน้าที่

ของนักเรียนได้ไม่ดีและวัยรุ่นที่ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา การศึกษาสำหรับวัยรุ่นเหล่านี้
จึงอาจเป็นการกดขี่โดยเจตนา

อิทธิพลของโรงเรียนต่อความเกรงของวัยรุ่นเป็นไปในทางอ้อม เช่น ระเบียบวินัย
ของโรงเรียนซึ่งต้องการฝึกให้วัยรุ่นเป็นคนมีความรับผิดชอบ รู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง
ไม่ให้ทำอะไรตามอำเภอใจและประพฤติตามมาตรฐานของสังคม แต่วัยรุ่นมีความอยากรู้อยากเห็น
ต้องการอิสรภาพ หรือรักพวกพ้องมากกว่า จึงอาจทำให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมเป็นคนเกร

บางครั้งโรงเรียนก็อาจมีบุคคลที่แสดงตัวเป็นแบบอย่างของความเกรหรือพฤติกรรมไม่ดี
เช่น การแสดงความไม่สุภาพต่อครู การทำร้ายร่างกาย การใช้ยาเสพติด การใช้แอลกอฮอล์
ในทางที่ผิด การใช้ภาษาหยาบโลน การคดโกง การโกหก การขโมยเล็ก ๆ น้อย ๆ การต่อสู้
การทำลายและทำให้ทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่นหรือโรงเรียนบุบสลาย โรงเรียนบางแห่งอาจมีจำนวนครู
ไม่พอเพียงกับนักเรียนจึงไม่ได้ดูแลเอาใจใส่นักเรียน หรือครูประเภทสะทึงหน้าที

5. สื่อสารมวลชน สื่อสารมวลชนได้แก่หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ
หนังสืออ่านเล่น เป็นต้น สื่อสารมวลชนอาจมีบทบาทในความเกรของวัยรุ่นด้วย เพราะวัยรุ่น
ใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์บ่อยครั้งมากที่สุด ในบางครั้งโทรทัศน์และภาพยนตร์ได้สนับสนุน
การกระทำเกี่ยวกับอาชญากรรมและความรุนแรง เช่น ภาพยนตร์กำลังภายในหรือสืบสวน
ซึ่ง วินิรณี ทศนะเทพ (2550, 43) เห็นว่า การที่สื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดังกล่าว ทั้งนี้
อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนหนึ่งมาจากการเลียนแบบ โดยปกติบุคคลมักเลียนแบบ
พฤติกรรมต่าง ๆ จากบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ อาจเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ปรากฏอยู่ตามสื่อต่าง ๆ
ดังจะเห็นตัวอย่างพฤติกรรมการเลียนแบบของวัยรุ่นที่ชอบเลียนแบบท่าทาง การแต่งกายของดารา
นักร้อง นักแสดง หรือการเลือกซื้อสินค้าที่กำลังอยู่ในความสนใจหรือกำลังเป็นที่นิยม
ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นผลกระทบมาจากการนำเสนอของสื่อแทบทั้งสิ้น

2. เด็กคิดยาเสพติด

จากการศึกษาถึงสาเหตุของการเริ่มใช้ยาเสพติดครั้งแรก หรือสอบถามผู้ติดยาเสพติด
มักได้รับคำตอบว่าถูกชักชวนบ้าง อยากทดลองดูว่าฤทธิ์เดชของมันเป็นอย่างไรมาก่อน
ให้เสพโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์บ้าง เพราะความคึกคะนองอยากเป็นคนเก่งกาจบ้าง ฯลฯ

อาจประมวลสาเหตุของการคิดไว้ว่า เนื่องจากสาเหตุ 4 ประการ (รุ่งทิพย์ พรหมณะ,
2543, 15)

1. คิดเพราะยาซึ่งมีคุณสมบัติทำให้คิดเอง นั่นคือ เมื่อเสพยาเสพติดเข้าสู่ร่างกาย
จะทำให้ผู้เคยเสพต้องใช้ยาเสพติดนั้นซ้ำต่อไปเรื่อย ๆ ผู้เข้าไปคลุกคลีกับยาเสพติดแม้จะ
มีสุขภาพดี มีความตั้งใจแน่วแน่จะไม่ยอมให้คิด บางครั้งผู้นั้นก็อาจคิดได้เช่นกัน

2. คิดเพราะสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมเป็นอิทธิพลที่สำคัญยิ่งในการผลักดันให้บุคคลใช้ยาเสพติด เป็นต้นว่า ในละแวกที่อยู่อาศัยมีแต่การค้ายาเสพติดอยู่รอบด้าน ในครอบครัวเดียวกันมีผู้ใช้ยาเสพติด เพื่อนนักเรียนร่วมห้องร่วมชั้นใช้ยาเสพติดกันเสมอ ๆ ดังนั้นจึงมักจะพบว่าเมื่อมีนักเรียนในชั้นเริ่มใช้ยาเสพติดไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม จำนวนผู้ใช้ยาเสพติดจะเพิ่มจำนวนขึ้นเสมอ

3. คิดเพราะจิตใจและร่างกายของผู้นั้น สาเหตุทางด้านจิตใจนับเป็นสาเหตุของการใช้ยาเสพติดที่สำคัญยิ่งในบุคคลวัยรุ่นหรือเยาวชน ธรรมชาติของมนุษย์เราในระยะเติบโตจะมีความอยากรู้อยากเห็น ความอวดดี อยากทดลองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ประกอบกับสภาพจิตใจที่ถูกกล่อมเกลามาตั้งแต่เล็กแต่น้อย ทำให้บางคนมีปฏิกิริยาได้คอบ กลายเป็นเถรหัวคือ ยิ่งว่าเหมือนขิงขู เพราะฉะนั้นผู้ปกครอง บิดามารดาและครูอาจารย์ในโรงเรียน บางครั้งจะพบว่านักเรียนบางคนซึ่งเป็นเยาวชนหรือบุคคลวัยรุ่นจำพวกนี้ จะพยายามใช้ยาเสพติดทั้ง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้พร่ำสอนถึงโทษของยาเสพติด และทั้ง ๆ ที่แนะนำห้ามปรามแล้วก็ตาม ส่วนสาเหตุทางด้านร่างกายนั้นก็มีส่วนผลักดันให้ใช้ยาเสพติดได้บ้าง เช่น เจ็บป่วยเรื้อรังไม่ไปหาแพทย์รับการรักษา แต่มีบุคคลอื่นแนะนำให้ใช้ยาเสพติดรักษาแทน ได้แก่ กลุ่มชนบางพวก เช่น ในระหว่างชนชาวเขาหรือชาวไทยภูเขา ไม่มีการรักษาโรคแบบแผนปัจจุบัน มักนิยมสูบฝิ่นเพื่อบำบัดอาการเจ็บไข้ต่าง ๆ เป็นต้น

4. คิดเพราะเยาวชนเหล่านี้อยู่ในครอบครัว 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ครอบครัวที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองยุ่งเกี่ยวกับการงานไม่มีเวลาให้บุตรหลาน หรือครอบครัวที่มีการหย่าร้าง แยกกันอยู่หรือไม่เป็นคู่เป็นตน อยู่คนละทิศละทาง สิ่งที่แสดงออกมาในรูปเดียวกัน คือ เด็กขาดความอบอุ่นความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ความสัมพันธ์ของบุคคลที่จะเป็นที่ปรึกษาได้ สิ่งเหล่านี้เยาวชนต้องการอย่างยิ่งแต่เขาไม่ได้รับ ถึงแม้บางครอบครัวจะมีเงินหรือสิ่งของให้แต่ก็ไม่สามารถจะทดแทนกันได้ จึงต้องหาความรักนอกบ้าน ซึ่งการติดยาเสพติดเป็นวิธีการหาทางออกอย่างหนึ่งในอีกหลาย ๆ อย่าง

ประเภทที่ 2 ครอบครัวที่ให้ความรักแก่บุตรหลานมากเกินไป เยาวชนที่มาจากครอบครัวอย่างนี้จะไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่สามารถตัดสินใจหรือแก้ปัญหาข้อข้องใจของตนเองได้ เพราะทุกอย่างบิดามารดาหรือผู้ปกครองทำให้ทั้งสิ้น การให้ความรักแก่บุตรหลานที่ผิด ซึ่งมีอันตรายอย่างยิ่ง เด็กถูกถือว่ายังเป็นลูกแห่งหรือทำอะไรไม่เป็นเลย โดยเฉพาะเด็กผู้ชายเป็นเรื่องการเสียดักตีหรืออย่างอื่น แต่เยาวชนไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้กับบิดามารดาได้ ถึงแม้จะมีความกลัดกลุ้มใจพูดกันไม่เข้าใจ หรือเข้าใจไปคนละอย่างหรือมีความขัดแย้งในใจ ไม่ทราบว่าจะใช้การแสดงความเข้มแข็งออกไปโดยวิธีไหนก็หันไปลองใช้ยาเสพติด เมื่อคิดแล้วมีความรู้สึกว่

ตนเชื่อมั่นในตัวเองมากยิ่งขึ้นเป็นตัวของตัวเอง กระทำสิ่งต่าง ๆ ได้เองโดยไม่ต้องมีใครมาสั่งหรือทำให้ ซึ่งจะทำให้เขาสบายใจและตั้งใจในรสของยาเสพติดมากยิ่งขึ้น

ไรซ์และแซนแทรก (Rice and Santrack; อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545, 382 - 385) ได้อธิบายสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดว่าเกิดจากทั้งสภาพจิตใจของวัยรุ่นและสิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งขอสรุปรวม ๆ ดังนี้

1. ความอยากลอง

เด็กวัยรุ่นมีนิสัยอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อยากลองอยากรู้ อยากรับประสบการณ์กับ “สิ่งต้องห้าม” ทั้งปวง ยาเสพติดเป็นเรื่องต้องห้ามในบ้าน ในโรงเรียน ในสังคม ยิ่งถูกห้ามมากก็ยิ่งอยากลองมาก อย่างไรก็ตามสารเสพติดมีลักษณะแตกต่างจากสิ่งต้องห้ามประเภทอื่น ๆ เพราะเมื่อทดลองแล้วจะกลายเป็นความ “กระหายไม่สิ้นสุด” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ใจอ่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบพึ่งพิง

2. ความอยากมีเพื่อน เอาใจเพื่อน และตามใจเพื่อน

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่เด็กอ่อนไหวต่อการมีกลุ่มเพื่อน ทุนไม่ได้ต่อความรู้สึกละเลยเพื่อนร่วมวัย เด็กที่มีปมค้อยหรือปมเด่นในเรื่องเพื่อน คิดว่าการเสพยาเสพติดเป็นการสร้างมิตร และการผูกมัดจิตใจระหว่างเพื่อน

3. ความผิดหวัง

ระยะวัยรุ่นเป็นระยะที่เด็กเต็มไปด้วยความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ ความคาดหวังในเรื่องเหล่านั้นมักมีลักษณะเป็นอุดมคติสูงส่ง เทียบพร้อมด้วยความสมบูรณ์แบบหรือไรด้วยกลีบกุหลาบ ทั้งนี้เพราะเด็กเพิ่งผ่านพ้นช่วงความฝันในวัยเด็ก และยังไม่ได้เล่นละครชีวิตที่แท้จริง ความเป็นวัยรุ่นและความคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ของวัยรุ่น นำเด็กไปพบกับความเป็นจริงของโลกและชีวิต ซึ่งห่างไกลจากอุดมคติที่เด็กได้วางไว้ในใจ ทำให้เด็กรู้สึกผิดหวังอย่างรุนแรง (หากวัยรุ่นคนใดตั้งความหวังไว้ใกล้เคียงความจริงมากก็เป็นเรื่องง่ายที่จะปรับตัว) ความรู้สึกไม่สมหวังนำมาซึ่งความโศกเศร้าเสียใจ บางรายจึงหาทางออกเพื่อหลีกหนีความผิดหวัง ความเสียใจ โดยหนีไปสู่โลกของการติดยาเสพติด ความผิดหวังที่เด็กได้รับนั้นมีได้ในทุกมุมของชีวิต เช่น เพื่อน ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ พ่อแม่พี่น้อง ความสำเร็จและล้มเหลวในการศึกษา ฯลฯ

ชีวิตตามความเป็นจริงคือชีวิตที่มีความผิดหวังสลับความสมหวัง โลกแห่งความสมบูรณ์แบบ คนที่สมบูรณ์แบบ เหตุการณ์สมบูรณ์แบบ มีเฉพาะในนิทาน นิยาย โลกสมมุติที่เล็กเล็ก ๆ ใด้รับฟัง หากวัยรุ่นไม่สามารถเห็นความแตกต่างของโลกในความฝันกับโลกแห่งความเป็นจริงได้ ไม่สามารถยอมรับความเป็นจริงของตนเอง ของครอบครัวของตน ของเพื่อนของตน

และของชีวิตอย่างกล้าหาญ เขาก็จะเกิดความผิดหวัง เกิดความขัดแย้งทางจิตใจไม่มีที่สิ้นสุด ต้องตกอยู่ในสภาพความเป็นเด็กทางอารมณ์อยู่ร่ำไป ไม่สามารถก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มั่นคงได้

4. ครอบครัว

ครอบครัวก็เป็นตัวหลักต้นที่สำคัญที่ทำให้วัยรุ่นคิดยาเสพติด เมื่อวัยรุ่นคิดยาเสพติดเข้าไปแล้ว บุคคลในครอบครัวของวัยรุ่นก็มีส่วนชอกช้ำพอ ๆ กับวัยรุ่น นอกเหนือจากความทุกข์ทรมานทางจิตใจแล้ว ยังมีความทุกข์จากรายจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าชื้อยาเสพติด ความอับอายขายหน้าที่มีลูกหลานวัยรุ่นที่ติดยา แต่หากมองในมุมกลับ ครอบครัวมีส่วนช่วยเร่งเร้าให้เด็กวัยรุ่นคิดยา ครอบครัวเหล่านี้ เช่น ครอบครัวที่ไม่ให้กำลังใจแก่เด็ก ในระยะวัยรุ่นเด็กต้องเผชิญกับปัญหาการปรับตัวแทบทุกทาง เช่น การปรับตัวทางกาย ทางสังคม การคบกับเพื่อนต่างประเทศ การเลือกแนวทางอาชีพและความสำเร็จในการศึกษา สภาพเหล่านี้เด็กผิดหวังง่าย อารมณ์แปรปรวน ขาดความมั่นใจในตัวเองได้ง่ายดาย ผู้ปกครองที่ยึดถือความสำเร็จของตนเป็นบรรทัดฐานความสำเร็จของลูก ผู้ปกครองที่สร้างความหวังกับลูกสูงส่งเกินไป ผู้ปกครองที่มีความขัดแย้งในสัมพันธภาพต่อกันและกัน ย่อมไม่ได้ช่วยประคับประคองขวัญของเด็กวัยรุ่น ไม่ได้มีส่วนให้กำลังใจแก่เด็กในการเผชิญปัญหาประจำวัยอย่างตรงต่อความเป็นจริง ดังนั้นเด็กจึงแก้ปัญหาโดยการคิดยา เพื่อจะได้หนีให้พ้นจาก “โลกอันสับสน” ที่เขารู้สึก

เมื่อศึกษาประวัติวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดแทบทุกรายแล้วได้ข้อสรุปว่า สภาพครอบครัวมีส่วนหลักต้นให้เขาต้องหันเข้าหายาเสพติดเป็นทางออกของปัญหาชีวิต ความจริงเช่นนี้ได้มีผู้นำไปจำลองแบบเขียนเป็นนวนิยาย และสร้างเป็นละครโทรทัศน์มากมาย

5. สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาที่วัยรุ่นได้เข้าเรียนไม่ว่าในระดับใด ประเภทใด มีความเกี่ยวข้องกับ การติดยาเสพติดของวัยรุ่นเช่นกัน เพราะในสถาบันเหล่านี้เป็นสถานที่ที่วัยรุ่นได้มาชุมนุมกันวันละหลายชั่วโมง ถ้าบอกเล่าเรื่องราวเสพติดจากเพื่อนร่วมวัยมีส่วนสำคัญมากที่สุด ที่จะชักจูงให้วัยรุ่นอื่น ๆ อยากรทดลองเสพยาประเภทเสพติด จนในที่สุดกลายเป็นวัยรุ่นที่ติดยา โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัวบิดามารดาของตน มีแนวโน้มจะถูกเพื่อนชักจูงได้โดยง่ายอย่างไรก็ดี สถาบันการศึกษาก็เป็นแหล่งที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้แก่เด็กวัยรุ่นได้อย่างดีโดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ตลอดจนการสังเกตเด็กที่เริ่มคิดยา และนำไปรักษาแก้ไขให้ทันกาล

3. เด็กหนีเรียน

สภาพการณ์ทางบ้านและทางโรงเรียนที่เป็นภัยต่อจิตใจของเด็ก โดยมากมักเป็นเหตุให้เด็กหนีโรงเรียน เด็กหนีโรงเรียนได้แก่เด็กที่มีสภาพเป็นนักเรียนแต่ไม่ไปโรงเรียน โดยปราศจากเหตุผลที่ชอบ และไม่ได้รับความยินยอมจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง การหนีโรงเรียนเป็นพฤติกรรมที่ขัดกับความต้องการของชุมชน จึงจัดอยู่ในพวกเกรประเภทหนึ่ง แต่ยิ่งเบากว่าความเกรชนิดอื่น เช่น การทำร้ายร่างกาย หรือทำลายข้าวของของคนอื่น ความเกรของเด็กหนีโรงเรียนเป็นไปในรูปของการงดเว้นการกระทำตามหน้าที่ คือ ไม่ไปโรงเรียน ไม่ใช่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่นแต่อย่างใด

ศรีเรื่อน แก้วกัจจวาล (2545, 370 - 371) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นพวกนี้มีพฤติกรรมโดยรวม ๆ ที่อาจสังเกตเห็นได้เช่น ทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก (เช่น มาโรงเรียนสายเสมอ สกปรก ประพฤติพิกล ๆ แต่ไม่ทำร้ายคนอื่น หรือทรัพย์สินของใคร) ผู้ใหญ่และครูประณามเด็กว่าเจ้าปัญหา คำว่าหรือลงโทษโดยวิธีต่าง ๆ เด็กมีปฏิกิริยาโต้ตอบ เป็นต้นว่า เรียนเลว สอบตก หนีโรงเรียน ไม่ยอมทำงาน ผ่าฝืนกฎระเบียบ สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า ประพฤติผิดทางเพศ ทำลายตนเอง หรือฆ่าตัวตาย

ได้มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าและพบว่าลักษณะร่วมกันของเด็กกลุ่มนี้คือ ไม่ใช่เด็กโง่ รู้ดีว่าอะไรผิดอะไรถูก อะไรควรอะไรไม่ควร ไม่ชอบตัวเองพร้อมกับเกลียดชังผู้อื่น เบื่อไม่อยากทำอะไร ไม่รู้ว่าจะทำไปทำไม วัยรุ่นเหล่านี้มักทอดอาลัย มองไม่เห็นว่าจะเปลี่ยนแปลงให้เป็นคนดีมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อการศึกษาของคนได้อย่างไร

ในสภาพการณ์ดังกล่าวนี้ รุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543, 16) ได้สรุปสาเหตุสำคัญของเด็กที่หนีโรงเรียน ได้แก่

1. สภาพการณ์ทางโรงเรียน เด็กที่หนีโรงเรียนเป็นเด็กที่มีทัศนคติเนกาทีฟ (Negative) ต่อโรงเรียน คือเด็กรู้สึกไม่ชอบโรงเรียน อาจเป็นเพราะโรงเรียนสกปรกรกรุงรัง อยู่ในที่เปลี่ยวห้องเรียนทึบ เครื่องใช้ไม่สะอาดในการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ บริการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดหาให้ไม่เพียงพอเท่าที่ควร เช่น อาหารจำหน่ายไม่พอเพียงกับจำนวนเด็ก สถานที่เล่นกีฬาไม่มีจำกัด ห้องน้ำมีไม่เพียงพอ ห้องสมุดไม่มี เป็นต้น

นอกจากนี้ การหนีโรงเรียนยังเนื่องมาจากการที่เด็กทำการงานอะไร ๆ ของโรงเรียนไม่สำเร็จ (Failure) ไม่เคยมีความภูมิใจในผลงานที่ทำเสียเลย เช่น ทำเลขไม่ถูก ภาษาอังกฤษก็ทำไม่ได้ เล่นกีฬาที่ไม่ได้รับการยกย่อง ครูเลยไม่เคยเห็นคุณค่างานของตน ครั้นหันไปตีสนิทกับเพื่อนฝูง เพื่อนก็หน่ายหนี จะเห็นได้ว่าความต้องการทางอารมณ์ (Emotion Need) และทางสังคม (Social Need) ของเด็กไม่ได้รับการตอบสนอง ความผิดหวังจากความสำเร็จในการงานในชั้นเรียน และการที่เพื่อนฝูงห่างเหินเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กท้อใจ และทำให้รู้สึกว่

ในโรงเรียนนั้น ๆ ไม่มีอะไรที่น่าชื่นชมยินดี ไม่น่าจะอยู่อย่างมีความสุข จึงอยากหลบไปเสียให้พ้นจากสถานการณ์ที่ทำให้เขาเกิดความรู้สึกคับข้องใจ นั่นคือ การหนีโรงเรียน

2. สภาพการณ์ทางบ้าน เด็กหนีโรงเรียนมักเป็นเด็กที่ไม่อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ เหตุอันเนื่องมาจากการปกครองไม่ดีภายในบ้าน เช่น พ่อแม่ตามใจจนเกินไป เป็นหลานคนโปรดของย่าหรือยายที่พ่อแม่ไปแคะค่องไม่ได้ หรือเป็นเด็กที่พ่อแม่ใช้การปกครองที่เข้มงวด มีการเขี่ยขนิบจนกลายเป็นเด็กที่เรียกว่า “ด้านไม้” มีปฏิริยาต่อต้านเกิดขึ้น เมื่อถึงขั้นนี้แล้ว จะไม่เพียงแต่หนีโรงเรียนอย่างเดียว อาจมีพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอย่างอื่นตามมาด้วย

สภาพการณ์ทางบ้านที่ทำให้เด็กหนีโรงเรียน ได้แก่

1. ครอบครัวที่ย้ายที่อยู่บ่อย ๆ
2. แม่ออกไปทำงานนอกบ้าน
3. บ้านแตก หรือ Broken Home เช่น พ่อแม่ไม่ปรองดองกัน ทะเลาะกันบ่อย ๆ

หรือหย่าร้างกัน พ่อมีภรรยาหลายคน

4. เด็กไม่ได้อยู่กับแม่ในวัย 1-5 ขวบ
5. เป็นบุตรคนหัวปีหรือบุตรคนเดียวในครอบครัว

เด็กที่อยู่ในสภาพการณ์ทางบ้านที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นเด็กที่รู้สึกว่าขาดสิ่งยึดเหนี่ยวพึ่งพาเพื่อความปลอดภัย ขาดความสุข ไม่มีอะไรน่ารื่นรมย์ภายในบ้านเสียเลย เป็นเด็กที่มีความคับข้องใจตลอดเวลา มีความรู้สึกชิงชังเคียดแค้นสังคม เห็นสังคมเป็นศัตรูและสังคมของเขาก็คือโรงเรียน จึงต้องหลบหนีไปเสียให้พ้น คือการหนีโรงเรียน

4. เด็กไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยไว้ดังนี้

สุรางค์ ไควตระกูล (2550, 436) กล่าวว่า ระเบียบวินัย (Discipline) หมายถึง กฎเกณฑ์ที่โรงเรียนและครูตั้งขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่เหมาะสม โรงเรียนมักจะให้รางวัลหรือแรงเสริมทางบวกแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมดี และทำโทษนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่ดี

ธวัชชัย ใจเย็น (2535, 77) ได้สรุปว่าความมีระเบียบวินัยเป็นคุณสมบัติที่ดีงามที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถที่จะแสดงออกมาได้ทั้งอารมณ์ เจตคติ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสามัญสำนึกจากภายในร่างกายที่ได้รับการอบรมปลูกฝังซึมซับของมนุษย์ในสังคม ด้วยความสมัครใจ และมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำในสิ่งที่ดี

ชม ภูมิภาค (2526, 135; อ้างถึงใน กระจ่าง อัญมณ, 2549, 35) ได้กล่าวว่าการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยต้องให้ได้ทั้งหลักการและการปฏิบัติ โดยมีหลักการเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย ดังนี้

1. ความมีวินัยช่วยให้ประหยัดเวลาและทำให้งานสำเร็จด้วยความเรียบร้อย
2. ผู้มีวินัยในตนเอง ต้องมีความตรงต่อเวลาและหน้าที่
3. การมีวินัยในตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ฝึกฝนได้
4. การมีวินัยทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
5. การขาดระเบียบวินัยทำให้เป็นผลเสียแก่งานและตนเอง

พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกไม่ว่าจะเป็นการชอบแต่งกายไม่ถูกระเบียบเป็นเนืองนิตย์ ชอบไปผับสาวเกินที่โรงเรียนกำหนดอยู่เสมอ ชอบไปโรงเรียนสายเป็นประจำ พยายามปฏิบัติคนให้ขัดแย้งกับระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนอยู่เสมอ คิดว่าการปฏิบัติคนให้ขัดแย้งกับระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดีที่ควรปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่บิดามารดาผู้ปกครองและครูส่วนใหญ่ต้องการแก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้

อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับเด็กที่อยู่ในวัยรุ่นนั้น ถ้าครูไม่เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและวิธีแก้ไข ผลเสียก็อาจเกิดขึ้นกับตัวเด็กได้ ซึ่งนั่นก็คือเด็กอาจมีพฤติกรรมหรืออาการที่ติดตัวไปจนออกจากโรงเรียน และพฤติกรรมนั้นอาจไปสร้างปัญหาขึ้นภายนอกโรงเรียน ปัญหานั้นก็จะกลายเป็นปัญหาสังคมที่พอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นผู้ที่เป็นครูซึ่งรับผิดชอบกับตัวเด็กโดยตรง ควรจะเข้าใจและรู้ถึงวิธีการในการแก้ปัญหาของเด็กวัยรุ่น เป็นการแก้ปัญหาทางอ้อมและช่วยเหลือเด็กให้ประพฤติตัวได้ถูกต้องมีชีวิตที่เป็นสุขในสังคม ไม่เกิดปัญหากับตัวเองและสร้างปัญหาให้กับคนอื่นได้

กล่าวโดยสรุป การที่เด็กประพฤติผิด (Misbehavior) หรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของสังคมนั้น สืบเนื่องมาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล คือตัวเด็กเอง และปัจจัยที่เกิดมาจากภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมรอบตัวของเด็ก ได้แก่ บ้าน โรงเรียน สังคม สื่อมวลชน ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้ (รุ่งทิพย์ พรหมณะ, 2543, 19)

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคล หรือในตัวเด็ก เป็นสิ่งที่ติดตัวเด็กมาแต่กำเนิด (Constitutional Factors) เช่น เพศ สติปัญญา รูปร่างหน้าตา ความสามารถเฉพาะตัว ฯลฯ สาเหตุที่เกิดจากตัวเด็กแบ่งได้ 2 ทาง คือ

1.1 ทางกาย ได้แก่ ร่างกายผิดปกติ แคระแกร็น เตี้ยหรือสูงเกินไป สมอทิบ ปัญญาอ่อน โรคทางสมอง ขาดอาหาร ขาดออกซิเจน โรคบางอย่างทำให้ร่างกายไม่สมประกอบ เช่น นิ้วด้วน ปากแหว่ง ตาเข ฯลฯ ทำให้เด็กมีปมด้อย จึงหาทางแสดงปมเด่น อาจจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เป็นที่รบกวนห้องเรียน เช่น พุดเสียงดัง ก้าวร้าว รังแกผู้อื่น เป็นต้น เด็กที่สมอทิบ ปัญญาอ่อน ขาดอาหาร จะทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ เช่น เศร้าซึม หมกมุ่น หงุดหงิด เจ้าอารมณ์ ฯลฯ

1.2 ทางใจ เกิดจากการสูญเสียพ่อแม่ บุคคลอันเป็นที่รัก หรืออาจเกิดจากความน้อยเนื้อต่ำใจที่ไม่ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ จึงทำให้กลายเป็นเด็กเงียบขรึม ไม่พูดจา และแยกตัวออกจากสังคมในที่สุด

2. ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน และสังคม

2.1 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว ได้แก่

2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา บ้านที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน ช่วยทำให้เด็กมีความสุข มีความมั่นคงทางจิตใจ แต่หากบ้านมีลักษณะเป็นบ้านแตก คือ พ่อแม่แยกกันอยู่ หรืออยู่ด้วยกันแต่ทะเลาะวิวาทกันไม่เว้นแต่ละวัน ลูก ๆ ไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ช่วยทำให้เด็กมีปัญหาทางอารมณ์ และแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ สาเหตุของการทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ นั้นเนื่องมาจาก

- 1) พ่อแม่มีวามในอธิบายมุข เช่น พ่อคึดเกล้า แม่เล่นการพนัน
- 2) พ่อแม่มีฐานะยากจน ต้องหาเช้ากินค่ำ ขาดการเอาใจใส่ดูแลลูก เด็กมีปัญหาทางอารมณ์และกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
- 3) พ่อแม่ที่มีฐานะดี แต่มักยุ่งอยู่กับการทำงาน ธุรกิจ หรือภาระทางสังคมมากเกินไป

2.1.2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะนิสัย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ถ้าพ่อแม่ยากจน ก็มักจะไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูก พ่อแม่ฐานะร่ำรวยก็เลี้ยงดูลูกดีเกินไปจนลูกช่วยเหลือตนเองไม่ได้ บางรายมีธุรกิจมากจนไม่มีเวลาดูแลลูก ซึ่งลักษณะการเลี้ยงดู แบ่งเป็นดังนี้

- 1) การปกครองที่เข้มงวดควบคุมเกินไป เด็กจะกลายเป็นคนที่ไม่กล้า เพราะเมื่อเด็กทำอะไรพ่อแม่มักจะเห็นว่าคิดแบบแผนระเบียบกฎเกณฑ์ไปเสียหมด มักจะเป็นกับครอบครัวสมัยเก่าที่ยึดถือประเพณีโบราณ เด็กจะกลายเป็นคนที่เงียบเรียบร้อย เมื่อมาอยู่ที่โรงเรียนจะกลายเป็นคนที่ใจน้อย หงุดหงิด ทนคนอื่นไม่ได้ในที่สุดจะกลายเป็นเด็กที่ชอบอยู่คนเดียวเงียบ ๆ และหนีสังคม

2) การปกครองตามสบาย เด็กจะทำอะไรก็ได้ พ่อแม่จะไม่ดู ไม่ว่าจะผิดหรือถูก เด็กจะกลายเป็นคนไม่มีระเบียบ ชุกชวนจนเกินเหตุ ไม่รู้จักเกรงใจผู้อื่น ไม่มีมารยาท ผลที่สุดเข้ากับเพื่อนไม่ได้

3) การปกครองที่ไม่คงเส้นคงวา จากการกระทำอย่างเดียวกันของเด็ก บางครั้งเด็กจะได้รับการดู คำหนิ บางครั้งพ่อแม่ก็เฉย ๆ บางครั้งก็ไม่ได้รับคำชมเชย ทำให้เด็กเกิดความไม่แน่ใจ ไม่มั่นใจ ขลาดกลัว และวิตกกังวล ในที่สุดจะกลายเป็นคนเก็บขี้นม แยกตัว และหนีสังคมได้เช่นกัน

4) การชอบเขาะเขี่ยถากถางเมื่อเด็กทำผิด ทำให้เด็กไม่มีความมั่นใจ คับแค้น และเก็บกดความรู้สึกเอาไว้ เมื่อมีโอกาสจะแสดงออกในลักษณะก้าวร้าวรุนแรง และเจ้าอารมณ์เพื่อที่จะระบายความคับแค้นนั้น ๆ

5) การใช้อำนาจเมียนตีและดูค่า มักจะเกิดจากพ่อแม่ที่มีฐานะไม่ดี การศึกษาต่ำ เมื่อมีอารมณ์โกรธแค้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะหาทางระบายกับลูก ๆ ทำให้เด็กโกรธแค้น และเก็บกดความรู้สึกเอาไว้ เมื่อมาอยู่ที่โรงเรียนจะมีกิริยาก้าวร้าว ชอบแกล้ง และแหย่เพื่อน เพื่อชดเชยการกระทำของพ่อแม่ที่เคยโหดร้ายต่อตน

6) การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Ignore) พ่อแม่ไม่ให้ความสนใจ เพราะรักงานมากกว่า จึงไม่มีเวลาให้ลูก ๆ เหตุนี้จึงทำให้เด็กกลายเป็นคนขี้อาย ไม่กล้าพูดกับคนอื่น เพราะไม่เคยปฏิบัติตนเช่นนั้นกับพ่อแม่ และมักจะทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจตลอดเวลา

2.1.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว ถ้าสมาชิกภายในครอบครัวมากเกินไป ทำให้เกิดการแย่งชิงความรัก เด็กคนใดได้รับความรักน้อยก็เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ เจ้าคิดเจ้าแค้น เก็บกดและมีปัญหาทางอารมณ์ แต่ถ้าครอบครัวใดมีสมาชิกน้อยเกินไป เช่น มีลูกคนเดียว เด็กก็จะไม่มีเพื่อนเกิดความวันห้าว จึงต้องออกจากบ้านไปหาเพื่อน และมักจะไม่เป็นตัวของตัวเองทำอะไรมักยอมตามคนอื่นเสมอ

2.1.4 ลำดับที่ในการเกิด ลูกคนโตย่อมเป็นที่ใกล้ชิดสนิทสนมเป็นที่รัก และไว้วางใจของพ่อแม่ มักจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน เพราะได้รับหน้าที่เลี้ยงดูน้องมาก่อน แต่มักจะเอาแต่ใจตัว ใจน้อย ลูกคนกลางเกิดมาในขณะที่พ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่สัก มักจะเกิดความอิจฉาและมีนิสัยชอบแข่งขัน ถ้าพบความผิดหวังจะกลายเป็นคนก้าวร้าวรังแกผู้อื่น ลูกคนสุดท้ายได้รับการพะเน้าพะนอมาก จึงทำให้ลูกคนสุดท้ายปรับตัวไม่ค่อยได้ เอาแต่ใจและมักมีพฤติกรรมไม่สมวัย ลูกคนสุดท้ายได้รับการตามใจจนเหลือ แม้จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแต่ก็มีความรับผิดชอบน้อย มักจะเอาแต่ใจตัวเสมอ การศึกษา

เกี่ยวกับลำดับการเกิด ยังพบผลการศึกษาที่น่าสนใจคือลูกคนเดีขามีแนวโน้มจะพึ่งผู้อื่นและก้าวร้าว ลูกคนรองและลูกคนสุดท้ายมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่นและตั้งความปรารถนาได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่าลูกคนอื่น ๆ (วินิรณี ทศนะเทพ, 2550, 47)

2.1.5 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สุชา จันทร์เอม (2540, 163) กล่าวว่า ครอบครัวที่ยากจน มักมีผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม เนื่องจากครอบครัวที่ขาดเงินไม่สามารถหาอาหารและสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อพัฒนาการทางร่างกายของวัยรุ่นได้ ในขณะที่ร่างกายกำลังเติบโตนั้นร่างกายต้องการอาหารที่มีคุณภาพสูง ซึ่งถ้าในระหว่างนี้วัยรุ่นไม่ได้รับอาหารอย่างสมบูรณ์แล้ว อาจทำให้การพัฒนาช้ากว่าปกติและอาจทำให้สัดส่วนของร่างกายไม่เป็นไปตามปกติด้วย ทางด้านจิตใจนั้นวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะยากจนจะเป็นคนคิดมาก อิจฉาริษยาคนที่ฐานะดีกว่าอาจผลักดันให้เด็กเกิดนิสัยเป็นคนชอบลักขโมยได้ ทางด้านสังคมนั้นเด็กที่ฐานะยากจนจะไม่สามารถเข้าร่วมสังคมกับเพื่อนฝูงได้ เพราะมักคิดถึงปมด้อยของตนเองและกลัวว่าคนอื่นจะรังเกียจตน ทำให้ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองและมักเก็บตัวอยู่คนเดียวเฉย ๆ

โดยกุลวรรณ วิทยาวงสรุจ (2526, 13) ได้แบ่งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กในรูปของการอบรมเลี้ยงดูตามฐานะทางเศรษฐกิจไว้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อเด็ก ทั้งนี้เพราะพ่อแม่ต้องทำมาหากิน เด็กมักไม่ค่อยได้รับความรัก ความเมตตา ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสังคม
2. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชนชั้นกลาง ครอบครัวประเภทนี้มีเวลาและมีโอกาสให้กับลูกดีกว่าครอบครัวที่ยากจน และมักมีเหตุผลกับลูก
3. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชนชั้นสูง จะให้ความเอาใจใส่ดูแลเด็กเป็นอย่างดี แต่บางครั้งอาจจะทำให้เด็กกลายเป็นเด็กนิสัยเสีย เพราะพ่อแม่ไม่กล้าขัดใจ เด็กมักได้ใจ ไม่กลัวใคร

2.1.6 ที่ตั้งของบ้าน มีส่วนสัมพันธ์กับเด็ก เช่น บ้านของเด็กที่อยู่ใกล้ช่องโสภณี แหล่งการพนัน แหล่งส้วม แก๊งอันธพาล สิ่งแวดล้อมเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก เพราะมักเอาแบบอย่างสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่

2.1.7 การปกครองบ้าน พ่อแม่ส่วนมากมักจะใช้วิธีการเลี้ยงดูลูกโดยการปกครอง 2 วิธี ได้แก่ แบบอิตาเลียปไตย คือ การใช้กฎเกณฑ์ที่ตายตัวและลูกต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างตามกฎเกณฑ์ มีการทำโทษเด็กอย่างรุนแรงเมื่อเด็กประพฤติผิด ส่วนวิธีการที่เป็นแบบประชาธิปไตยนั้น ได้แก่ การให้คำอธิบายและให้เหตุผลเมื่อเด็กทำความผิด การเลี้ยงดูลูก

โดยแบบประชาธิปไตยจะเริ่มจากการเลี้ยงดูเด็กอย่างรอบคอบและระมัดระวัง การอบรมเด็กอาจจะ เป็นหน้าที่ของแม่หรือพ่อหรือทั้งสองคนก็ได้ พ่อแม่ที่ได้รับการศึกษาดีย่อมเลี้ยงดูเด็กตามวิถี โอนอ่อนผ่อนตามมากกว่าผู้รับการศึกษาน้อย วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลี้ยงดูเด็กนี้จะแตกต่างกัน ออกไปในชุมชนที่ต่างกัน พ่อแม่ที่อยู่ในชนบทส่วนใหญ่จะใช้วิธีการแบบอัตตาธิปไตยมากกว่า พ่อแม่ที่อยู่ชานเมืองหรือในเมือง ตามปกติแม่มักจะเข้มงวดน้อยกว่าพ่อ พ่อแม่ที่มีอายุน้อย ส่วนมากมีแนวโน้มในการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตยมากกว่าพ่อแม่ที่สูงอายุ

ประยูทธ กมลเมือง (2543, 19) ได้สรุปวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลย ดังนี้คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบที่เด็กรู้สึก ว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม บิคารมารดา ผู้ปกครองมีความอดทน ไม่ตามใจ จนเกินไป และไม่เข้มงวดจนเกินไป รู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันเหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าบิคารมารดา หรือผู้ปกครองก้าวท้าวเรื่องส่วนตัวของคน ยับยั้งการก้าวร้าวและทำให้ตนเองรู้สึกผิดเมื่อแสดง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของบิคารมารดา หรือผู้ปกครอง บิคารมารดา หรือผู้ปกครองใช้คำพูดที่ทำให้ตนรู้สึกอาย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่า ถูกตามใจ เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ ให้คำแนะนำช่วยเหลือจากบิคารมารดา หรือผู้ปกครองเท่าที่ควร

สำหรับ ฟาวและเบลคิน (Faw and Belkin, 1989; อ้างถึงใน ปิยดา ปัญญาศรี, 2545, 37) ได้สรุปรูปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 3 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล วิธีนี้ผู้ปกครอง จะดูแลอบรมให้ความรักโดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ลูกทำตาม โดยพิจารณา ความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครองและความต้องการของสังคมไทยไปพร้อม ๆ กัน ผู้ปกครองจะอธิบายควบคู่กับการอบรมสั่งสอนและการลงโทษ จะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำผิดจะได้รับคำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวทาง ของสังคม

2. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเผด็จการ วิธีนี้ผู้ปกครองจะควบคุมเด็ก โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดและไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็ก ขาดเหตุผลในการลงโทษ มักใช้การลงโทษทางกายและไม่มีคำอธิบายใด ๆ ให้ความรักมีการอบรมสั่งสอนและคำชมเชยเด็ก

น้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีการควบคุมตนเองสูง พึงพาตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กก็คิดว่าไม่ยุติธรรมหรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษ มักจะไม่พอใจเป็นกังวลกับสิ่งที่ตนกระทำไปแล้ว

3. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลแต่ไม่รู้ว่าควรทำอะไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี จึงตามใจลูกไม่บังคับควบคุมและไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช่อำนาจของการเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนมากกว่าแบบเผด็จการ แต่เมื่อลูกขัดขืนก็มักจะตามใจ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้จะมีลักษณะไม่มั่นคง พึงตนเองได้น้อยและควบคุมตนเองได้น้อย

แซนโตรค (Santrock, 1996; อ้างถึงใน ดวงพร พันธุ์พิทักษ์, 2548, 29) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของการเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ พ่อแม่จะกำหนดให้บุตรทำตามแนวทางที่พ่อแม่ต้องการ และพ่อแม่จะควบคุมดูแลบุตรแบบไม่ยืดหยุ่น ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะส่งผลให้บุตรเป็นคนที่ยึดติดต่อการยึดตามในสังคม ประสบความสำเร็จในกรณีที่มีการมีกิจกรรมกับผู้อื่นและขาดทักษะการติดต่อสื่อสารในสังคม ซึ่งมีการศึกษาพบว่าการถูกบังคับตั้งแต่วัยเด็กนี้ จะมีผลทำให้บุตรเป็นคนที่มีความก้าวร้าวได้

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล พ่อแม่จะสนับสนุนให้เด็กมีอิสระ แต่ก็ยังมีการควบคุมการกระทำ มีการใช้คำที่นุ่มนวลอบอุ่น เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงความคิดเห็น เมื่อบุตรมีการกระทำความคิดก็มีการแนะนำและให้บุตรได้คิดหาแนวทางการปฏิบัติที่ดีกว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะส่งผลให้บุตรเป็นคนที่สังคมยอมรับ มีความเชื่อถือและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบละเลยทอดทิ้ง พ่อแม่จะไม่ค่อยมีความสนใจเกี่ยวข้องกับชีวิตของบุตร พ่อแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะไม่ให้ความสนใจบุตรจนกระทั่งบุตรเป็นคนที่ขาดความอบอุ่นอย่างรุนแรง การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะส่งผลให้บุตรไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองไม่ดี และไม่สามารถดำรงตนได้อย่างเป็นอิสระ ต้องการพึ่งพิงผู้อื่นสูง

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ พ่อแม่จะรู้สึกผูกพันกับเด็กมาก และจะมีการควบคุมน้อย ขอมตามมาก พ่อแม่จะตามใจให้บุตรได้ทำทุกอย่างที่ต้องการซึ่งจะเกี่ยวข้องไปยังความรู้ความสามารถทางสังคม แม้กระทั่งการควบคุมตนเองเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะส่งผลให้บุตรต้องเรียนรู้ที่จะใส่ใจคนอื่น และควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างยากลำบาก

จะเห็นได้ว่าสถาบันครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นสถาบันแรกที่มีบทบาทหน้าที่หล่อหลอมพฤติกรรมตลอดจนถ่ายทอดประสพการณ์ คุณธรรม จริยธรรมและบุคลิกภาพต่าง ๆ ให้กับเด็ก เป็นแหล่งวางรากฐานของพัฒนาการทุกด้านในชีวิต ซึ่งเบิร์นและรัสโซ (Bourne and Russo, 1998; อ้างถึงใน เมธาวิ อุคมธรรมานุกภาพ และคนอื่น ๆ, 2544, 61) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวว่าเด็กที่เติบโตในครอบครัวที่อบอุ่น พ่อแม่สนับสนุนให้ความรักความอบอุ่น เด็กก็จะเติบโตเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้ามพ่อแม่ที่ทำร้ายหรือทารุณลูกหรือละเลย ทำให้เด็กเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่มองโลกแง่ร้าย ก้าวร้าว อารมณ์แปรปรวน รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฟรอมม์ (Fromm, 1900; อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2539, 94 - 96) ที่มีความเห็นว่า “บ้าน” มีอิทธิพลยิ่งในการให้พื้นฐานแก่บุคลิกภาพ ฟรอมม์ตั้งข้อสังเกตว่าการเลี้ยงดูเด็กสมัยใหม่เปลี่ยนแปลงไปมาก คือ พ่อแม่เปลี่ยนเข้มงวดข้ามกับสมัยโบราณ สมัยก่อนเด็กต้องอยู่ในโอวาทของพ่อแม่ สมัยนี้พ่อแม่เกิดความไม่มั่นใจว่าจะทำอะไรถูก โดยปล่อยให้เด็กรับผิดชอบตัวเอง แต่ความรับผิดชอบก็คือภาระอย่างหนึ่ง ถ้าหนักเกินกำลังเด็กก็แบกไม่ไหวเลยต้องทิ้งภาระนั้นเสีย ส่วนในเรื่องการทำมาหากิน สมัยนี้ต่างจากบรรพบุรุษ สมัยก่อนลูกได้ฝึกวิธีการทำงานจากพ่อแม่โดยการช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน สมัยนี้ลักษณะทางเศรษฐกิจเปลี่ยนไปทำให้ลูกต้องไปเรียนวิธีทำมาหากินจากที่อื่น และไม่จำเป็นต้องเจริญรอยตามพ่อแม่ สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และลูกจึงคลายความแน่นแฟ้นลง นอกจากนี้พ่อแม่ยุคปัจจุบันมีระดับการครองชีพดีกว่าสมัยก่อน เห็นว่าคนรุ่นคนลำบากมาพอแล้ว ไม่อยากให้ลูกต้องลำบากเหมือนคนจึงหาความสบายมาประเคนให้ลูก ทำให้ลูกกลายเป็นคนเอาเปรียบ คือ เคยคิดว่าได้อะไรมาง่าย ๆ และไม่มีความพยายาม ครั้นลูกทำอะไรไม่สำเร็จ พ่อแม่ก็ผิดหวัง ส่วนลูกก็เชื่อว่ามีความสุข เพราะนิสัยมนุษย์ย่อมแสวงหาความสำเร็จ แต่วิธีการเลี้ยงดูนำไปสู่การเลี้ยงไม่รู้จักโต

2.2 สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

2.2.1 ครู คือ ผู้ที่ทำหน้าที่สั่งสอน อบรม และขัดเกลานิสัยของเด็ก

ในสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ครูย่อมมีอำนาจอิทธิพลในการควบคุมชั้นเรียน บางครั้งครูคนหนึ่งเข้าสอนเด็กจะไม่ชุกชอน แต่ครูอีกคนเข้าสอนเด็กจะไม่สนใจฟัง และมีพฤติกรรมแปลก ๆ ส่วนใหญ่ครูก็คิดว่าเด็กประพฤติไม่ดีเพราะตัวเด็กและสาเหตุทางบ้าน ครูไม่เคยคิดเลยว่าเพราะตัวครูเอง ที่อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งสรุปสาเหตุจากครู ดังนี้ (รุ่งทิพย์ พรหมณะ, 2543, 21)

1) ครูสอนไม่ดี ครูบางคนไม่มีการเตรียมการสอน ทำให้บทเรียน น่าเบื่อหน่าย กิจกรรมไม่น่าสนใจหรือไม่มีกิจกรรมใดเลย เด็กวัยรุ่นมักจะทนไม่ได้ที่จะเรียน กับครูที่น่าเบื่อ และจะแสวงหากิจกรรมที่ตื่นเต้นแทน

2) ไม่ยุติธรรม เด็กวัยรุ่นจะแสดงความไม่พอใจออกมาอย่างมากหากพบว่า ครูลำเอียงเลือกที่รักมักที่ชัง รักคนเรียนเก่ง คำว่ากระทบกระทั่งเปรียบเปรยเด็กที่เรียนอ่อน มีการมอบหมายงานที่ไม่เสมอภาคกัน หรือการให้คะแนนไม่ยุติธรรม

3) ครูแต่งกายไม่เหมาะสม เด็กวัยรุ่นมีความสนใจเรื่องการแต่งกาย เด็กวัยรุ่นต้องการให้ครูของตนแต่งตัวสวยตามสมัยนิยม เด็กจะสังเกตการแต่งกายของครูทุกวัน พวกเขาไม่ชอบครูที่แต่งตัวเชย ล้าสมัย ไม่มีสีสัน เพราะไม่มีอะไรน่าสนใจ แต่ครูต้องระมัดระวัง การแต่งกายของตนเองให้ดูเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้หญิงต้องไม่สวมเสื้อผ้าที่ไม่สุภาพ เช่น บางเกินไป สั้นเกินไปหรือสีสรรที่ดูฉูดฉาดแสบตาทำให้เด็กเสียสมาธิในการเรียนและสนใจ ในการแต่งกายของครูมากกว่าเนื้อหาวิชาที่กำลังเรียน

4) ครูขี้เกียจสอน พฤติกรรมที่แสดงให้เด็กเห็นว่าครูขี้เกียจสอนคือ การที่ครูทิ้งห้อง หรือมอบหมายให้ทำงานหรืออ่านหนังสือตามลำพังโดยไม่มีการติดตามผล ทำให้เด็กเบื่อ ขาดศรัทธาและไม่เชื่อฟัง และไม่อยากเข้าชั้นเรียนเมื่อถึงเวลาเรียน

5) ครูเจ้าอารมณ์ ครูที่ใช้อารมณ์กับเด็กด้วยการดูค้ำว่ากล่าว มีอารมณ์ โกรธแค้นไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ หงุดหงิดง่าย พฤติกรรมเช่นนี้เป็นผลทำให้เด็กไม่อยาก เรียน แสดงกิริยาก้าวร้าวและพยายามขัดขืนคำสั่งครูทุกวิถีทาง

6) การไม่ยอมรับของครู ครูบางคนไม่มีความเข้าใจในธรรมชาติ ของเด็กวัยรุ่น ไม่มีความพยายามในการปรับตัวให้เข้ากับเด็ก แต่จะพยายามให้เด็กปรับตัวเข้าหาครู เข้ากับระเบียบและกฎเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้เท่านั้น

7) ครูไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญแก่เด็ก ครูคิดว่าตนเองสำคัญที่สุด เด็กต้องเชื่อฟังตามคำสั่งของครูโดยไม่ฟังความคิดเห็นของเด็ก ครูประเภทนี้นิยมใช้การตำหนิ และลงโทษเด็กเมื่อเด็ก ไม่มีพฤติกรรมที่ตรงกับความต้องการของครู

2.2.2 ระบบการจัดการเรียนการสอน

1) การปกครองชั้นเรียนแบบเผด็จการ เนื่องจากครูเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง ชอบใช้อำนาจจนเกินเหตุ เช่น เด็กล้อเลียนครู แทนที่ครูจะลงโทษด้วยเหตุผล ครูกลับใช้อำนาจ โดยการผลักเด็กกระแทกกับผนังห้อง คำว่า ชูกรรโงก จะไล่ออกจากโรงเรียน แต่ครูไม่เคยสืบหา สาเหตุ หรือตั้งปัญหาถามตนเองเลยว่า เพราะเหตุใดเด็กจึงทำเช่นนั้น การใช้อำนาจจนเกินเหตุ

จะทำให้เด็กมีความโกรธแค้น เก็บกด ไม่ยอมรับผิด และมักจะแสดงออกกลับหลัง เช่น ทบุงกระจก ห้องเรียนในวันหยุด รื้อคันไต่ตะครู ขโมยของครูเพื่อเป็นการแก้แค้น ฯลฯ

2) การปกครองที่เข้มงวดกวัดขันจนเกินไป เช่น ให้ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด ให้งานยากและมากเกินไป กำหนดกิจกรรมให้ทำโดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความสนใจ ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ เพราะไม่สามารถทำให้สำเร็จทันเวลาได้ทุกครั้ง ทำให้เกิดความไม่กล้าไม่มั่นใจ เพราะทำอะไรผิดนิดหน่อยก็โดนลงโทษ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวในสถานการณ์ที่เด็กทนไม่ได้

3) การปกครองตามสบาย เด็กจะเรียนก็ได้ไม่เรียนก็ได้ เวลาสอนเด็กจะฟังหรือไม่ฟังครูก็ไม่สนใจ ครูตั้งใจสอนอย่างเดียว ครูบางคนก็ปล่อยปละละเลยไม่ค่อยสนใจ เมื่อเด็กทำผิดก็ไม่ลงโทษหรือคว่ำ เพราะถือว่าเด็กสมัยใหม่ไม่ต้องบังคับเข็ดขู่ การปกครองเช่นนี้ทำให้เด็กขาดความเป็นระเบียบ ซุกซน ชอบขำแหย่เพื่อนจนเด็กในชั้นเรียนได้รับความเคียดแค้น

โรงเรียนถือเป็นสถาบันย่อยในสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลรองลงมาจากสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่ให้การฝึกอบรมทั้งด้านครอบครัว ตลอดจนเรียนรู้การเคารพกฎระเบียบต่าง ๆ โดยเฉพาะครูจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กมากเมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน จากการศึกษาของไรอัน (Ryans, 1961; อ้างถึงใน กุญชรী คำชาย, 2540, 27) พบว่าครูที่มีลักษณะเมตตาเข้าใจนักเรียน และมีความรับผิดชอบ จะกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ สร้างสรรค์ ให้ความร่วมมือและความภูมิใจตนเอง รับผิดชอบและเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนครูที่มีลักษณะเย็นชา ไม่มีแผน และทำอะไรซ้ำซากจะสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักเรียน คือ ไม่สนใจ ชอบทำลาย หยาบคาย เลื้อยขึ้นอยู่กับผู้อื่น และไม่มั่นใจในตนเอง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนของครู มีอิทธิพลมากต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.3 สภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่ เพื่อน และสื่อที่ไม่เหมาะสม

2.3.1 กลุ่มเพื่อน มีความหมายต่อเด็กวัยนี้มาก และมักจะเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นขาดไม่ได้ ในการทำอะไรทุกอย่างมักต้องอาศัยเพื่อน มีอะไรมักจะเล่าให้เพื่อนฟังหรือขอความเห็น ขอคำปรึกษาและปรับทุกข์ร้อนของตนมากกว่าจะหันไปหาพ่อแม่ เพราะมักจะคิดว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจตัวเองพอ หรือพูดกันไม่รู้เรื่อง เวลาไปเที่ยวก็อยากไปกับเพื่อนมากกว่าไปกับพ่อแม่ เพราะสนุกสนานกว่าและไม่ต้องระมัดระวัง

วัยรุ่นโดยทั่วไปมักจะมีความคิดเห็นต่อกลุ่ม ปัญหาจึงปรากฏเสมอว่า ถ้าหากไปรวมกับกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็อาจจะนำไปในทางที่เสียหาย แม้เด็กบางคนจะไม่อยากทำอะไรที่ไม่ดี แต่เมื่อเพื่อนพูดสับประมาท หรือกลัวเพื่อนโกรธจนไม่ยอมรับตนเข้าเป็นเพื่อน ก็อาจจะทำอะไรที่ไม่ดี

ไปด้วย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองที่จะคอยดูว่า ลูกคนไหนไปคบกับเพื่อนประเภทใด โดยพยายามชักจูงชี้แจงอย่างละมุนละม่อมว่า เพื่อนที่เขาคบนั้นเป็นบุคคลประเภทใด และมีผลต่อชีวิตเขาอย่างไร โดยใช้วิธีการที่ให้วัยรุ่นเชื่อว่าเป็นความคิดของเขาเองเพราะการหักหาญน้ำใจเด็กบางครั้งมีแต่จะทำให้เกิดการเอาชนะขึ้น

2.3.2 สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อเด็กมาก โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น เพราะเด็กวัยนี้ชอบเลียนแบบ และแสวงหาสิ่งใหม่แปลกใหม่และน่าตื่นเต้น โดยไม่คำนึงถึงว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ สื่อมวลชนต่าง ๆ มียุทธพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก เพราะการเสนอข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ มักเป็นไปในทำนองยั่วยุให้เด็กแสดงพฤติกรรมเด่น ๆ เช่น กลุ่มวัยรุ่นปล้นธนาคาร เด็กมีความรู้สึกว่าการตนเองทำบ้างก็จะเป็นพระเอกเหมือนกับพระเอกในหนัง ภาพลามกขั้วอารมณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ข่อมมีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นได้ง่ายกว่าวัยอื่น ๆ

ประเภทของพฤติกรรมนักเรียนและแนวทางแก้ไข

การจัดประเภทของพฤติกรรมขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่ใช้จัด ในที่นี้จะใช้หลักเกณฑ์การยอมรับทางสังคมเป็นหลัก ดังนั้นพฤติกรรมของนักเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (จันทร์เพ็ญ พิมพ์สมบูรณ์, 2531, 7; อ้างถึงใน กระจ่าง อัญญา, 2549, 36-38) ดังนี้

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ไม่รบกวนเพื่อนขณะเพื่อนทำงาน พึงครูขณะครูสอน ทำงานที่ครูมอบหมายจนสำเร็จ เป็นต้น
2. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่เป็นที่ยอมรับของครู เพื่อนและบุคคลอื่น เช่น ลุกจากโต๊ะ เดินไปเดินมา ผิวปากระหว่างทำงาน ซึ่งพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อนักเรียนผู้แสดงเองหรือนักเรียนร่วมชั้นด้วย เช่น การแสดงความก้าวร้าว การก่อความวุ่นวายจนทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนต้องหยุดชะงัก การทำลายทรัพย์สินเสียหาย เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน กรมสามัญศึกษา ได้เสนอแนวคิดไว้เกี่ยวกับการปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนดังต่อไปนี้

1. การลงโทษนักเรียนจะต้องมีอยู่ต่อไปในระบบโรงเรียน เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการลงโทษนักเรียนที่กระทำความคิด หรือฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนเป็นวิธีแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และยังเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาซ้ำอีก

2. ต้องระมัดระวังและปรับปรุงวิธีการลงโทษ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพราะการลงโทษให้เจ็บกายหรือเขินตึงไม่เป็นที่ยอมรับของนักจิตวิทยาที่จะนำมาใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษา โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนสตรี

3. การลงโทษนักเรียนไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดในการพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมเยาวชน เพราะการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนในปัจจุบันแตกต่างจากสมัยก่อน สมัยนี้เพิ่งถึงให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรับผิดชอบ มีเหตุผลในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ และมีความเชื่อว่าการปรับปรุงพฤติกรรมของคนที่จะให้ได้ผลดีนั้น ต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ และได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความเชื่อว่าคนเรานั้นมิได้เกิดมาเพื่อที่จะเป็นคนชั่วหรือคนเลว หากมีเหตุที่ต้องทำให้เขามีพฤติกรรมแปลก ๆ เหล่านั้นออกมา

4. โรงเรียนต้องเสริมสร้างนักเรียนให้มีวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่อง และต้องดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะวินัยคือการอบรมที่จะคอยควบคุมให้อยู่ในกฎเกณฑ์ที่หมุ่คณะ หรือสังคมต้องการ และวินัยที่เราต้องการ คือ วินัยที่เกิดจากความเข้าใจจากตนเอง ซึ่งเรียกว่า วินัยในตนเอง (Self Discipline) การเสริมสร้างวินัยนั้นโรงเรียนสามารถทำได้ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน โดยผ่านทาง การเรียนการสอนทางกิจกรรม โดยให้นักเรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รู้จักการปฏิบัติต่อผู้อื่น เคารพเชื่อฟังครูและกฎระเบียบข้อบังคับของหมุ่คณะของโรงเรียนด้วยความเข้าใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติ

5. โรงเรียนต้องสร้างความเข้าใจ แสวงหาความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับครู เน้นแนว หากเกิดความขัดแย้งหรือมีปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน ต้องเข้าใจว่างานด้านวินัยกับงานแนะแนวต่างมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน แต่วิธีการเท่านั้นที่แตกต่างกัน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะบริการแนะแนวได้ดีมีประสิทธิภาพพอสมควรแล้ว ปัญหาความประพฤตินักเรียนจะไม่ค่อยมี ทั้งนี้เพราะบริการแนะแนวเป็นงานที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโดยตรง ครูแนะแนวกับครูปกครองจะต้องประสานงานและหารือร่วมกันอย่างใกล้ชิด เพื่อการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ครูแนะแนวเป็นผู้ที่รู้จักนักเรียนดี เนื่องจากต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนทุกคน ครูแนะแนวจึงเป็นบุคลากรหลักในการปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียน เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร ในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและต้องเป็นผู้ประสานงานกับครูทั้งหมดของโรงเรียน ทั้งครูปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาและครูพิเศษอื่น ๆ ดังนั้นการลงโทษนักเรียนจึงต้องมีการปรึกษาหารือและพิจารณากันหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะโทษรุนแรงเพื่อให้ได้ผลในด้านพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนกระทำความคิดต่อ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนหากเป็นโทษเล็กน้อยหรือสถานเบา ผู้เกี่ยวข้องอาจพิจารณาโทษได้ตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องใช้กระบวนการหรือขั้นตอนอะไรมากมายนัก แต่ถ้าหากเป็นกรณีความผิดสถานหนัก หรือกระทำความผิดต่อส่วนรวม ต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำที่จะต้องดำเนินการเพื่อสกัดกั้นหรือปรับปรุงแก้ไข ผู้เกี่ยวข้องควรปฏิบัติดังนี้

1. ครูฝ่ายปกครอง

1.1 ดำเนินการสืบสวน สอบสวน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง

1.2 พิจารณาประเด็นความผิด โดยอาศัยข้อมูลหลาย ๆ ด้าน และสาเหตุแวดล้อมอื่น ๆ ประกอบ

1.3 ประมวลข้อมูล ความคิดเห็นจากครูแนะแนว ครูประจำชั้น และครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยประสานงานเพื่อสรุปสาเหตุการทำความผิด

1.4 พิจารณาว่าเป็นความผิดสถานใด ควรลงโทษระดับไหน มีกรณีที่ควรลดหรือเพิ่มโทษอย่างไร

1.5 เสนอความเห็นต่อผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อพิจารณาส่งการลงโทษนักเรียน

2. ครูแนะแนว

2.1 ให้ความร่วมมือกับครูฝ่ายปกครองในด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก วิเคราะห์ข้อมูล และพิจารณาหาสายงานแห่งการกระทำความคิด

2.2 ครูแนะแนวต้องไม่ปกป้อง หรือโต้แย้งเพื่อเอาใจนักเรียนที่กระทำความคิดเมื่อมีการตัดสินใจลงโทษนักเรียน

จากแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดไม่ใช่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง เพียงใครคนใดคนหนึ่ง แต่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือเพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งผู้ปกครองและสถาบันทางการศึกษา ซึ่งหมายถึงทั้งครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาและครูพิเศษอื่น ๆ ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสิ้น และการปลูกฝังนิสัยหรือความประพฤติของนักเรียนควรต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นน่าจะเป็นผลต่อเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูในระยะแรกเริ่มของชีวิต ดังที่ ชูชาติ สามารถกุล (2550, 9 - 10) กล่าวถึงคำพิงเพยไทยที่ว่า “ไม่อ่อนดัดง่าย ไม่แก่ดัดยาก” เขาชวนของชาติในระยะแรกเริ่มของชีวิตง่ายแก่การอบรมสั่งสอนและฝึกปฏิบัติตามวัยอันสมควร นับตั้งแต่รู้ความจนเข้าเรียน นอกจากครอบครัวจะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีแล้ว โรงเรียนซึ่งมีครูเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียน เป็นบุคคลสำคัญเทียบเท่ากับบิดามารดาของเด็กที่จะดูแลเอาใจใส่ แนะนำ อบรมสั่งสอนนักเรียนที่เป็นลูกศิษย์ โดยครูจะต้อง

เป็นผู้ที่มีความรู้และหลักปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมมาก่อน ปฏิบัติคนเป็นแบบอย่างที่ดี แล้วนำมาสู่การอบรมสั่งสอนเยาวชนในทุกโอกาสที่จะทำได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับหน่วยงาน สถานศึกษาและการศึกษาวิจัยในระดับปริญญาโท โดยมีการวิจัยหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังจะนำเสนอรายละเอียดตามลำดับดังนี้

เพชรชมพู เทพพิพิธ (2533, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความชอบหนังสือการ์ตูน รายการโทรทัศน์ และเกมคอมพิวเตอร์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่าเด็กที่ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนประเภทเพื่อฝัน การ์ตูนสัตว์ ตลกขบขัน อภินิหารมีเวทมนต์คาถา สืบสวน อาชญากรรมและสงคราม ตื่นเต้น เขย่าขวัญ ชีวิตและชีวิตรักหนุ่มสาว และเด็กที่ชอบเล่นเกมคอมพิวเตอร์ไม่一定会เล่นเกมประเภทใดก็ตาม โดยมีความชอบในระดับมาก จะมีแนวโน้มพฤติกรรมก้าวร้าวมาก

พร้อม มิตรสุวรรณ (2536, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวินัย เรื่อง การศึกษาการประพฤตินิสัยของนักเรียนตามทัศนะของครูและนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดพัทลุง พบว่า ผลการเปรียบเทียบการประพฤตินิสัยของนักเรียน ตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพัทลุง ที่เขตที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน โดยภาพรวมปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทัศนะของครูที่โรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทัศนะของครูที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแต่งกาย และด้านความประพฤติเสื่อมเสีย ทัศนะของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการเรียน ด้านกิริยามารยาท ด้านการเสพสิ่งเสพติด และด้านการก่อความไม่สงบในสังคม ทัศนะของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทัศนะของครูที่โรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทัศนะของครูที่โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตเทศบาลทุกด้าน

พรพรรณ จันทรง (2541, 104 - 105) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 454 คน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการปรับตัวทางสังคมดีกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบควบคุม มีการปรับตัวทางสังคมไม่แตกต่างกัน

สุนันท์ พรหมดี (2540, 104 - 105) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการฝึกระเบียบวินัยของนักเรียนที่ได้รับกรอบรมที่มีสิ่งแวดล้อม มีระดับชั้นเรียนและมีเพศแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 853 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Sampling) เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวนสามฉบับคือ ฉบับที่หนึ่งแบบสอบถามการเลี้ยงดู ฉบับที่สองแบบสอบถามสิ่งแวดล้อมโรงเรียน ฉบับที่สามแบบสอบถามระหว่างพฤติกรรมฝึกระเบียบวินัย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีพฤติกรรมฝึกระเบียบวินัยไม่แตกต่างกัน

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2541, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การระบาดของยาเสพติดให้โทษในหมู่เด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 14 - 18 ปี จบชั้น ป.6 มีพี่น้อง 4 คน และตนเองเป็นบุตรคนที่ 3 พ่อแม่ส่วนใหญ่จบชั้น ป.4 พ่อมีอาชีพรับจ้างทั่วไป และค้าขาย ส่วนแม่มีอาชีพค้าขาย เด็กและเยาวชนเหล่านี้เริ่มเสพยาเสพติดครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ยประมาณ 15 ปี เพื่อนสนิทเป็นผู้ชักชวนให้เสพยาพร้อมทั้งนำยาเสพติดมาขายให้ด้วย ได้ยาเสพติดมาด้วยการซื้อจากแหล่งซื้อขายตามที่พักอาศัยและตลาด บางรายเลิกเสพยาแล้วหวนกลับมาเสพยาอีก เพราะถูกเพื่อนชักชวน เสพมากที่สุดคือกาว มักเสพยาระเหยอย่างเดียวและไปเสพกันที่บ้านเพื่อน ด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว สมาชิกภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับปานกลาง เมื่อเด็กหรือเยาวชนมีปัญหาจะหาทางแก้ปัญหาเอง ส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยในแหล่งเกษตรกรรม และแหล่งชุมชนแออัด และเคยเห็นคนในชุมชนที่พักอาศัยเสพยาเสพติดและสารระเหย ด้านการศึกษา เด็กเหล่านี้เคยสอบตกและมีความรู้สึกไม่อยากไปโรงเรียน เพราะเรียนไม่ทัน ทำการบ้านไม่ได้ ครูดุ และไม่ชอบเรียน กลุ่มเพื่อนที่คบกันจะพูดถึงยาเสพติดระดับมาก ในแง่ความประพฤตินั้นส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีความประพฤติไม่ดี เมื่อมีเวลาว่างจะใช้เวลาว่างฟังเพลงและไปบ้านเพื่อน

โสรัตน์ กลับลีลา (2541, 97 - 104) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการติดสิ่งเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสรุปผลการวิจัยได้ว่า นักเรียนที่มีความผูกพันกับบิดามารดาและโรงเรียน นักเรียนที่ได้รับการยับยั้งภายใน นักเรียนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับและนักเรียนที่มีความเข้าใจในการป้องกันตนเองสูง จะมีความเสี่ยงต่อการใช้สิ่งเสพติดต่ำ ส่วนนักเรียนที่คบเพื่อนติดสิ่งเสพติดจะมีความเสี่ยงต่อการใช้สิ่งเสพติดสูง

รุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุด คือด้านสภาพครอบครัว รองลงมา ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและด้านโรงเรียน ด้านสภาพครอบครัว ปัจจัยที่ส่งผล

ต่อพฤติกรรมมากที่สุด คือพ่อแม่ไม่เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของลูกด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมากที่สุด คือมีความรู้สึกว่าเขาทำที่ฟังทางใจ ส่วนด้านโรงเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมากที่สุด คือไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน

จันทนา อินทจักร (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาทางด้านอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาทางด้านอารมณ์มากที่สุดคือ ด้านการปรับตัว รองลงมาด้านสภาพครอบครัว ด้านโรงเรียนและด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมมากที่สุดคือ เป็นคนใจร้อน ด้านโรงเรียน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมมากที่สุด คือไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมมากที่สุด คือมีความรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับความยุติธรรมจากคนรอบข้าง

กระจ่าง อัฐนาค (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ลักษณะการบริโภคสื่อที่แตกต่างกัน กฎระเบียบของโรงเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันและสถานที่ตั้งของโรงเรียนซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมนักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่ามีงานวิจัยหลายเรื่องที่สอดคล้องสัมพันธ์กับการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังนี้

ฮอลล์ (Hall, 1999, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการละเว้นปฏิบัติหน้าที่ของครูกับระเบียบวินัย ความประพฤติกและศักยภาพของนักเรียนเพื่อศึกษาผลกระทบจากการขาดงานของครูที่มีต่อศักยภาพของนักเรียน โดยการสำรวจนักเรียน ครู และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่าการขาดงานของครูสัมพันธ์กับการขาดเรียนของนักเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนจากปกติในระดับ 0.001 และยังเป็น การเพิ่มปัญหาด้านระเบียบวินัยของนักเรียนด้วย

เอนไซโซ (Enciso, 2000, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการตระหนักถึงระเบียบวินัย (พฤติกรรม) ของนักเรียนตามทัศนคติของผู้บริหาร ครู และนักเรียน จากผลการศึกษาพบว่าครูและนักเรียนมีความเห็นว่า ระเบียบวินัยมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เหมาะสม

ส่วนผู้บริหารให้ความเห็นว่าครู คือตัวจักรสำคัญในการดำเนินนโยบายด้านวินัยนักเรียนให้สำเร็จ และขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูในการจัดการเรียนการสอน ส่วนนักเรียนนั้นเชื่อว่าผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่สุดในการดูแลบุตรหลานด้านระเบียบวินัย

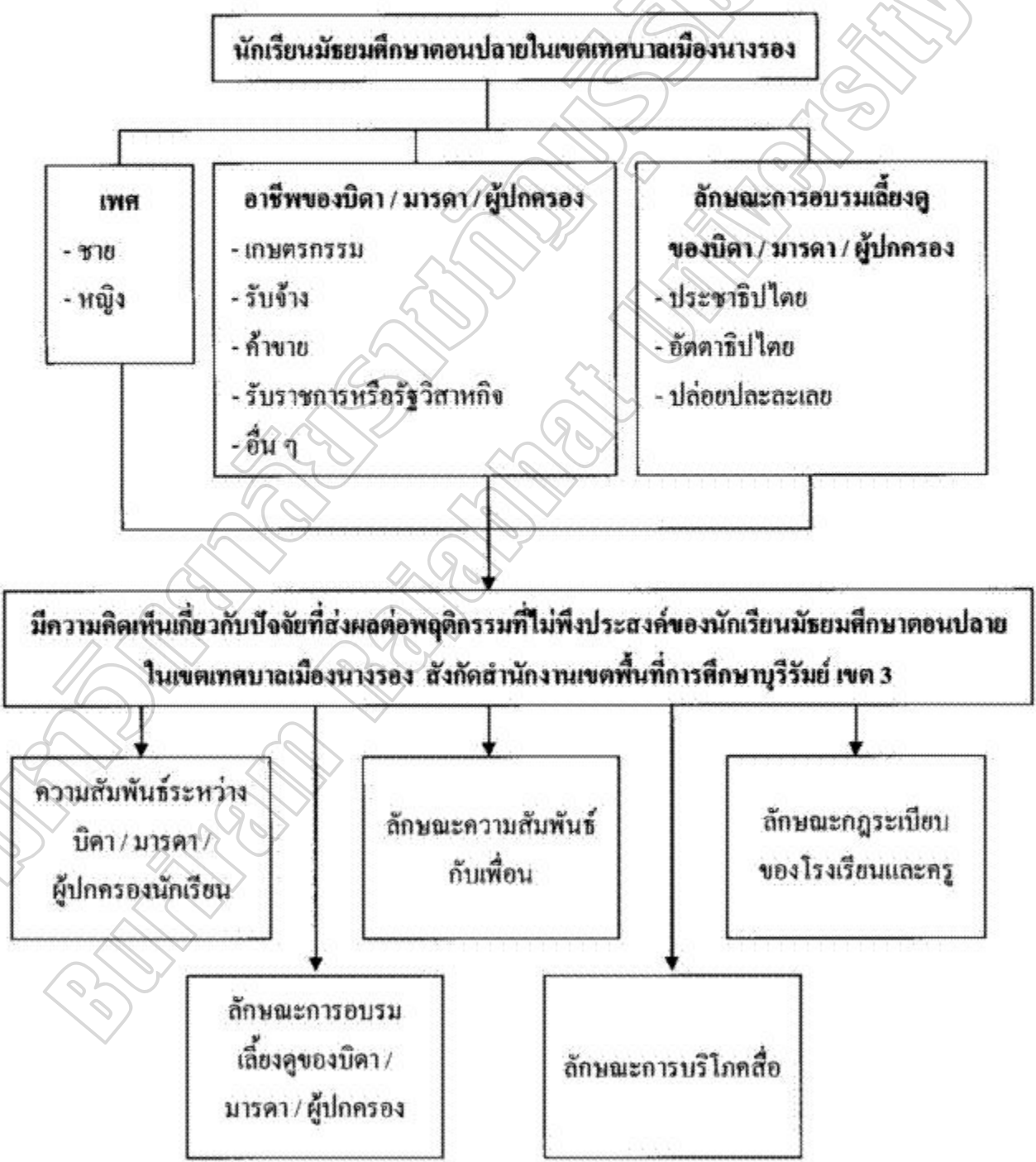
โนเบิล (Noble, 2001, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความเข้าใจของครู และนักเรียนที่สัมพันธ์กับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระบบข้อบังคับพฤติกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา และความสัมพันธ์กับทฤษฎีการจัดการ TQM (Total Quality Management) พบว่าทั้งครู และนักเรียนเข้าใจการทำงานเป็นหมู่คณะ การเอาใจใส่ ความสอดคล้องและการสื่อสาร ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับระบบข้อบังคับ ระเบียบวินัย ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

แซนด์เลอร์ส (Sanders, 2001, บทคัดย่อ) ได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างสภาพ การควบคุมการรายงานพฤติกรรมตนเองและการให้ความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมการมีวินัย ของนักเรียน พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนั้นจัดอยู่ในภาวะเสี่ยง จำเป็นต้อง ให้ความช่วยเหลือ และอาจถูกพักการเรียน เมื่อศึกษาหลาย ๆ ครั้ง พบว่านักเรียนที่เคย ถูกทำทัณฑ์บนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในเชิงลบ ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องจัดโปรแกรม ให้คำปรึกษาและคัดกรองนักเรียนว่าใครที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา โดยครูที่ปรึกษา ต้องมีข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายเพื่อหาทางป้องกันที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าเพศชายควรได้รับความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมมากกว่าเพศหญิง โดยมีความประพฤตินี้ไม่เหมาะสมเพิ่มขึ้น ซึ่งสัมพันธ์กับโอกาสที่จะถูกทำทัณฑ์บนเพิ่มขึ้น และนักเรียนที่มีอายุมากจะสัมพันธ์กับ สภาพการควบคุมภายนอก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ พบว่า สถานศึกษาโดยเฉพาะกฎระเบียบ ข้อบังคับและครูเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักเรียน เช่น การขาดสอน การทิ้งห้องสอนของครู การให้งานมากเกินไปจะมีผลต่อการขาดเรียน ระเบียบวินัย พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในด้าน ต่าง ๆ เป็นสาเหตุสำคัญต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้ปกครองเองมีส่วนสำคัญที่สุดในการดูแลบุตรหลานทั้งด้านระเบียบวินัย และควรให้ความสนใจ พฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนในความปกครอง เพื่อที่จะสังเกตได้แต่ต้นเมื่อเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ขึ้น และหาแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นคนดีของสังคมต่อไป

สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อนำมาศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนนางรอง และโรงเรียนทีโอเอวิทยา (เทศบาล 1) จำนวน 1,512 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542, 149) ได้จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 310 คน จากนั้นทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามโรงเรียน จากนั้นทำการสุ่มให้กระจายไปตามระดับชั้นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเพศ โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 1 จำนวนประชากร

โรงเรียน	ระดับชั้น			รวม
	ม. 4	ม. 5	ม. 6	
นางรอง	470	465	442	1,377
ที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1)	66	37	32	135
รวม	536	502	474	1,512

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ระดับชั้น			รวม
	ม. 4	ม. 5	ม. 6	
นางรอง	96	95	91	282
ที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1)	14	8	6	28
รวม	110	103	97	310

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (การก้าวร้าว การหนีเรียน การใช้สารเสพติดและการไม่ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน) ตามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน
2. ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง
3. ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน

4. ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)

5. ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

- 5 หมายความว่า ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุด
- 4 หมายความว่า ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาก
- 3 หมายความว่า ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ปานกลาง
- 2 หมายความว่า ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อย
- 1 หมายความว่า ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด เอกสาร และผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

2. กำหนดกรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือ

2.1 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า และกรอบแนวความคิด มาสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมตรงสภาพเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ของแบบสอบถาม (Face Validity) เพื่อแก้ไขปรับปรุงความถูกต้องเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. นายดำรง กรเทศกมล อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วุฒิกการศึกษา กศ.บ. น.บ. ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)

2. นายพิสิษฐ์ พานนนท์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนทุ่งแสงทองพิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วุฒิกการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

3. นายประกิจ โล่ห์นารายณ์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วุฒิกการศึกษา กศ.บ. ประกาศนียบัตรบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

3. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนหนองก๊กพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

5. นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. การศึกษาสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง โดยจำแนกตามเพศ วิเคราะห์ด้วยค่า t -test กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน (Independent Samples) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างโดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง โดยจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(One – way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' Method) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หรือยลละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

6. เกณฑ์การแปลความหมาย ได้กำหนดความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2545, 102 - 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
N	แทน	จำนวนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยให้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง โดยจำแนกตามเพศของนักเรียน โดยใช้ Independent Samples t – test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจง t
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง โดยจำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ที่ต่างกันโดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าแจกแจงของ F-distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square within Group ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปรากฏผลการวิเคราะห์ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
P	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Significant) แบบ 2 ทาง
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

ตอนที่ 6 ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเสนอแนะแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยแจกแจงความถี่ แสดงเป็นร้อยละ และสรุปเป็นตารางประกอบความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	310	100
1. เพศ		
1.1 ชาย	158	51.00
1.2 หญิง	152	49.00
2. ระดับชั้น		
2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	110	35.48
2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	103	33.23
2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	97	31.29
3. อาชีพของผู้ปกครองนักเรียน		
3.1 เกษตรกร	107	34.52
3.2 รับจ้าง	49	15.80
3.3 ท้าขาย	62	20.00
3.4 รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	76	24.52
3.5 อื่น ๆ	16	5.16
4. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของ บิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน		
4.1 แบบประชาธิปไตย	282	90.90
4.2 อดตาดิปไตย	16	5.20
4.3 ปล่อยปละละเลย	12	3.90

จากตาราง 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 310 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าเป็นเพศชาย 158 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 เป็นเพศหญิง 152 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่าเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 33.23 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 31.29 เมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน พบว่าเป็นอาชีพเกษตรกร 107 คน คิดเป็นร้อยละ 34.52 อาชีพรับจ้าง 49 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 อาชีพค้าขาย 62 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ 76 คน คิดเป็นร้อยละ 24.52 และอาชีพอื่นๆ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.16 และเมื่อจำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของ บิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน พบว่าเป็นแบบประชาธิปไตย 282 คน คิดเป็นร้อยละ 90.90 แบบอศคาธิปไตย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 และแบบปล่อยปละละเลย 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.90

ตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตาราง 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	รวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ของนักเรียน	3.26	.95	ปานกลาง	4
	(ข้อ 1) บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีเรื่องทะเลาะ เบาะแว้งกันเป็นประจำ	3.49	1.20	ปานกลาง	
2	ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ ผู้ปกครอง	3.28	.80	ปานกลาง	2
	(ข้อ 8) บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ดุด่าและเล่น การพนัน ไม่มีเวลาดูแลลูก	3.62	1.36	มาก	
3	ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน	3.27	.84	ปานกลาง	3
	(ข้อ 19) ถูกเพื่อนชักชวนให้ประพฤติด	3.66	1.59	มาก	
4	ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)	3.32	.82	ปานกลาง	1
	(ข้อ 29) การชมวีซีดีลามกหรือภาพยนตร์รุนแรง	3.51	1.24	ปานกลาง	
5	ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู	3.25	.85	ปานกลาง	5
	(ข้อ 37) ครูตำหนิ รักและสนใจเฉพาะนักเรียน ที่เรียนเก่ง	3.50	1.17	ปานกลาง	
รวม		3.28	.69	ปานกลาง	

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนเห็นว่าปัจจัยด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.32$)

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละปัจจัย ปรากฏผลดังตาราง 5 ถึงตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา / มารดา / ผู้ปกครองของนักเรียน

ข้อ	ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา / มารดา / ผู้ปกครอง ของนักเรียน	รวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1	บิดา / มารดา / ผู้ปกครองมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ	3.49	1.20	ปานกลาง	1
2	บิดา / มารดา หย่าร้างกัน	3.35	1.20	ปานกลาง	3
3	บิดา / มารดา แยกกันอยู่	3.15	1.14	ปานกลาง	6
4	บิดาและ / หรือมารดา มีครอบครัวอื่น	3.31	1.24	ปานกลาง	4
5	บิดา / มารดา / ผู้ปกครอง มีเรื่องขัดแย้งกันเป็นประจำ	3.42	1.13	ปานกลาง	2
6	นักเรียนไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดา / มารดา	2.96	1.18	ปานกลาง	7
7	บิดา / มารดา รักลูกไม่เท่ากัน	3.17	1.30	ปานกลาง	5
	รวม	3.26	0.95	ปานกลาง	

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง
ของนักเรียน ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาล
เมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยนักเรียนเห็นว่า ข้อ 1 บิดา/
มารดา/ผู้ปกครอง มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
เป็นลำดับที่ 1

ตาราง 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะ
การอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

ข้อ	ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง	รวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
8	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง คิ่บเหล้าและเล่นการพนัน ไม่มีเวลาดูแลลูก	3.62	1.36	มาก	1
9	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มุ่งทำแต่งงานไม่มีเวลาให้	3.26	1.08	ปานกลาง	5
10	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง เอาใจใส่มากเกินไป เสมือนเป็นเด็กเล็ก	2.87	1.00	ปานกลาง	7
11	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง เลี้ยงดูอย่างมีระเบียบ เคร่งครัดเกินไป	3.15	1.02	ปานกลาง	6
12	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ให้อิสระมากเกินไป ไม่เคยให้คำแนะนำใดๆ	3.32	1.07	ปานกลาง	3
13	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ก้าวถ่างและไม่ให้ออกาส ได้ตัดสินใจด้วยตนเอง	3.31	1.06	ปานกลาง	4
14	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ชอบดุด่าหรือเมียนตี หรือประจานเมื่อทำความผิด	3.42	1.32	ปานกลาง	2
รวม		3.28	0.80	ปานกลาง	

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อนักเรียนเห็นว่า ข้อ 8 บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ดื่มเหล้าและเล่นการพนันไม่มีเวลาดูแลลูก ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน

ข้อ	ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน	รวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
15	ไม่ได้รับความสนใจจากเพื่อน	3.05	1.20	ปานกลาง	8
16	ถูกเพื่อนเอารัดเอาเปรียบเสมอ	3.08	1.12	ปานกลาง	7
17	ได้รับการล้อเลียนหรือถูกเหยียดหยามจากเพื่อน	3.30	1.20	ปานกลาง	4
18	ถูกเพื่อนที่มีนิสัยเกรงขามบังคับ	3.21	1.26	ปานกลาง	6
19	ถูกเพื่อนชักชวนให้ประพฤติด	3.66	1.59	มาก	1
20	เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีจากเพื่อน	3.44	1.22	ปานกลาง	3
21	ต้องการมีเงินใช้สอยมาก ๆ อย่างเพื่อน	3.45	2.45	ปานกลาง	2
22	รู้สึกว่าคุณเองไม่มีบทบาทสำคัญในห้องและในโรงเรียน	2.93	1.02	ปานกลาง	9
23	ชอบเข้ากลุ่มกับเพื่อน	3.28	1.11	ปานกลาง	5
รวม		3.27	0.84	ปานกลาง	

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อนักเรียนเห็นว่า ข้อ 19 ถูกเพื่อนชักชวนให้ประพฤติด ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 8 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะ
การบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)

ข้อ	ลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)	รวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
24	การติดตามดูละครโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน	3.26	1.11	ปานกลาง	6
25	การดูข่าว อ่านข่าวและฟังข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรม เป็นประจำ	3.02	1.08	ปานกลาง	8
26	การสนทนาทางอินเทอร์เน็ตกับเพื่อนและคนที่ ไม่รู้จักมาก่อน	3.29	1.19	ปานกลาง	5
27	การเล่นเกมนุนแรงทางอินเทอร์เน็ต	3.43	1.27	ปานกลาง	3
28	การชมภาพยนตร์วัยรุ่นเป็นประจำ	3.24	1.12	ปานกลาง	7
29	การชมวีซีดีลามกหรือภาพยนตร์รุนแรง	3.51	1.24	ปานกลาง	1
30	การอ่านนิตยสารหรือหนังสือการ์ตูนลามก	3.37	1.25	ปานกลาง	4
31	การแสวงหารับ ส่งและดูคลิปวิดีโอไม่เหมาะสม	3.46	1.25	ปานกลาง	2
รวม		3.32	0.82	ปานกลาง	

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ
อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
ทุกข้อ โดยนักเรียนเห็นว่า ข้อ 29 การชมวีซีดีลามกหรือภาพยนตร์รุนแรง ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1

ตาราง 9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
ในด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

ข้อ	ลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู	รวม			
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
32	กฎระเบียบของโรงเรียนเคร่งครัดเกินไป	3.23	0.94	ปานกลาง	6
33	โรงเรียนมีมาตรการในการลงโทษที่ไม่เหมาะสม และยุติธรรม เมื่อนักเรียนทำความผิด	3.27	0.97	ปานกลาง	5
34	กฎระเบียบของโรงเรียนข่มขู่เกินไป	3.34	2.59	ปานกลาง	4
35	ครูมีวิธีทำโทษรุนแรงทำให้อายเพื่อน	3.16	1.19	ปานกลาง	7
36	ครูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	3.40	1.19	ปานกลาง	3
37	ครูลำเอียง รักและสนใจเฉพาะนักเรียนที่เรียนเก่ง	3.50	1.17	ปานกลาง	1
38	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถ	3.06	1.13	ปานกลาง	8
39	ครูมีอคติกับนักเรียน	3.43	2.15	ปานกลาง	2
40	ครูขาดการสอน ทั้งห้องสอน	2.94	1.23	ปานกลาง	9
	รวม	3.25	0.85	ปานกลาง	

จากตาราง 9 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยนักเรียนเห็นว่า ข้อ 37 ครูลำเอียง รักและสนใจเฉพาะนักเรียนที่เรียนเก่ง ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นลำดับที่ 1

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ของนักเรียน	3.09	1.00	3.45	0.86	-3.403*
2	ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ ผู้ปกครอง	3.19	0.82	3.38	0.77	-2.119*
3	ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน	3.18	0.91	3.36	0.75	-1.859
4	ลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)	3.15	0.81	3.50	0.80	-3.828*
5	ลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู	3.15	0.73	3.37	0.95	-2.349*
	รวม	3.15	0.68	3.41	0.67	-3.390*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย
โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 11 ถึงตาราง 15 ดังนี้

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ

ข้อ	ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ของนักเรียน	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้ง กันเป็นประจำ	3.32	1.25	3.67	1.12	-2.624*
2	บิดา/มารดา หย่าร้างกัน	3.25	1.27	3.45	1.11	-1.431
3	บิดา/มารดา แยกกันอยู่	3.03	1.19	3.28	1.08	-1.946
4	บิดาและ/หรือมารดา มีครอบครัวอื่น	3.08	1.31	3.55	1.11	-3.457*
5	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีเรื่องขัดแย้งกัน เป็นประจำ	3.20	1.17	3.64	1.06	-3.440*
6	นักเรียน ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดา/มารดา	2.77	1.18	3.16	1.14	-3.022*
7	บิดา/มารดา รักลูกไม่เท่ากัน	2.97	1.28	3.38	1.29	-2.791*
	รวม	3.09	1.00	3.45	0.86	-3.403*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อ ข้อ 2 บิดา/มารดา หย่าร้างกัน และ ข้อ 3 บิดา/มารดา แยกกันอยู่ ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้ออื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง โดยจำแนกตามเพศ

ข้อ	ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ ผู้ปกครอง	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง คิ่มเหล้าและเล่น การพนัน ไม่มีเวลาดูแลลูก	3.41	1.37	3.84	1.32	-2.771*
9	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มุ่งทำแต่งงานไม่มีเวลาให้	3.08	1.11	3.45	1.02	-3.008*
10	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง เอาใจใส่มากเกินไป เสมือนเป็นเด็กเล็ก	2.97	1.07	2.77	0.92	1.807
11	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง เลี้ยงดูอย่างมีระเบียบ เคร่งครัดเกินไป	3.15	1.08	3.16	0.96	-0.163
12	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ให้อิสระมากเกินไป ไม่เคยให้คำแนะนำใดๆ	3.21	1.11	3.43	1.02	-1.857
13	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ก้าวก้ำยและไม่ให้ โอกาสได้ตัดสินใจด้วยตนเอง	3.25	1.09	3.38	1.02	-1.12
14	บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ชอบดุด่าหรือเขียนตี หรือประจานเมื่อทำความผิด	3.23	1.32	3.61	1.29	-2.587*
	รวม	3.19	0.82	3.38	0.77	-2.119*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อปัจจัยด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อ ข้อ 8 บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง คิ่มเหล้าและเล่นการพนัน ไม่มีเวลาดูแลลูก ข้อ 9 บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มุ่งทำแต่งงานไม่มีเวลาให้ และ ข้อ 14 บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ชอบดุด่า หรือเขียนตี

หรือประธานเมื่อทำความผิด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยจำแนกตามเพศ

ข้อ	ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
15	ไม่ได้รับความสนใจจากเพื่อน	2.95	1.18	3.14	1.23	-1.432
16	ถูกเพื่อนเอารัดเอาเปรียบเสมอ	2.99	1.22	3.17	1.01	-1.390
17	ได้รับการล้อเลียนหรือดูถูกเหยียดหยามจากเพื่อน	3.18	1.26	3.43	1.13	-1.792
18	ถูกเพื่อนที่มีนิสัยเกรงขามบังคับ	3.05	1.29	3.37	1.21	-2.238*
19	ถูกเพื่อนชักชวนให้ประพฤติกผิด	3.52	1.91	3.82	1.17	-1.643
20	เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีจากเพื่อน	3.29	1.18	3.59	1.24	-2.145*
21	ต้องการมีเงินใช้สอยมาก ๆ อย่างเพื่อน	3.43	3.27	3.47	1.08	-1.320
22	รู้สึกว่าคุณเองไม่มีบทบาทสำคัญในห้องและในโรงเรียน	2.85	1.09	3.01	0.93	-1.376
23	ชอบเข้ากลุ่มกับเพื่อน	3.35	1.14	3.21	1.08	1.089
	รวม	3.18	0.91	3.36	0.75	-1.866

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อปัจจัยด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อ ข้อ 18 ถูกเพื่อนที่มีนิสัยเกรงขามบังคับ และข้อ 20 เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีจากเพื่อน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) โดยจำแนกตามเพศ

ข้อ	ลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
24	การติดตามดูละครโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน	3.22	1.18	3.30	1.03	-.696
25	การดูข่าว อ่านข่าวและฟังข่าวเกี่ยวกับ อาชญากรรมเป็นประจำ	3.05	1.14	2.99	1.02	.519
26	การสนทนาทางอินเทอร์เน็ตกับเพื่อนและคนที่ ไม่รู้จักมาก่อน	3.10	1.20	3.49	1.15	-2.891*
27	การเล่นเกมนรุนแรงทางอินเทอร์เน็ต	3.18	1.22	3.68	1.28	-3.568*
28	การชมภาพยนตร์วัยรุ่นเป็นประจำ	3.11	1.12	3.38	1.11	-2.111*
29	การชมวีซีดีลามกหรือภาพยนตร์รุนแรง	3.20	1.17	3.83	1.24	-4.576*
30	การอ่านนิตยสารหรือหนังสือการ์ตูนลามก	3.11	1.24	3.64	1.20	-3.771*
31	การแสวงหารับ ส่งและดูคลิปวิดีโอไม่เหมาะสม	3.23	1.18	3.70	1.28	-3.369*
	รวม	3.15	0.81	3.50	0.80	-3.828*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อปัจจัยด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อ ข้อ 24 การติดตามดูละครโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน และข้อ 25 การดูข่าว อ่านข่าวและฟังข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมเป็นประจำ ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้ออื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู โดยจำแนกตามเพศ

ข้อ	ลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู	ชาย		หญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
32	กฎระเบียบของโรงเรียนเคร่งครัดเกินไป	3.21	1.01	3.24	0.87	-1.843
33	โรงเรียนมีมาตรการในการลงโทษที่ไม่เหมาะสมและยุติธรรม เมื่อนักเรียนทำความผิด	3.23	1.02	3.32	0.92	-1.540
34	กฎระเบียบของโรงเรียนอ่อนหย่อนเกินไป	3.11	1.09	3.57	3.51	-1.533
35	ครูมีวิธีทำโทษรุนแรงทำให้อายเพื่อน	3.06	1.18	3.26	1.19	-1.405
36	ครูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	3.31	1.19	3.50	1.19	-2.207*
37	ครูตำหนิ รักและสนใจเฉพาะนักเรียนที่เรียนเก่ง	3.35	1.16	3.64	1.15	-1.527
38	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถ	2.97	1.11	3.16	1.15	-1.285
39	ครูมีอคติกับนักเรียน	3.28	1.24	3.59	2.79	-0.856
40	ครูขาดการสอน ทั้งห้องสอน	2.82	1.23	3.07	1.22	-0.322
	รวม	3.15	0.73	3.37	0.95	-2.349*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อปัจจัยด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อ ข้อ 36 ครูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวม

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.589	4	.147	.308	.873
	ภายในกลุ่ม	146.009	305	.479		
	รวม	146.598	309			

จากตาราง 16 พบว่า นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.072	4	.518	.572	.683
	ภายในกลุ่ม	276.089	305	.905		
	รวม	278.161	309			

จากตาราง 17 พบว่า นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน ในด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	.150	4	.037	.057	.994
	ภายในกลุ่ม	199.533	305	.654		
	รวม	199.683	309			

จากตาราง 18 พบว่า นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน ในด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2.396	4	.599	.855	.491
	ภายในกลุ่ม	213.680	305	.701		
	รวม	216.076	309			

จากตาราง 19 พบว่า นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน ในด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	.467	4	.117	.170	.954
	ภายในกลุ่ม	209.122	305	.686		
	รวม	209.589	309			

จากตาราง 20 พบว่า นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน ในด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู	ระหว่างกลุ่ม	1.634	4	.409	.559	.693
	ภายในกลุ่ม	222.968	305	.731		
	รวม	224.602	309			

จากตาราง 21 พบว่า นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครูไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง โดยภาพรวม

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.801	2	.401	.844	.431
	ภายในกลุ่ม	145.797	307	.475		
	รวม	146.598	309			

จากตาราง 22 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.815	2	1.407	1.569	.210
	ภายในกลุ่ม	275.346	307	.897		
	รวม	278.161	309			

จากตาราง 23 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	.114	2	.057	.088	.916
	ภายในกลุ่ม	199.569	307	.650		
	รวม	199.683	309			

จากตาราง 24 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	.418	2	.209	.298	.743
	ภายในกลุ่ม	215.658	307	.702		
	รวม	216.076	309			

จากตาราง 25 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ	ระหว่างกลุ่ม	.975	2	.488	.718	.489
	ภายในกลุ่ม	208.613	307	.680		
	รวม	209.588	309			

จากตาราง 26 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านลักษณะภาวะเครียดของโรงเรียนและครู

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ด้านลักษณะภาวะเครียดของโรงเรียนและครู	ระหว่างกลุ่ม	1.000	2	.500	.687	.504
	ภายในกลุ่ม	223.602	307	.728		
	รวม	224.602	309			

จากตาราง 27 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านลักษณะภาวะเครียดของโรงเรียนและครู ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยแจกแจงความถี่ แสดงเป็นร้อยละ และสรุปเป็นตารางประกอบความเรียง

ตาราง 28 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	จำนวน (N = 118)	ร้อยละ
1	การทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว	63	53.39
2	การแยกกันอยู่ของบิดา มารดา	27	22.88
3	บิดา มารดา รักลูกไม่เท่ากัน	20	16.95
4	การพักอาศัยอยู่กับคนอื่น	8	6.78

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวนร้อยละ 53.39 มีความเห็นว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน ในด้านการทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตาราง 29 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์ ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	จำนวน (N = 118)	ร้อยละ
1	ความกดดันภายในครอบครัว	43	36.44
2	ครอบครัวมีฐานะยากจน	30	25.42
3	บิดา มารดา ดุด่าเย็บตีส่อน้ำบุคคลอื่น	27	22.88
4	บิดา มารดา ไม่มีเวลาให้	13	11.02
5	ไม่ได้รับคำปรึกษาที่ดีจากครอบครัว	5	4.24

จากตาราง 29 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวนร้อยละ 36.44 มีความเห็นว่า ปัจจัยด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในด้านความกดดันภายในครอบครัว ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตาราง 30 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	จำนวน (N = 118)	ร้อยละ
1	การเลียนแบบพฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ จากเพื่อน	61	51.70
2	การถูกเพื่อนชักชวน	31	26.27
3	การเชื่อเพื่อนมากเกินไป	14	11.86
4	การคบเพื่อนต่างเพศชั้นคู่สาว	8	6.78
5	การยกพวกตีกัน	4	3.39

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวนร้อยละ 51.70 มีความเห็นว่า ปัจจัยด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ในด้านการเลียนแบบพฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ จากเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตาราง 31 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์ ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	จำนวน (N = 118)	ร้อยละ
1	การเลียนแบบจากดารานักแสดงภาพยนตร์ โทรทัศน์	42	35.59
2	การคิดเกม	35	29.66
3	การคิดหนังสือการ์ตูน	21	17.80
4	การสนทนาทางอินเทอร์เน็ต	20	16.95

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวนร้อยละ 35.59 มีความเห็นว่า ปัจจัยด้านลักษณะการบริโภคสื่อ ในด้านการเลียนแบบจากดารานักแสดงภาพยนตร์ โทรทัศน์ ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตาราง 32 ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์ ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	จำนวน (N = 118)	ร้อยละ
1	การลงโทษของครูทำให้อายเพื่อน	49	41.53
2	ครูสั่งงานมาก ทำไม่ทัน	34	28.81
3	สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา	15	12.71
4	นักเรียนขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	12	10.17
5	การเรียนหนักเกินไป	5	4.24
6	ความผิดหวังในการศึกษา	3	2.54

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวนร้อยละ 41.53 มีความเห็นว่า ปัจจัยด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู ในด้านการลงโทษของครูทำให้อายเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตาราง 33 ข้อเสนอแนะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ข้อ	ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	จำนวน (N=118)	ร้อยละ
1	ครูควรให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อนักเรียนมากขึ้น	31	26.27
2	ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา สร้างความสนิทสนมภายในครอบครัว	27	22.88
3	ครูควรจัดให้มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น จัดเข้าค่ายอบรมพัฒนาคุณธรรม	19	16.10
4	เมื่อมีปัญหาควรปรึกษาบุคคลในครอบครัวหรือคนที่นักเรียนไว้ใจได้	13	11.02
5	นักเรียนควรตั้งใจเรียนให้มาก	9	7.63
6	ผู้ปกครองควรรักษาความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว	6	5.08
7	ผู้ปกครองควรเลี้ยงดูในแบบประชาธิปไตยโดยให้คำปรึกษาและข้อแนะนำ	5	4.24
8	นักเรียนควรทำในสิ่งที่ถูกต้องไม่ฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน	4	3.39
9	นักเรียนควรทำตัวดี คบเพื่อนดี	3	2.54
10	ครูและผู้ปกครองควรบอกกล่าวตักเตือนแทนการลงโทษในการทำความผิดครั้งแรก	1	0.85

จากตาราง 33 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ครูควรให้ความรักและความเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น (ร้อยละ 26.27) ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ให้คำปรึกษา สร้างความสนิทสนมภายในครอบครัว (ร้อยละ 22.88) ครูควรจัดให้มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น จัดเข้าค่ายอบรมพัฒนาคุณธรรม (ร้อยละ 16.10) เมื่อมีปัญหาควรปรึกษานุคคลในครอบครัวหรือคนที่นักเรียนไว้ใจได้ (ร้อยละ 11.02) นักเรียนควรตั้งใจเรียนให้มาก (ร้อยละ 7.63) ผู้ปกครองควรรักษาความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว (ร้อยละ 5.08) ผู้ปกครองควรเลี้ยงดูในแบบประชาธิปไตยให้คำปรึกษา และข้อแนะนำ (ร้อยละ 4.24) นักเรียนควรทำในสิ่งที่ถูกต้องไม่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน (ร้อยละ 3.39) นักเรียนควรทำตัวดี คบเพื่อนดี (ร้อยละ 2.54) ครูและผู้ปกครองควรบอกกล่าว ตักเตือนแทนการลงโทษในการทำความผิดครั้งแรก (ร้อยละ 0.85)

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
  - 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ ตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน ตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ในลักษณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ได้แก่ โรงเรียนนางรองและโรงเรียนที่โอเอวิทยา (เทศบาล 1) จำนวน 1,512 คน

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรนักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองนางรอง โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542, 149) ได้จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 310 คน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามโรงเรียน หลังจากนั้นทำการสุ่มให้กระจายไปตามระดับชั้นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเพศโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ของแบบสอบถาม (Face Validity) แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนหนองกี่พิทยาคม อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9760

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามและอธิบาย คำชี้แจงแก่นักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ซึ่งแบบสอบถามที่ได้แจกไป จำนวน 310 ฉบับ ได้รับกลับคืน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้สถิติวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หรือร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ t -test ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระแก่กัน (Independent Sample) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 โดยจำแนกตามอาชีพและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นคำถาม ปลายเปิด (Open Form) ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลของการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับปัจจัยจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำดังนี้ ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน และด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน ทำให้ทราบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังนี้

5.1 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน

นักเรียนมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากสาเหตุการทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว การแยกกันอยู่ของบิดามารดา การที่บิดามารดารักลูกไม่เท่ากันและการพักอาศัยอยู่กับคนอื่น

5.2 ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

นักเรียนมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากสาเหตุความกดดันภายในครอบครัว ครอบครัวมีฐานะยากจน บิดามารดาคาดค่าเหมือนตีต่อหน้าบุคคลอื่น บิดามารดาไม่มีเวลาให้ และไม่ได้รับคำปรึกษาที่ดีจากครอบครัว

5.3 ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน

นักเรียนมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากสาเหตุการเลียนแบบพฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ จากเพื่อน การถูกเพื่อนชักชวน การเชื่อเพื่อนมากเกินไป การคบเพื่อนต่างเพศกันผู้ชาย และ การยกพวกตีกัน

5.4 ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ

นักเรียนมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากสาเหตุการเลียนแบบจากดารานักแสดงภาพยนตร์โทรทัศน์ การคิดเกม การคิดหนังสือการ์ตูน และการสนทนาทางอินเทอร์เน็ต

5.5 ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

นักเรียนมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากสาเหตุการลงโทษของครูทำให้อายเพื่อน ครูสั่งงานมากทำไม่ทัน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษานักเรียนขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน การเรียนหนักเกินไป และความผิดหวังในการศึกษา

6. ข้อเสนอแนะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ทำให้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

6.1 ครูควรให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อนักเรียนมากขึ้น

6.2 ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา สร้างความสนิทสนมภายในครอบครัว

6.3 ครูควรจัดให้มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น จัดเข้าค่ายอบรมพัฒนาคุณธรรม

6.4 เมื่อมีปัญหาควรปรึกษาบุคคลในครอบครัวหรือคนที่นักเรียนไว้ใจได้

6.5 นักเรียนควรตั้งใจเรียนให้มาก

6.6 ผู้ปกครองควรรักษาความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว

6.7 ผู้ปกครองควรเลี้ยงดูในแบบประชาธิปไตยโดยให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ

6.8 นักเรียนควรทำในสิ่งที่ถูกต้องไม่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน

6.9 นักเรียนควรทำตัวดี คบเพื่อนดี

6.10 ครูและผู้ปกครองควรบอกกล่าวตักเตือนแทนการลงโทษในการทำผิด

ครั้งแรก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมพบว่าปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนี้

1.1 ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ การชมวีซีดีลามกหรือภาพยนตร์รุนแรง อาจเนื่องมาจากการที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การผลิตสื่อวีซีดีทำได้ง่ายขึ้น ประกอบกับความย่อหย่อนของกฎหมายในการควบคุมและการปราบปรามการเผยแพร่สื่อดังกล่าว วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยอยากรู้อยากเห็น จึงสามารถแสวงหาในการรับชมวีซีดีลามกหรือภาพยนตร์รุนแรงได้สะดวกมากขึ้น ส่งผลให้วัยรุ่นเกิดการเลียนแบบจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ตามที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่เป็นประจำ ได้แก่ การถูกข่มขืนกระทำชำเรา การถูกล่อลวง การยกพวกตีกัน ดังนั้นการบริโภคสื่อจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในปัจจุบันได้ สอดคล้องกับวินิฉัตร ทัศนเทพ (2550, 43) กล่าวว่า การที่สื่อมีอิทธิพลอาจเนื่องมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ ส่วนหนึ่ง

มีการเลียนแบบทั้งพฤติกรรม ท่าทาง การแต่งกาย จากบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือที่ตนเองชื่นชอบ ได้แก่ ดารา นักร้อง นักแสดง

1.2 ด้านการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ การที่ บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง คิ่มเหล้าและเล่นการพนันไม่มีเวลาดูแลลูก ซึ่งสภาพแวดล้อม ทางครอบครัวมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีลักษณะก้ำกึ่ง ระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ ขาดความมั่นใจในการตัดสินใจ ต้องการความเข้าใจจากคน รอบข้าง ดังนั้นการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมัวเมาในอบายมุขทำให้ลูก ๆ ไม่ได้รับการเอาใจใส่ เท่าที่ควร ส่งผลให้เด็กมีปัญหาทางอารมณ์ และแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ สอดคล้อง กับการศึกษาของ รุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543, 19) กล่าวว่า การที่เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตามความคาดหวังของสังคม เนื่องมาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลคือตัวเด็กเอง และปัจจัยที่เกิดมาจากภายนอกตัวบุคคลซึ่งเป็น สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ปัจจัยในด้านสภาพครอบครัว การที่บิดา มารดาไม่เวลาเอาใจใส่ดูแลลูก หากมีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ เด็กจะปรึกษาผู้ที่ใกล้ชิดไว้ใจได้ การได้รับความรักความเข้าใจ เด็กจะมีการรู้สึก ชอบ ชื่น ตี ทำให้เป็นคนดีของสังคม สามารถ ดำเนินชีวิต เด็บโตเป็นคนที่มีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2547, 23)

1.3 ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ การที่ถูกเพื่อนชักชวน ให้ประพฤติดิบ โดยธรรมชาติของวัยรุ่นเป็นวัยที่เห็นเพื่อนมีความสำคัญ การแต่งกาย การไว้ ทรงผม และการใช้ภาษาพูด จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มเพื่อน บิดา มารดา และผู้ปกครอง ไม่สามารถไปก้าวก่ายหรือควบคุมได้ ซึ่งงานวิจัยของ นวลจันทร์ ทิศนชัยกุล (2541, บทคัดย่อ) พบว่า เด็กและเยาวชนมีเพื่อนสนิทเป็นผู้ชักจูงให้เสพยาพร้อมทั้งนำยาเสพติดมาขายให้ด้วย บางรายเลิกเสพยาแล้วหวนกลับมาเสพยาอีกเพราะถูกเพื่อนชักชวน สอดคล้องกับ สุรางค์ โค้วตระกูล (2550, 90) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นทั้งหญิงและชายจะทำอะไรทุกอย่างเหมือนเพื่อนร่วมวัย ตั้งแต่ การแต่งตัว ความประพฤติ การใช้ภาษา ความเชื่อและค่านิยม การคบเพื่อนวัยนี้จึงมีความสำคัญ มาก ผู้ปกครองควรแนะนำให้เด็กเห็นความสำคัญของการคบเพื่อนที่ดี และชี้แจงให้เห็นถึง อันตรายจากการคบเพื่อนที่ไม่ดีเช่นกัน

1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน นักเรียน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สูงสุดเป็นลำดับที่ 1

คือ การที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่อารมณ์ไม่มั่นคง อ่อนไหวง่าย เมื่อได้รับความผิดหวังจะแสดงความเศร้าโศกเสียใจ บางครั้งมีอารมณ์รุนแรง กระทบการหุนหันพลันแล่น ทำก่อนคิด หากมีอะไรมากระทบอารมณ์อาจส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ สถานภาพสมรสที่แตกแยกของบิดามารดาหรือครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน แต่มีการทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ทำให้นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการอบรมสั่งสอนที่ดี ซึ่งอาจส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ จตุพร ถิมมันจริง (2544, 36) กล่าวว่า จากการที่บิดามารดา ทะเลาะวิวาทกัน มีความตึงเครียดภายในครอบครัวเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและความแค้นของวัยรุ่นได้

1.5 ด้านลักษณะภาวะเป็ยของโรงเรียนและครู นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ การที่ครูลำเอียง รักและสนใจ เฉพาะนักเรียนที่เรียนเก่ง ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543, 21) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน โดยเฉพาะครูซึ่งมีหน้าที่อบรมสั่งสอนและจัดกลาณิสัยของเด็กอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ถ้าครูแสดงความไม่ยุติธรรม เด็กจะแสดงความไม่พอใจออกมาอย่างมาก หากพบว่าครูลำเอียง เลือกที่รักมักที่ชัง รักคนเรียนเก่ง คำว่ากระทบกระเทียบเด็กที่เรียนอ่อน หรือมีการมอบหมายงานที่ไม่เสมอภาคกัน รวมทั้งการที่ครูให้คะแนนไม่ยุติธรรม

2. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จ้าแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเพศชายและเพศหญิงต่อปัจจัยด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากคานธรรมเนียมชาดิของวัยรุ่นต้องการมีเพื่อน ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อนมีความสำคัญทั้งสำหรับเพศชายและเพศหญิง วัยรุ่นมีความต้องการกลุ่มเหมือนบุคคลทั่วไป โดยการรวมกลุ่มพบทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีทั้งกลุ่มเพื่อน กลุ่มเล่นกีฬา กลุ่มเล่นดนตรี ดังนั้นการรวมกลุ่มจึงจัดว่าเป็นเรื่องปกติ *ความต้องการของวัยรุ่น* (2546) สอดคล้องกับ พระมหาสมพร ทวีสุข (2549, 31) กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่เห็นความสำคัญของเพื่อน ชอบช่วยเหลือเพื่อน ชอบมีเพื่อนตาย รักเพื่อน บางครั้งยอมเสี่ยงชีวิตเพื่อเพื่อนได้

3. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

จำแนกตามอาชีพของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า นักเรียนที่บิดา/มารดา/ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนอยู่ในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ต้องทำงานนอกบ้าน มีภาระในการหารายได้เข้าครอบครัวเพื่อให้เพียงพอค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง ทำให้เวลาที่ต้องอบรมหรือดูแลเอาใจใส่บุตรหลานลดน้อยลง ในขณะที่ลักษณะสังคมของนักเรียนที่เรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลค่อนข้างเน้นวัตถุนิยม มีความฟุ้งเฟ้อ เลียนแบบ ผู้ปกครองจึงอาจมีการทดแทนความรักความอบอุ่นด้วยวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ตามที่บุตรหลานต้องการ ทำให้ขาดความอบอุ่นขาดความมั่นคงทางจิตใจ นักเรียนจึงอาจซัดเพื่อนเป็นที่ปรึกษาและอาจคบเพื่อนที่ชักจูงไปในทางที่ไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมากที่สุด คือพ่อแม่ไม่เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของลูก อาจเนื่องจากการประกอบอาชีพ โดยพ่อแม่ที่มีฐานะยากจนต้องหาเข้ากินค่า และพ่อแม่ที่มีฐานะดีแต่ยุ่งกับการทำงานหรือภาระทางสังคมมากเกินไปจนไม่มีเวลาดูแลลูก ทำให้นักเรียนมีปัญหาทางอารมณ์และทางพฤติกรรม

4. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

จำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูไม่ว่าจะเป็นแบบประชาธิปไตย อุดมคติประชาธิปไตย หรือปล่อยปละละเลย ไม่ได้ส่งผลถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ สุพันธ์ พรหมดี (2540, 104 - 105) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการผิดระเบียบวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ กระ่าง อัญญา (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมนักเรียน

5. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง พบว่า นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ดังนี้

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน มีสาเหตุมาจากการทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว การแยกกันอยู่ของบิดามารดา การที่บิดามารดารักลูกไม่เท่ากันและการพักอาศัยอยู่กับคนอื่น ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีสาเหตุมาจากความกดดันภายในครอบครัว ครอบครัวมีฐานะยากจน บิดามารดาคุณค่าเหนียวตีต่อหน้าบุคคลอื่น บิดามารดาไม่มีเวลาให้ และไม่ได้รับคำปรึกษาที่ดีจากครอบครัว ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน มีสาเหตุมาจากการเลียนแบบพฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ จากเพื่อน การถูกเพื่อนชักชวน การเชื่อเพื่อนมากเกินไป การคบเพื่อนต่างเพศกันผู้สาว และการยกพวกตีกัน ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ มีสาเหตุมาจากการเลียนแบบจากดารานักแสดงภาพยนตร์โทรทัศน์ การคิดเกม การคิดหนังสือการ์ตูน และการสนทนาทางอินเทอร์เน็ต ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู มีสาเหตุมาจากการลงโทษของครูทำให้อายเพื่อน ครูสั่งงานมากทำไม่ทัน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษานักเรียนขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน การเรียนหนักเกินไป และความผิดหวังในการศึกษา สอดคล้องกับ วิทยา นาควัชระ (2544, 91) กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมามีทั้งข้อดีและข้อบกพร่องซึ่งทำให้สุขหรือทุกข์ ประสบความสำเร็จมากขึ้นหรือน้อยลงขึ้นอยู่กับพันธุกรรม การอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็ก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งหล่อหลอมเป็นนิสัยที่ทำให้ชีวิตเจริญมากขึ้นหรือทำให้ชีวิตเสื่อมถอยลง

6. ข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง พบว่า นักเรียนให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ 1 ครูควรให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อนักเรียนมากขึ้น ลำดับที่ 2 ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ให้คำปรึกษา สร้างความสนิทสนมภายในครอบครัว และลำดับที่ 3 ครูควรจัดให้มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น จัดเข้าค่ายอบรมพัฒนาคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543, บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุดเรียงตามลำดับคือ ด้านสภาพครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อมและด้านโรงเรียน โดยเฉพาะข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดเป็นลำดับแรก แสดงให้เห็นว่าความรักความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียน สามารถช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ สอดคล้องกับ ชูชาติ สามารถกุล (2550, 9 – 10) กล่าวว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญ

เทียบเท่ากับบิดามารดาของนักเรียน ที่จะดูแลเอาใจใส่ และนำอบรมสั่งสอนและปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกโอกาส

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าประเด็นที่ควรนำมาเสนอแนะเพื่อให้ โรงเรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจนำไปใช้ เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังนี้

1.1 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน โรงเรียน และสถาบันครอบครัวควรมีการประชุมหรือเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการทำความเข้าใจ ถึงการอบรมเลี้ยงดูและสั่งสอนแก่ลูกศิษย์และบุตรหลานให้ถูกหลักวิชาการ ภายในครอบครัวนั้น ผู้ปกครองต้องให้ความรักความอบอุ่น ความเข้าใจและดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจไม่ซ้ำเติมหรือทำร้ายเมื่อนักเรียนทำผิดพลาด

1.2 ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ควรมีการ ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้อง มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อคัดกรองนักเรียน โดยจัดให้มีกิจกรรม เช่น กิจกรรมโฮมรูม ครูที่ปรึกษาควรได้พบปะกับผู้ปกครอง จึงสามารถนำข้อมูลมาพิจารณาคัดกรองนักเรียน เพื่อหา แนวทางส่งเสริมพัฒนาและป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้

1.3 ด้านลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้บริหารควรมีนโยบายและครูผู้สอน ควรให้ความสนใจในการพัฒนาด้านกิจกรรมนักเรียนให้มากเพื่อให้ นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสามัคคีในหมู่คณะและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ครูและผู้ปกครองควรให้ คำแนะนำในการคบเพื่อน และหลักการปฏิบัติตนกับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้ นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึง ประสงค์

1.4 ด้านลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ) ผู้ปกครองและครูควรให้คำแนะนำที่ถูกต้องในการให้นักเรียนเลือกรับ สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และแนะนำสิ่งที่มีสาระความรู้แทรกคดียสอนใจ ส่งเสริมให้ดูรายการที่เป็น ประโยชน์สื่อเองควรมีวิจารณญาณในการนำเสนอเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับนักเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนควรขอความร่วมมือไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแลการเปิดให้บริการ ร้านอินเทอร์เน็ต

1.5 ด้านลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู ผู้บริหารควรมีนโยบายกำกับดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวางตัวของครูให้เหมาะสมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ครูควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้ความช่วยเหลือโดยเสมอภาค อบรมสั่งสอนให้คำปรึกษาให้กำลังใจ ไม่ซ้ำเติมหรือมีการลงโทษที่รุนแรง ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกในทางที่เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลและโรงเรียนนอกเขตเทศบาล

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในแต่ละด้าน โดยตรง

2.3 ควรทำการศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนออกกลางคัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2547). *บทความสุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กระจ่าง อัฐนาถ. (2549). *ศึกษาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กฤษริ คำชาย. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: 1991 เทคโนโลยีปริทัศน์.
- กุลวรรณ วิทยาวงศรุจี. (2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ความต้องการของวัยรุ่น*. (2546). ค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2552.
จาก <http://www.school.net.th/library/webcontest2003/100team/dlms086/wanted/wanted.htm>
- งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จังหวัดบุรีรัมย์. (2550). *โครงการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กนักเรียนจังหวัดบุรีรัมย์ [แผ่นซีดี]*. บุรีรัมย์.
- จตุรพร ลีมันน์จริง. (2544). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จันทนา อินทจักร. (2545). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาด้านอารมณ์โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาคมจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2532). *จิตวิทยาเบื้องต้น*. ปัตตานี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. (2527). *พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู*. กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์.

- ชูชาติ สามารถกุล. (2550). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มุริรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ดวงพร พันธุ์พิทักษ์. (2548). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการอบรมเลี้ยงดูกับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แจมมณี. (2541). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สมาชการพิมพ์.
- ธรรมชาติของวัยรุ่น**. (2551). ค้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2552. จาก <http://adlcproblem.blogspot.com/>
- ธวัชชัย ใจเย็น. (2535). **ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์และผลการใช้คำปรึกษาในกลุ่มที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยม**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นวลจันทร์ ทิศนชัยกุล. (2541). **การระบาคของยาเสพติดให้โทษ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประยูทธ กมลเมือง. (2543). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสียดสของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มุริรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปิยดา ปัญญาศรี. (2545). **การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่มีแบบการเรียน การอบรมเลี้ยงดู และระดับเขาวนปัญญาแตกต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. (2546). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

พรพรรณ จันทร์ถง. (2541). การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับการปรับตัว

ทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง

จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

พรพิมล จันทร์พลับ. (2538). พัฒนาการวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. พระนครศรีอยุธยา:

โรงพิมพ์วัฒนาพร.

พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: บริษัทคั่นอ้อแกรมมี จำกัด.

พร้อม มิตรสุวรรณ. (2536). การศึกษาการประพฤติกวีนิยของนักเรียน ตามทัศนะ

ของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพัทลุง.

ปริญญาวิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.

พระมหาสมพร ทวีสุข. (2549). การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พันธุ์ทิพ รามสูต. (2540). ระบาดวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: บริษัท พี. เอ. ลิฟวิง จำกัด.

เพชรชมพู เทพพิพิธ. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบหนังสือการ์ตูน รายการโทรทัศน์

และเกมคอมพิวเตอร์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). พฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มะลิวัลย์ เฟื่องประโคน. (2548). พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารและขวัญในการปฏิบัติงาน

ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

(การบริหารการศึกษา). นูริรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนูริรัมย์.

เมธาวิ อุดมธรรมมานุภาพ และคนอื่น ๆ. (2544). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ:

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

รัฐดาว พิศาลพงศ์. (2546). การพัฒนาจริยธรรมเริ่มต้นที่เด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

(การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม.

- รุ่งทิพย์ พรหมณะ. (2543). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังเหนือจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โรงเรียนนางรอง. (2548). **คู่มือนักเรียน – ผู้ปกครองโรงเรียนนางรอง สพท.บร.3 ปีการศึกษา 2548**. บุรีรัมย์: โรงเรียนนางรอง.
- วัยรุ่นหรือวัยรุ่นยุคใหม่**. (2551). ค้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2552.
จาก <http://www.geocities.com/ikhwan44/teenage.html>
- วิทยา นาควัชระ. (2544). **วิธีเลี้ยงลูกให้เก่งคัมภีร์ IQ EQ MQ AQ**. กรุงเทพฯ: Goodbook.
- วินิรณี ทศนะเทพ. (2550). **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). **จิตวิทยาบุคลิกภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- _____. (2540). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2545). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 2)**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธิพงศ์ จารุทรัพย์สดีไส. (2549). **การศึกษพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามทัศนะของครู** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ตำรวจ คงสืบชาติ. (2547). **การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม** ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุชา จันทน์เอม. (2540 ก). **จิตวิทยาเด็กวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2540 ข). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาดา วงศ์ใหญ่. (2545). **สุขภาพจิต**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- สุนันท์ พรหมดี. (2540). *การเปรียบเทียบพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพัตรา สุภาพ. (2540). *สังคมวัฒนธรรมไทย ค่านิยม : ครอบครัว : ศาสนา : ประเพณี*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2550). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณช์ นุชนาถ. (2542). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- โสรัชนี กลับวิลา. (2541). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความถี่ของการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Fuhrmann, B.S. (1990). *Adolescence*. Illinois : Scott, Foresman, and Co.
- Enciso, R. P. (2000). "Perceptions of Student Discipline : Viewpoints of Student, Teachers, and Administrators". **Dissertation Abstract International**. 56: 39-04.
- Hall, D. R. (1999). *Teacher Absenteeism: Its Relationship to Student Attendance, Student Discipline, and Student Productivity*. **Dissertation Abstract International**. 91: 59-12A.
- Noble, A. L. (2001). *An Assessment of Teacher and Student Perceptions Regarding Necessary Elements for Secondary School Discipline System and How those Elements Align with Total Quality Management Theory*. **Dissertation Abstract International**. 110: 62-01A.
- Sanders, K. (2001). *An Investigation of the Relationships among Locus of Control, Self-reported Behavior and Discipline Referrals among Ninth Grade Students*. **Dissertation Abstract International**. 105: 62-06A.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณดำรง กรเกษมถ

ด้วย นางสาวกอบประภาญณ์ ภาคิธิตระ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๓ โดยมี ดร.สุรชัย ปิธานุกุล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑๙ ๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณพิสิษฐ์ พานนนท์

ด้วย นางสาวกอบปรกาญจน์ ภาคิอิตระ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๓ โดยมี ดร.สุรชัย ปิยานุกูล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๑๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณประภิจ ใต้หนาราชณ์

ด้วย นางสาวกอบปรกาญจน์ ภาคิธิสระ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัยบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี คร.สุรัชย์ ปิยานุกุล เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สุเทียบ ตะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองก๊กพิทยาคม

ด้วย นางสาวกอบปรกาญจน์ ภาคิอิสระ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ตั้งกักตํานักงานเขตพื้นที่การศึกษามุบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี คร.สุรชัย ปิยานุกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวกอบปรกาญจน์ ภาคิอิสระ ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖/๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คํย ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๔๕๔

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมือง
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัยบุรีรัมย์ เขต ๓

ด้วย นางสาวกอบปรกาญจน์ ภาคิอิสระ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ตั้งกักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัยบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี ดร.สุรชัย ปิยานุกูล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ร. สุทธิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ ณะองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ คย ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ 04084/ว ๕1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
ถ.นางรอง-ปะคำ อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ 31110

16 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางรอง

ด้วย นางสาวกอบปรกาณจน์ ภาคิอิสระ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จึงแจ้งให้โรงเรียนให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาผู้ทำการวิจัย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางประยูร สกนกรวิเศษ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

งานบริหารทั่วไป

กลุ่มอำนาจการ

โทร. 044-632290

โทรสาร 044-631548

ที่ ศธ 04084/๑๖1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
ถ.นางรอง-ปะคำ อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ 31110

๒๗ กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทีโอเอวิทยา(เทศบาล 1)

ด้วย นางสาวกอบประภาคุณ ภาคิอิสระ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จึงแจ้งให้ โรงเรียนให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาผู้ทำการวิจัย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประจักษ์ สอนอึ้ง โภค)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

งานบริหารทั่วไป

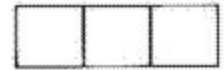
กลุ่มอำนาจการ

โทร. 044-632290

โทรสาร 044-631548

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (การก้าวร้าว การหนีเรียน

การใช้สารเสพติด การไม่ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน)

จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขอความร่วมมือนักเรียน ให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงครบทุกข้อ

เพราะคำตอบแบบสอบถามทุกข้อของนักเรียนมีคุณค่าต่อการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

3. ข้อมูลที่นักเรียนตอบในแบบสอบถามนี้จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ จะไม่ก่อให้เกิด
ความเสียหายแก่นักเรียนและ โรงเรียนแต่อย่างใด

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

กอปรกาญจน์ ภาทีอิสระ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ระดับชั้น

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. อาชีพของบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองนักเรียน

( ) เกษตรกร

( ) รับจ้าง

( ) ค้าขาย

( ) รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

( ) อื่น ๆ

4. นักเรียนคิดว่าบิดา/ มารดา/ ผู้ปกครองของนักเรียนเลี้ยงดูนักเรียนในลักษณะใด

( ) ประชาธิปไตย ซึ่งแสดงออกโดยที่บิดา มารดา ผู้ปกครองสามารถเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุมีผล

( ) อธิปไตย ซึ่งแสดงออกโดยที่บิดา มารดา ผู้ปกครองมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าไม่พอใจในการที่เราพูดในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลซึ่งไม่ตรงกัน กับความคิดของท่าน

( ) ปล่อยปละละเลย ซึ่งแสดงออกโดยที่บิดา มารดา ผู้ปกครองไม่คัดค้าน หรือสนับสนุน ให้คิดเอาเอง อะไรก็ได้

ตอนที่ 2

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (การก้าวร้าว การหนีเรียน การใช้สารเสพติด การไม่ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน) ตามความคิดเห็นของนักเรียน มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด หลังข้อคำถาม ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากที่สุด
มาก	หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาก
ปานกลาง	หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัย	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน					
0 บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ.....	.....	.....	✓ ..	.....	.....
00 บิดา/มารดา หย่าร้างกัน.....	.....	✓ ..	.....	.....	.....

จากตัวอย่าง แสดงว่า

ในข้อ 0 บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

ในข้อ 00 บิดา/มารดา หย่าร้างกัน ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระดับมาก

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับปัจจัย	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา / มารดา / ผู้ปกครองของนักเรียน						
1.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครองมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	บิดา / มารดา หย่าร้างกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	บิดา / มารดา แยกกันอยู่.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	บิดาและ / หรือมารดา มีครอบครัวอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครอง มีเรื่องขัดแย้งกันเป็นประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	นักเรียน ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดา / มารดา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	บิดา / มารดา รักลูกไม่เท่ากัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปัจจัยที่ 2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา / มารดา / ผู้ปกครอง						
8.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครอง ดุด่าและเล่นการพนัน ไม่มีเวลาดูแลลูก.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครองมุ่งทำแต่งาน ไม่มีเวลาให้.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครองเอาใจใส่มากเกินไป เหมือนเป็นเด็กเล็ก.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครอง เลี้ยงดูอย่างมีระเบียบเคร่งครัดเกินไป.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครอง ให้อิสระมากเกินไป ไม่เคยให้คำแนะนำใดๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครอง ก้าวท้าวและไม่ให้โอกาส ได้ตัดสินใจด้วยตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	บิดา / มารดา / ผู้ปกครอง ชอบดุด่าหรือเฉียดตีนตีหรือประจานเมื่อทำความผิด.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปัจจัยที่ 3 ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน						
15.	ไม่ได้รับความสนใจจากเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
16.	ถูกเพื่อนเอาเปรียบหรือข่มขู่.....	.....	.....	.....	.....	.....
17.	ได้รับการล้อเลียนหรือดูถูกเหยียดหยามจากเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
18.	ถูกเพื่อนที่มีนิสัยเกเรขู่บังคับ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ข้อความเกี่ยวกับปัจจัย	ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19.	ถูกเพื่อนชักชวนให้ประพฤติผิด.....	.....	.....	.....	.....	.....
20.	เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีจากเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
21.	ต้องการมีเงินใช้สอยมาก ๆ อย่างเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
22.	รู้สึกว่าคุณเองไม่มีบทบาทสำคัญในห้อง และในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
23.	ชอบเข้ากลุ่มกับเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปัจจัยที่ 4 ลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)						
24.	การติดตามละครโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
25.	การดูข่าว อ่านข่าวและฟังข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรม เป็นประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
26.	การสนทนาทางอินเทอร์เน็ตกับเพื่อนและคนที่ ไม่รู้จักมาก่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
27.	การเล่นเกมรุนแรงทางอินเทอร์เน็ต.....	.....	.....	.....	.....	.....
28.	การชมภาพยนตร์วัยรุ่นเป็นประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
29.	การชมวีซีดีลามกหรือภาพยนตร์รุนแรง.....	.....	.....	.....	.....	.....
30.	การอ่านนิตยสารหรือหนังสือการ์ตูนลามก.....	.....	.....	.....	.....	.....
31.	การแสวงหารับ ส่งและดูคลิปวิดีโอไม่เหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปัจจัยที่ 5 ลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู						
32.	กฎระเบียบของโรงเรียนเคร่งครัดเกินไป.....	.....	.....	.....	.....	.....
33.	โรงเรียนมีมาตรการในการลงโทษที่ไม่เหมาะสม และยุติธรรม เมื่อนักเรียนทำผิด.....	.....	.....	.....	.....	.....
34.	กฎระเบียบของโรงเรียนอ่อนหย่อนเกินไป.....	.....	.....	.....	.....	.....
35.	ครูมีวิธีทำโทษรุนแรงทำให้อายเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....
36.	ครูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
37.	ครูตำหนิ รักและสนใจเฉพาะนักเรียนที่เรียนเก่ง.....	.....	.....	.....	.....	.....
38.	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถ.....	.....	.....	.....	.....	.....
39.	ครูมีอคติกับนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
40.	ครูขาดการสอน ทั้งห้องสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเสนอแนะแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

1. นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุอะไรอีกบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1.1 ปัจจัยที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา/มารดา/ผู้ปกครองของนักเรียน

1.2 ปัจจัยที่ 2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง

1.3 ปัจจัยที่ 3 ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน

1.4 ปัจจัยที่ 4 ลักษณะการบริโภคสื่อ (โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร ฯลฯ)

1.5 ปัจจัยที่ 5 ลักษณะกฎระเบียบของโรงเรียนและครู

---

2. ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ผู้วิจัย ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	119.5333	1308.3264	36.1708	40

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 40

Alpha = .9760

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกชพรกาญจน์ ภาคิอิสระ
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 13 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 52 หมู่ 4 ถนนโชคชัย-เดชอุดม ตำบลตาเป็ก อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 81 หมู่ 4 ถนนโชคชัย-เดชอุดม ตำบลเจริญสุข อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ 31110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนางรอง ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2529 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุนารีวิทยา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2533 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์—ชีววิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม พ.ศ. 2553 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
BuriRam Rajabhat University